

cessariū h^o vel illud euenire determinate

Ad sextū est dicēdū. q^d si necariū in aīce/
dēte dicat necitatē dīstīctōis sic aīcedēs est ve
rū. quia necē est sorte fore vel nō fore. sed sic nō
infert psequēs. si vero dicit necitatē dīstīctōz
sic aīcedēs est falsuz. et sic etiā pns sicut etiā in
textu tactū fuit. **Ad septimū dicendū.**
q^d ppōnes de futuro ptingētī pnt accipi duplr.
Uno mō fm se. et sic in eis nō pōt esse determīna
ta veritas vel falsitas vt probatum est in textu
Alio^o pnt pīderari in ordie ad alias ppōnes
ex quibus dependēt. et alique dependētes ex ve
ris determinate. pnt esse determinate vere. h^o mōi sūt
est hec. ppositio sortes moriet. q^d dependet ex his
determinate veris. **Omne** genitū corūpēt for. ē ge
nitus. vel dicendū est. q^d ille ppōnes non sunt
de futuro ptingētī sed de futuro necario. q^d xpē
tunt ex necessariis istis. omne genitū corūpētur
omne vīcēs est genitū q^d sunt necie q^d fm. p. pri
mo celi impossibile ē aliqd genitū eē icorruptible
Ad octauū est dicendū q^d si in pnti erit di
cat temp^o futuz dīstās a pnti. nō valet pna vt
nō seqtur motus est hodie q^d erit cras. **Si** vero
dicat temp^o futuz pīctuz pnti cui^o aliqua ps
iam est in pnti. sic seqtur psequēs sed tunc sup
posito ante pns nō est futuz ptingēs

Ad nonū. dicendū q^d futura ptingentia siue
ppōnes de eis formate pnt vel referri ad causas
pmā puta ad ipm deū. v^l ad cās primas suppl
ad ipm deū sic iūt bene determinate vere. si sō ad
causas primas sic nō sunt vere determinate et sic
verificatur textus phi.

Incidūt dubia. Primū an. p. bñ dicat in
pna rōne qua pbat q^d in singularib^o et futuris
ptingentib^o nō sit determinata veritas. si album
est vel nō est supple determinate. necē est albū eē
vel nō esse. cū tñ ista sor. ē alb^o sit ptingēs et nō
necaria. **Solutio** sic. q^d licet illa nō sit neces
saria necessitate logica. ē tñ necaria necitate phi
sica. vnde necariū d^r vno^o q^d nō est possibile.
nō eē. sicut q^d possibile d^r duplicat ita et necariū
possibile em d^r q^d habet potentīā ad esse vel ut
aliter sit. **Alio^o** dicit possibile q^d nō implicat
pdictōem. **At** hoc 2° mō bñ est aliqd possibi
le q^d nō est pmo mō possibile. vnde ista sortes
currit sorte currere est possibilis. scdo mō. et nō
pmo mō. et illi mō necariū d^r duplr. vno modo
d^r necariū q^d nō pōt ipediri p aliqua potētīā
Alio mō d^r necariū cui^o oppositū implicat cō
tradictōem. pmiū necessariū vocat phīcū et op
ponitur possibili pmo mō accepto. 2° ē logicū
et opponit possibili scdo mō accepto. **Et** simili

mō est aliqd necariū isto 2° mō. q^d nō est necā/
riū pmo mō. ista oīo sor. est alb^o. sor. exīte albū
est necaria pmo mō. q^d p nullā potētīā pōt fieri
qui p^o illo tēpe sit alb^o nō tñ est necaria scdo
mō q^d ei^o oppositū pdictōriū nō implicat ptra
dictōem et ptrariū est in negatiuis.

Secundū dubiū. **Curca** secūda rōnem. **An**
verū sit si aliqd nūc est albū. q^d tñc verū erat di
cere qm erit albū. semp fuit vez dicere h^o erit
albū. cū tñ arguit ibi a pte tps ad totū temp^o.
Solutio nō est simplr bona pna aliqn ergo sp
est tñ bona in pposito grā suppoīs. quia simile
est de qualibet pte tempis ergo si aliquādo ē ve
rū dicere sortes currit cras. g^o semp fuit veruz
dicere sortes currit cras. quia eadez est ratio de
qualibet pte tps. **Tercium dubiū est.**

An vera sit ppositio posita in fine istius libri
scz ista. omne q^d est qn est necē est esse. **Et** videt
q^d nō. quia ex eo seqtur falsuz. sic arguēdo. omne
q^d est qn est necē est esse. oīs homo est qn est. g^o
oēm hoīem necesse est esse. q^d falsum est. **Solu**
tio ppositio illa pōt esse pposita et diuisa. cōpo
sita quidē est qn illa determinatio qn est. est deter
minatio pīctaci puta maioris extremitat. s. esse
sic pīctuādo. **Omne** q^d est necesse est esse qn est.
et hoc mō nō debet poni in mīori ppositōne cū
sit determinatio maioris extremitatis. sed debet
cū ea trāfferri ad pclusionem. et tñc pclusio erit
vera. sic arguēdo. omne q^d est necesse est eē qn
est. omnis homo est. ergo oēm hoīem necesse est
esse qn est. **Scdo** pī ista ppositio eē diuisa. ita
q^d illa determinatio qn est sit determinatio medij puta
illi^o verbi ē et h^o mō d^r sic pīctuari. omne q^d ē
qn est necē est eē. et h^o mō est ppo flā. et q^d nō est
in cōueniēs pclusioez eē falja. et ita nō seqtur ex
ista ppōne q^d necē est simplr omne illd q^d est eē.
sed solū sub illa pdictōe qn est. **Et** sic finit p^o
liber periarmenias arestoril seqtur secūdus.

Secundus liber.

Quomā at ē de aliquo affir
macō significās aliqd hoc
at ē vel nomē v^l innoīable
vñū at oportet eē et de vno
hoc in affirmatiōe nomē at dictū est
et innoīabile pri^o. nō homo em nomē
quidē nō dico. s^z infinitū nomē. vñū cī
qdāmō significat ifinitū quē admodū
et nō currit nō verbū s^z ifinitū vbi. **Dis**
ergo erit affirmacō v^l ex noīe et vbo.
vel ex infinito nomine et verbo. preter

Secundus

verbū autē nulla est affirmacō vel negatio. est em̄ v̄l fuit vel erit v̄l quēcūz alia b̄mōi v̄ba ex his sunt q̄ sunt posita. cōsignificāt em̄ tps. quare p̄ia est affirmacō ⁊ negatio est hō. nō est hō deinde est nō homo. nō est nō homo. rursus est oīs homo. nō est omīs homo. est oīs non homo. nō est oīs non homo. ⁊ in extrinsecis tēporibus eadem ratio est. **Q**uā autē est terciū adiacēs p̄dicatur. dupliciter dicuntur oppositōes. dico autē vt est iustus hō. ē terciū adiacere nomē vel verbū in affirmatōe. **Q**uare quattuor iste erunt quarū due quidē ad affirmatōes ⁊ negationē sese habent s̄m cōsequentiaz ut p̄uacōes. due vero mīme. dico autē qm̄ est aut iusto adiacebit. aut non iusto. quare etiā negacōes quattuor em̄ sūt. intelligimus vero qd̄ d̄r ex his que subscripta sunt. est iust⁹ hō. hui⁹ negatio. nō est iust⁹ hō. ē nō iust⁹ hō. h⁹ negatio nō est nō iust⁹ hō. ē em̄ in b̄ loco et nō est. iusto ⁊ non iusto adiacet bec̄ igif̄ quēadmodū in resolutorijs d̄c̄m̄ est sic sūt posita. s̄l̄r autē se h̄z ⁊ si v̄lis noīs sūt affirmatō vt oīs hō iust⁹ ē oīs hō nō est iust⁹. oīs hō est nō iust⁹. oīs homo nō est nō iust⁹. **S**z nō s̄l̄r āgulares p̄tingit eē veras. p̄tingit autē aliqñ. be ergo due oppositōes sūt. alie autē ad nō hō q̄si ad subiectū aliqd̄ additū habent. vt est iust⁹ nō homo. nō est iustus nō hō. est nō iust⁹ nō hō. nō ē nō iust⁹ nō homo. magis autē plures his nō erūt oppositōes. be autē extra illas ip̄e vero s̄m se erūt vt vtentes noīe eo qd̄ est nō homo. **I**n his vero in quib⁹ est nō p̄tingit. vt i eo qd̄ est currere v̄l ābulare. idē faciūt sic posita bec̄. at si ē adderet. ut est currit oīs hō. nō currit oīs homo. currit omīs nō homo. non currit oīs nō homo. nō em̄ dicēdū est nō oīs homo sed nō negatio ad id qd̄ est homo addēda est. oīs em̄ nō v̄l s̄z

qm̄ v̄l iter manifestū est aut ex eo qd̄ ē currit homo. nō currit hō. currit non hō. nō currit nō homo. be em̄ d̄r̄nt ab illis eo q̄ nō v̄l sūt quare oīs nullus nihil aliqd̄ significat. nisi qm̄ v̄l iter de hoīe vel affirmat v̄l negat. ergo ⁊ cetera eadem oportet apponi

Quonia m̄ est de aliquo affirmatio. **I**ste ē secūd⁹ liber i quo. p. d̄r̄miat de multiplicatōe ⁊ de p̄sequētia ⁊ eq̄pollētia enūciationūz. **E**t diuidit in tres tractat⁹. **I**n p̄mo tractatu de terminatōe de multiplicatōe ⁊ de eq̄pollētia ⁊ p̄ia enūciationū de inē. in 2⁹ tractatu d̄r̄miat de multiplicatōe ⁊ de eq̄pollētia ⁊ p̄ia enūciationū modalīū. in 3⁹ tractatu d̄r̄miat de p̄rieta te p̄pōnū ostēdēs an sumēda sit p̄enes p̄traria p̄dicata vel p̄enes p̄riū modū enūciandi. sc̄d̄s tractat⁹ est ibi. his vero d̄r̄miatis. tercia ibi. v̄rū autē. **P**rimū cap̄lm̄ diuidit in tres p̄tes p̄ncipales. in p̄ma p̄te p̄bat affirmatōes esse cōpositā ex noīe ⁊ s̄b̄o. in sc̄da p̄te imouet quedā dubia. in tercia p̄te p̄cludit. sc̄da ibi. **H**oc autē tercia ibi. **E**st aut omīs. **Q**uo ad p̄mū. p. v̄l istā p̄clusiōem. q̄ enūciatio affirmatiua est cōposita ex noīe ⁊ verbo. quā sub obscur⁹ ⁊ intricat⁹ verbis sic p̄bat illud qd̄ significat aliqd̄ p̄dicatū de aliq̄ subiecto est p̄positū ex noīe ⁊ s̄b̄o sed enūciatio affirmatiua est h̄mōi. qd̄ p̄bat cū d̄r̄ qm̄ aut est de aliquo affirmatio

Tunc ibi. **H**oc aut uel est nomen. **D**ic̄ remouet qdā dubia dicēs p̄ q̄ suppl̄ illd̄ de q̄ aliqd̄ significat ⁊ supple qd̄ siḡ. hoc vel est nomē vel inoiabile. ōz aut hoc qd̄ est i affirmatiōe esse vnū. i. ōz vnū p̄dicatū dici de vno s̄biecro qd̄ aut sit nomē inoiabile p̄us dictū est. qz nō homo nō dico nomē sed ifinitū nomē. nom̄ autē finitū qd̄ d̄mō vnū significat ifinite. i. d̄r̄miate. sicut etiā nō currit nō est s̄b̄n. sed verbū ifinitū. ⁊ qz text⁹ iste ē obscur⁹ iō p̄siderādū est q̄. p. ip̄licite remouet q̄tuor dubia. 2⁹ ibi. vnū aut. 3⁹ ibi. nō aut. q̄r̄tā ibi. vnū em̄. q̄ ad p̄mū p. remouet istd̄ du⁹. dictū est ei q̄ affirmat⁹ siḡt aliqd̄ de aliq̄ iō posset aliq̄s dubitat qd̄ eēt illd̄ de q̄ affirmat⁹ aliqd̄ siḡt v̄l qd̄ eēt illd̄ qd̄ siḡtur de aliq̄ in affirmatiōe iō. p. remouēs istd̄ du⁹ q̄ illd̄ vel ē nō v̄l inoiabile v̄l de q̄ aliqd̄ siḡt vel qd̄ siḡtur de aliq̄ in affirmatiōe ⁊ negatiōe lz em̄. p. nihil dicat i textu de negatiōe tñ idē debet intelligi de negatiōe ⁊ affirmatiōe. **S**c̄dm̄ du⁹ qd̄ remouet ē illd̄ v̄l ponendū in enūciatiōe affirmatiua v̄l negatiua t̄reat esse vnū v̄l plura

De armenias

Illud remouet dices q opz illud ee vnu z itel
 ligendū est voce z significatōne. qz illud reqrit
 ad enūciatōem q debet multiplicari. Tertū du
 biū est qd sit inōmiabile. Ad qd rīdet. p. q. in
 noiabile nihil aliō est qz nomē infinitū vl ver
 bū infinitū. *et vocantur in vna expositōe inoia*
 bilia quia an temp^o arecto il nō fuerūt eis no/
 mia iposita. fm pdicta vere multiplicant enū/
 ciatōes. **Quartū** dubiū est vtrū nomē infi/
 nitū significet vnu. cū pus in scdo dubio dem
 sit q opz illud ee vnu qd ponit in affirmatiōe.
 Ad qd rīdet. p. q. nomē infinitū significat qdā
 mō vnu infinite. i. ideterminate. refert aut aliqd
 significat vnu simplr z aliqd sigre ideterminate.
Tunc ibi. **Dis ergo** crit affirmatio.
 In hac pre phs cōcludit. Et diuidit in duo. qz
 pmo facit hoc. scdo remouet dubiū ibi. est em l
 fuit. pmo dicit q ex dictis seqtur q omis affir/
 matio est ex noie z verbo. vel ex infinito nomie
 et verbo. preter aut verbum nulla est enūciatio
 affirmatio vel negatio

Tunc ibi. Est em vel fuit. **Hic** phs remo
 uet vnu dubiū posset em putare q omneverbū
 eet adiectiuuz cū omē tale adiaceat alteri. z ita
 nō videt est fuit vel erit verbū. **Ad** qd rīdet
 phs q est fuit vel erit z qūqz sunt his similia.
 sunt sba ex his q posita sunt. i. ppter ea q dicta
 sunt. quia ipa sez significat temp^o. qd est ppa
 differētia ipsius verbi.

Tunc ibi. **Quare** prima. **Istud** est scdm
 capim in q phs docet multiplicare ppōnes de
 est scdo adiacente. q vocant ille in qbus post
 h^o verbū est in orōne nihil seqtur dices q ex di
 ctis seqtur q pma affirmatio z negatio est ista.
 homo est. homo nō est. Deide scda affirmatio z
 negatio est nōhomo est. nōhomo nō est. rursus
 seqtur alia affirmatio z negatio sez in vniuersa
 libus. vt **Dis** homo est. omis hō nō est. **Dis**
 nōhomo ē. ois nōhomo nō est. Et sicut fit ista
 multiplicatio in tpe pnti. vt iā patuit ita et in
 extrisecis tpeibus sez in tpe pterito z futuro. Et
 qb^o patz q pncipalit sunt octo dñe enūciatio/
 nū de est scdo adiacēte. qz tpe tm multiplicatur
 ex pre subiecti. qttuoz em sunt de subiecto idiffi
 nite sumpro q ponuntur hic pmo. Et qttuoz de
 subiecto vniuersalit sumpro. ita q due sūt affir
 matie z due negatiue. q ponuntur scdo. posset at
 simul multiplicatio fieri in ppōnib^o pnculari
 bus z singularib^o sed de illis in textu nō fit mē
 fio. quia singulares nō variant pnes vniuersa
 litate z nō vltatē. pnculares vero variatū
 fm eandē rōnem fm quā indiffinite si qz igit
 velut fm has etiā quatitates multiplicare erūt

in vniuerso sedecim dñe ppōnū de est teres ad
 iacēte. qz sunt qttuoz qntitates z in qlit^o iur/
 ta iam dicta multiplicatur qttuoz q faciūt in
 sūma. xvi. ppōnes. Et vt studētib^o magis pa
 teat ordinabo ppositōes pdictas in vna figura
 fm ordinē quatitatu. z primo in quatitate vni
 uesali hoc modo prima est

- a **Dis** homo est.   b **Dis** homo nō est
- c **Dis** nōhomo est   d **Dis** nonhō nō est.
- a **Quidā** homo ē   b **Quidā** homo nō est
- c **Quidā** nonhō est   d **quidā** nonhō nō est
- a **Homo** est.   b **Homo** non est.
- c **Nonhomo** est   d **Nōhomo** nō est

- a **Socrates** est   b **Socrates** nō est
- c **Nōsocrates** est.   d **Nōsocrates** nō est

Tunc ibi. **Quando** autem est terciū
Istud est terciū capim in quo phs docet mul/
 tiplicare ppositōnes de est terciū adiacente q
 dicuntur ille in qbus post hoc verbuz est seqtur
 aliquod materiale pdicatum dices qn hoc ver
 bum est terciū adiacens pdicatur. tūc op pōnes
 dicuntur duplicat. i. sunt in duplo plures qz de
 est scdo adiacente. qz nedū multiplicant ex pre
 subiecti sicut pdicte. sed etiā ex pre pdicati ma/
 terialis infinitabilis. Et subdit dico aut. i. di/
 ctū expono cū dico homo est iustus. Vbi nomē
 vel verbū dicit terciū adiacere. i. esse terciū ad/
 iacens in qbus verbis. p. apte declarat q pposi/
 tio dr esse de verbo est terciū adiacente

Tunc ibi. **Quare** quattuor? In hac parte
 phs ponit dñam pdictaz ppositiōnū q multi
 plicant pnes variatōem pdicati et p finitū et
 infinitū. z diuidit in tres pres pncipales. pmo
 facit h^o. 2° declarat dicta sua p exēpla i termis i
 diffinite sumptis. 3° declarat ea in termis vltibus
 vltiter supris. scda ibi. **Intelligim^o** aūr. scia ibi.
Siliter aut. **Quo** ad pmoz dicit. qre seqtur q
 enūciatōnes iste q multiplicant ex pre pdicati
 tm pnes finitū z infinitū. z fm affirmatōez z ne
 gatōez. i tpe pnti erūt qttuoz qz tal est bitudo
 q due eaz se hnt ad affirmatōez z negatōez fm
 pñaz. sicut z puarie. i. ppōes de puatio pdicat^o
 Alie vero due mime qd diuersimode a diuer^o
 exponitur. Pro quo notandū q nomen triplr
 pot pdicari i enūciatōib^o pdictis. vno pdicat

quodam
ita dicit

Handwritten mark

Handwritten notes

fflos de 2° dicitur

Handwritten notes

fflos de 2° dicitur

nomē finitū. et fm hoc sunt due enūciatōnes q̄
rū vna est affirmatiua et alia negatiua. et iste di-
cuntur simplices vt homo est iustus. homo nō est
iustus. scđo p̄dicat nomē p̄uatiuū et sic sumunt
alie due. scz affirmatiua et negatiua. homo est in-
iustus. homo nō est iniustus. 3° p̄dicat nomē in-
finitū et sic etiā sumunt due vt p̄us vt homo ē
nō iustus. hō nō est nō iustus. Dicunt ḡ quidā q̄
dicunt p̄hi est intelligendū. q̄ due q̄ sunt de p̄di-
cato infinito. se h̄nt ad duas de p̄dicato finito
fm p̄sequētiā. sicut ille due q̄ sunt de p̄dicato p̄-
uatiuo. Ille em̄ q̄ sunt de p̄dicato infinito h̄nt
se fm p̄nam ad illas de p̄dicato finito fm tran-
spōitiōem quādā. qz affirmatiō seq̄tur ad nega-
tiōem. negatiō ad affirmatiōem. Nā affirmati-
ua de p̄dicato infinito. r̄ndet negatiue de p̄dicato
finito. vt homo est nō iustus. et hō nō est iustus.
Et ecōtra negatiua de p̄dicato infinito correspō-
det affirmatiue de p̄dicato finito vt homo nō est
nō iustus. et homo est iustus. Et idō a quibusdā
vocat̄ iste trāspōite. et eadē est ratio de illis de
p̄dicato p̄uatiuo. qz affirmatiua de p̄dicato p̄ua-
tuo r̄ndet negatiue de p̄dicato finito vt homo
est iniustus. et hō nō est iustus et negatiua affirma-
tiue. vt homo nō est iniustus et hō est iustus et
hoc pōt disponi in figura. dicunt vltorius q̄ due
mūne se h̄nt supple fm p̄nam scz ille q̄ sunt de
subiecto infinito puta iste nō homo est iustus. nō
homo nō est iustus. De quib̄ manifestū est q̄ nō
h̄nt similit̄ p̄nam ad affirmatiuā et negatiuā de
infinito subiecto vtz itueri. sed h̄ expositio non
r̄ndet lre q̄ loq̄tur solū de quattuor enūciatōi-
bus variat̄ penes p̄dicatū finitū et infinitum.
et nō de illis q̄ variat̄ur penes subiectū. Et ego
aliū dicunt sic esse intelligendū. q̄ due scz q̄ sunt
de p̄dicato infinito habent se sicut p̄uatiōnes ad
affirmatiōem et negatiōem. qz nō sunt simplicit̄
affirmatiue vel negatiue. sed p̄ modū p̄uatiōis se
habēt. vt ista homo est nō iustus. nō est simplr
affirmatiua. nec ista homo nō est nō iustus sim-
plicit̄ negatiua. Ille aut̄ q̄ sunt de p̄dicato fini-
to sunt simplr affirmatiue vel simplr negatiue. sz
nec istud videt̄ r̄ndere intentōi lre. qz i sine h̄
modi ordinationis. p̄positionū dicit q̄ hec sunt
disposita quēadmodū in resolutōis dicit̄ est
id ē in sine p̄m p̄ior. vbi tñ nihil d̄r ptinens
ad hūc modū exposit̄. Et idō adhuc aliū aliter
exponūt. et dicunt q̄ simplex negatiua est i plus qz
affirmatiua infinite ei correspōdēs. volūt em̄ q̄
ois enūciatio virtute se habet ad om̄e illud de
q̄ totū id qd̄ in enūciatōe significat nō pōt p̄di-
cari. et sic dicunt q̄ hec enūciatio homo est nō ius-
tus pōt verificari solū de hoie in q̄ nō est iniustus

cia. sed ista homo nō est iustus pōt etiā verifica-
ri de quolibet qd̄ nō est hō iustus. puta de ligno
lapide. Et simili rōne dicunt q̄ infinita affirmati-
ua est in plus qz p̄uatiua. pōt em̄ dici de puero
q̄ est homo nō iustus. nō aut̄ q̄ sit hō iniustus. ecō-
tra vero dicunt q̄ affirmatiua simplex est in min^o
qz negatiua infinita. qz nō solū de hoie iusto pōt
dici q̄ nō sit homo nō iustus sed etiā de eo q̄ p̄u-
tus nō est homo. et sicut negatiua infinita est in
min^o qz p̄uatiua nā q̄ nō sit homo iniustus pōt
dici nō solū de eo q̄ p̄uatus nō est homo. de q̄ est
pōt dici q̄ nō est homo nō iustus sed etiā pōt di-
ci de homie q̄ nō habet habitū iusticie nec inu-
sticie vt de puero de q̄ nō pōt dici q̄ nō sit inu-
stus. et sic dicunt q̄ quattuor d̄nt enūciatōnez
due. s. infinite sequuntur ad duas simplices sicut
et due p̄uatiue. qz sicut ad simplicit̄ affirmatiuaz
seq̄tur negatiua infinita. et nō ecōtra. eo q̄ nega-
tiua infinita est in plus. ita etiā ad simplicit̄
affirmatiuā seq̄tur negatiua p̄uatiua. q̄ est i plus
et nō ecōtra. et sicut simplex negatiua sequitur ad
affirmatiuā infinitā que ē in min^o et nō ecōtra.
Ita et simplex negatiua seq̄tur ad p̄uatiuaz affir-
matiua que est i min^o et nō ecōtra et sic eadez est
habitudō in p̄sequēdo infinitaz ad simplices et
p̄uatiuaz sz due mīme sic se h̄nt id est due sim-
plices nō sic se h̄nt in p̄sequēdo ad infinitas sicut
p̄uatiue se habēt ad infinitas. qz ex vna pre-
simplex affirmatiua est i min^o qz negatiua infini-
ta. sed negatiua p̄uatiua est in pl^o qz negatiua in-
finita. et alia hō pre negatiua simplex est in pl^o
affirmatiua infinita. sed affirmatiua p̄uatiua est in
min^o qz infinita affirmatiua. Sed istud nō va-
dit ad directiōem lre. qz lra nō videt̄ p̄tendere
dictas diūsas hitudines simplicit̄ ad infinitas
fm similitudinē et dissimilitudinē sed maḡ vide-
tur tendē ad onidēdū d̄ram hitudinis affirma-
tiuarū ad negatiuas. qz cū sint q̄ttuor enūcia-
tiōes. quarū due sunt affirmatiue vna de p̄dica-
to finito et alia de p̄dicato infinito. Et alie due ne-
gatiue sicut penes finitū et infinitum p̄dicatū
variate. due eaz se h̄nt penes p̄nam ad affirma-
tiōem et negatiōem. qz ad vnā affirmatiuā sequit̄
alterius negatiua. qz ad affirmatiuaz simplicit̄
sequitur negatiua infinita. vt ad istā homo est ius-
tus seq̄tur hec homo nō est nō iustus. et ad affir-
matiua infinitā seq̄tur negatiua simplex vt ad
istā homo est nō iustus seq̄tur homo nō est iustus.
Due vero alie scz mīme sic se habēt. qz ex nega-
tiuis nō sequuntur affirmatiue vt negatiua sim-
plex nō infert affirmatiuā infinitā vt nō seq̄tur
hoc nō est iustus. ḡ est nō iustus. et etiā negatiua
infinita mīme infert affirmatiuā simplicit̄ vt

Deiarmeniās.

Et istū putat aliq̄ esse intellectū text⁹ q̄ h̄ ē val
de obscur⁹. Alij finalit̄ sic expouit. Due p̄sequū
tur se. i. ad affirmatiuā de p̄dicato finito sequit̄
negatiua de p̄dicato infinito. vt hō est iustus q̄
nō est nō iustus. Et ad affirmatiuā de p̄dicato
infinito. seq̄t̄ negatiua de p̄dicato finito. vt hō
est nō iustus ergo hō nō est iustus due vero mi
nime sese cōsequūt̄ qz ad affirmatiuā de p̄dica
to finito nō seq̄tur affirmatiua de p̄dicato infini
to vt nō seq̄tur hō ē iust⁹ hō est iustus ⁊ ad ne
gatiuā de p̄dicato finito nō seq̄tur negatiua de p̄
dicato infinito vt nō seq̄t̄ hō nō est iustus ergo
hō nō ē nō iustus

Tunc ibi intelligimus vero. hic. p. rēda
rat hoc qd dixit d̄ccs. q̄ illud qd dcm̄ est stati
intelligim⁹ ex sequētibus. sicut negatio huius
homo est iustus. est ista homo non est iustus
et negatio h⁹ homo est nō iustus est ista homo
nō est nō iustus iste vero p̄positiones dispoſite
sunt quēadmodū dictum est in resolutōis. i. i
p⁹ p̄orū. Et p̄t h̄ ponit figura q̄drangulāris tal
hō est iustus hō nō est iustus

hō ē nō iust⁹ hō nō ē nō iust⁹
Et simili mō dicatur de p̄uatis vt hō est iniust
tus homo non est iniustus

Tunc ibi Similiter autem se habet
Ista est scia p̄s principalis istius capituli in
qua ostendit illud idem in p̄positionibus v̄i
uersalib⁹ qd in diffinitis ostendit. Et diuidit̄
in duo primo facit hoc secundo remouet vnū
dubium ibi Sed non similiter. quo ad primū
dicit oportet similiter se habere p̄positiones si
affirmatio sit nominis vniuersalis vniuersalit̄
sumpti vt omnis homo est iustus. ois homo
nō est iustus ois homo est non iustus. omnis
homo non est non iustus

Tunc ibi. sed non similiter h. p. remouet
vnum dubium. qz ex quo dictum est statim q̄
vniuersales habent se similiter sicut indefinite
posset aliquis dubitare ⁊ credē q̄ p̄positiones
vniuersales in omnib⁹ se sic haberent sicut indi
finite qd dubiū remouēs dicit q̄ nō cōtingit ā
gulares. i. p̄positiones directe in āgulis posi
tas esse similiter veras i vniuersalib⁹ vniuersa
lit̄ sumpti suppleſit̄ in indefinite h̄ cōtingit he
nāqz indefinite supple sunt sicut h̄. he vero vni
uersales supple sunt oppoſite. i. h̄rie in vero in
p̄possibiles ⁊ vt cōnoscat̄ur p̄positiones an
gulares ponantur due figure quadrangulares
in quibus prima et secunda faciunt primas an
gulares et tertia et quarta alias angulares pri
ma sic in indefinite. secunda in vniuersalibus

et tunc manifestum erit q̄ non similiter sunt an
gulares v̄e in his multiplicationibus

a hō est iustus b hō nō est iustus

c hō est nō iustus d hō nō est nō iust⁹

a ois hō est iust⁹ b ois hō nō est iustus

c ois hō nō ē nō iust⁹ d ois hō ē nō iust⁹

Tunc ibi alie autez ad hic incipit capitu
lum quartū istius tractatus in quo p̄hs docet
multiplicare enūciationes de subiecto infinito
p̄nes variationem p̄dicati fm finituz ⁊ infini
tum ⁊ affirmationes ⁊ negationem Et diuidit̄
istud capitulū in duas p̄tes principales. quia
primo facit hoc scdo ostendit d̄riāz inter istas
et alias. scda ibi. hec autem. quo ad primuz d̄t
q̄ alie sunt enūciationes q̄ h̄nt aliquod additū
.i. habent aliquod p̄dicatū ad id qd est non hō
id est ad subiectū infinituz Et huius est exem
plū vt non hō est iustus. nō hō nō est iustus
non hō est non iustus ⁊ non hō non est nō iust⁹
Et non erūt plures oppoēs p̄dictis iā nomina
tis. in isto igit̄ textu. p. docet multiplicare enū
ciationes p̄nes finitū. ⁊ infinitū expte p̄dicatū
que habent subiectum quod est nomē infinitū
prius vero docuit multiplicare illas que habe
bant subiectum infinitum. et istud facit ex eo
qz p̄positiones habentes subiectū infinituz
eisdem de causis habent multiplicari p̄pter q̄s
habentes subiectum finitum ⁊ sunt tres cause
prima est qualitas. qz quedā est affirmatiua ⁊ q̄
dam negatiua. scda causa est q̄stitas. qz quedā
sunt indefinite. qdam sunt vniuersales. tertia
causa est p̄dicatū. qz qdam taliū habent p̄dica
tum finituz. ⁊ qdam p̄dicatū infinitū ⁊ cca m̄
multiplicantur p̄nes tempus p̄teritū ⁊ futurū que
admodū dictum fuit superius de alijs

Tunc ibi he aute
hic ostendit d̄riāz inter enūciationes istas ⁊
prius multiplicatas qz possit aliquis dubitac̄
et q̄rere in quo d̄nt ille enūciationes ab alijs
prius dictis in quibus p̄dicatur hoc verbū est
terciū adiacens hoc dubiū remouens d̄t q̄ he
enūciationes iam dicte sunt extra enūciatiōes
illas qui prius sunt dicte eo q̄ vtuntur noie in
finito loco subiecti. alie vero habebāt nomen
finitum pro subiecto

Tunc ibi in hijs vero in quibus
Istud est quicū capitulū in quo. p̄hs docet
multiplicare enūciatiōes in quibus predicatur
alia verba. q̄ hoc verbum est sicut sunt verba
adiectiua Et diuiditur in duas partes princi
dd i

*Indipendunt enim de p̄
finito p̄nes multiplicas*

Handwritten marginal note

Dicitur et effenne et non est...
Dicitur et effenne et non est...
Dicitur et effenne et non est...

pales. quia in prima parte facit hoc quod dicitur est
in secunda parte remouet dubia ibi. **N**o est ei
Primo dicit quod in his enuñciacionibus in quibus
hoc uerbu est non contingit. i. predicat. scilicet alia
verba adiectiua sicut curere uel ambulare idem
faciunt. sic positae. i. eodem modo multiplicane
enuñciaciones et eodem modo se habent ad oppositionem
et etiam sicut si hoc uerbu est esset ibi positu si/
cut si exemplariter dicatur. Omnis homo cur/
rit. omnis homo non currit. et omnis non homo
currit. omnis non homo non currit.

Tunc ibi. Non enim dicendum. **I**sta est
secunda pars principalis capituli in qua pars
remouet quedam dubia. et diuidit in duas pres/
finitas quod remouet duo dubia. scilicet ibi. **D**is ei
nom. Quo ad prima dicit quod in ista multipli/
catione uniuersalium propositionum penes subie/
ctum non est negatio infinitans addenda signo.
dicendo. non omnis homo. sed addenda est ad
id quod est homo. i. addenda est subiecto dice/
do. Omnis non homo. uel. p. in isto textu remo/
uet dubiu. ex quo enim prius dictu est quod termini in/
finitantur in enuñciacionibus et infinitatio terminio
ru est multiplicacionis propositionum. ideo posset
aliquis dubitare quomodo terminus debet infinitari
in enuñciacionibus uniuersalibus. uel scilicet
per negationem additam ad signum uel ad subiectum.

Ad quod respondet. p. quod negatio addenda est subiecto si
ue terminio eodem non ante signo uniuersali.

Tunc ibi. Omnis enim non. **H**ic p. remo/
uet secundum dubiu. dictu est enim prius quod propositio est
uniuersalis in qua ponitur illud signum. omnis
uel nullus uel cōsumile. posset ergo aliquis cre/
dere quod hoc signum omnis etiam significat uel. **A**d
quod respondet. p. quod omnis non significat uniuersale. sed
significat uniuersaliter. Et hoc manifestu est
quia iste enuñciaciones. homo currit. homo non currit
non homo currit. non homo non currit. dicitur a
predictis scilicet uniuersalibus eo quod non sunt ac/
cepte uel. sequitur igitur quod omnis uel nullus nihil
aliud significat nisi quod uniuersaliter affirmat
uel uel negat. quod oportet eadem oppositionem esse
se inter illas.

A circa textum nunc expositu sunt dubia.

Prima. uel. p. in textu bene uocat nomen infi/
nitum innotabile. **S**olutio Alberti sic. quia nihil
nomiat. dicit enim boecius. Cum dico homo ali/
qua rem constituo significando. sed cum dico non
homo quod constitutu est tollo. et ergo non est no/
men secundum intentionem logici nec tamen incidit in
alia parte orationis a nomine. scilicet uocat nomen infinitum.
Quia est nomen secundum aliquid quod significat substan-

tia cum qualitate. scilicet non habet in se perfectionem significat
do et interpretando. quod sit illa qualitas que nominis sibi
habet determinari. sibi gratia. non habet enim nomen infinitum in
et illa negatio non nomen illi adiuncta per copiam. tol/
lit qualitate finitatem que est principium nominandi rem. et
nulla potest. ideo non interpretatur. et non significat sibi
nisi infinitam cum qualitate est infinita. quod talis qualitas
sufficit ad hoc uel sit nomen secundum grammatice. que motus
potest quod res possideat et ita bene dicitur a philosopho innotabile
Secundum dubiu est. **A**n nomen infinitum potest esse

subiectum in enuñciacione cum tamen habet superius sit nega/
tum in primo libro. **S**olutio in enuñciacione cont/
dicta in que enuñciat aliquid predicatu de alio subie/
cto determinato uel indeterminato. quod habet motum ipsum
significat aliquid quod ad amorem est unum et talis unitas
sufficit ad rationem subiecti in propositione sine enun/
ciacione uel. **T**erciu dubiu est.

Que est dicta in enuñciacione de est. scilicet adiacen/
te. et tercio adiacente. **S**olutio de est secundo ad/
iacente dicitur ille in quibus propositio habet est nullam
sequitur materiale predicatu. uel dicendo. homo est albus.
Dicitur autem habet est tercio adiacente. quoniam propositio habet est
sequitur materiale predicatu uel dicendo. homo est iustus.
homo est albus. homo est niger. **S**i dicas nulla est propositio de
est primo adiacente. quia nulla erit de est secundo uel ter/
cio adiacente ante manifestu est. p. nota probat. quod ter/
ciu dicitur ad secundum. secundum ad primum. Etiam in propositio
de est tercio adiacente est secundum adiacente. quod temp/
ponit in secundo loco. **S**olutio nulla ponit propositio
sitio de est primo adiacente. quod ponit uel habet motum nu/
quod est adiacente scilicet tamen secundum. quod adiacente est ad alteru
iacente. quod presupponit alteru scilicet primum. **A**d confirmacionem
respondet Albertus. quod i. propositio de est tercio adiacente. habet
est non est tamen in ordine numero. ordine namque
est. quod tamen in tali propositione sunt tria scilicet subiectu.
predicatu et copula. et coponibilia sunt ante com/
positionem. quod est ibi in numero. **A**lii pro dicitur quod ex/
eo quia in propositione de est tercio adiacente sibi con/
iacet componencia quod libet eorum dicitur tercio adiacente. quia
quod libet se solo acceptu in copia uel ad duo alia
dicitur tercio sic si cent tres hoies in una domo quilibet
eorum esset tercius in domo respectu duorum aliorum.

Quartu dubiu. **Q**uare. p. in multiplicati/
one istarum enuñciacionum non facit mentionem de enun/
ciacione particulari et singulari sic de infinita et
uniuersali. **S**olutio signum particularare nihil
addit supra terminum indiffinitum sumptum nisi
quedam uagu respectum que respectum iportat signum
uel cum addicione distributionis. qua distributionem
pro oibus suppositis non habet uel ex seipso. et ideo non nu/
merat singulas penes uelitate et non uelitate. et
cum eorum subiecto non potest addi signum. **P**ut in propo

de effectibus...
de effectibus...
de effectibus...

de effectibus...
de effectibus...
de effectibus...

de effectibus...
de effectibus...
de effectibus...

de effectibus...

de effectibus...
de effectibus...
de effectibus...

Marginal notes on the right side of the page, including various abbreviations and commentary.

de effectibus...
de effectibus...
de effectibus...

Jo. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

De armenias

scōes multiplicari fm oēm q̄titate quēadmo^m
circa textū dem ē plane. vbi instar q̄drangula/
ris figure in q̄libz q̄titate pēs dr̄as affirmacō
nū r̄ negacōnū sunt posite. vt tamē facili^o earū
cognoscatur p̄sequētia. resumū h̄ r̄ p̄ p̄pōes
de est scōo adiacente. verbi gr̄a. iste sunt prime
in quantitate indiffinita.

Homo est.	<i>Indiffinita</i>	Homo non est.
Nonhomo est.		Nōhomo non est
Om̄is homo est.	<i>Univers</i>	Om̄is homo nō est.
Om̄is nonhomo ē.		Om̄is nonhō nō est
Quidā homo est.	<i>Indiffinita</i>	Quidā homo nō est.
Quidā nhomo ē.		Quidā nōhomo est.
Sortes est.	<i>Indiffinita</i>	Sortes non est.
Non sortes est.		Non sortes non est.

Et sic p̄tz q̄ multiplicacō fm vnū t̄ps in q̄ttu/
or̄ q̄titaribz s̄nt p̄pōes sedecim.

Quintū dubiū ē. Quot p̄nt multiplicari
enūciacōes de ē 3° adiacēte. Solutio in duplo
ples q̄ de est 2° adiacēte. Cui^o rō ē. q̄z de ē 2° ad/
iacēte nō p̄nt multiplicari ex pre pdicati eo q̄ p
dicatū ē ibi s̄bū qd nō p̄t iuxta lupi^o dca infi/
nitari i oioe. p̄pōes s̄o de est 3° adiacēte neduz
multiplicat ex pre subiecti. s̄z etiā ex pre pdicati.
q̄z i s̄bū ē pdicatū mafiale qd̄ ifinitari p̄t. Et
ita i v^o t̄pe. s̄ p̄nti r̄ q̄ttuor q̄tita^o multiplicabūf
trigita due. q̄z octo i q̄libz q̄titate q̄ter octo
faciūt. xxxij. p̄pōes. q̄ttuor at̄ p̄me sic. r̄ sonuit
text^o s̄nt siles his q̄ s̄nt de est 2° adiacēte. r̄ vt o/
cularit̄ istō pateat ponūf oēs h̄ i figura s̄scrip
ta hoc modo. p̄mo in quantitate indiffinita. vt

a Homo ē iustus.	b Hō nō ē iustus.
c Nōhomo ē iust^o.	d Nōhō nō ē iust^o.
Ex pre pdicati r̄ s̄biecti s̄l.	
Homo est nō iust^o.	Hō nō ē nō iust^o.
Nōhō ē nō iustus.	Nōhō nō ē nō iustus
In q̄titate vniuersali sunt iste.	
Dis homo est iustus.	Dis hō nō est iust^o.
Dis nōhō est iust^o.	Dis nōhō nō ē iust^o.
Ex parte vtriusq̄ sunt iste.	
Dis hō ē nō iustus	Dis hō nō ē nō iust^o.
Dis nōhō ē nō iust^o.	Dis nōhō nō ē nō iust^o.
In q̄titate p̄riculari.	
Quidā hō ē iust^o.	Quidā hō nō ē iust^o.

Quidā nōhō est iust^o Quidā nhō nō ē iust^o
Ex parte pdicati.

Quidā hō ē nō iust^o Quidā hō nō ē nō iust^o
Quidā nhō ē nō iust^o Quidā nhō nō ē nō iust^o

In q̄titate singulari.

Socrates ē iust^o Socrates nō ē iust^o.
Nō socrates ē iust^o. Nō socrates nō ē iust^o.

Ex pte pdicati.

Socrates ē nō iust^o. Socrates nō ē nō iust^o
Nō soctes ē nō iust^o. Nō soctes nō ē nō iust^o

Sextū dubiū Quā legē veritatis r̄ falsita/
tis. p. p̄it i his mltiplicat^o p̄pōibz. Solū un
his p̄tingit angulares. i. i angul^o r̄ directe op/
positas nō sp̄ eē sil^o veras. p̄tingit t̄n q̄nq̄. q̄z p̄ti/
culares r̄ idiffinitē i mat̄ia p̄rigētī s̄nt sil^o vere.
vt qdā hō ē iust^o. qdā hō nō ē iust^o. r̄ hō ē iust^o
r̄ hō nō ē iust^o. Q̄ at̄ nō sp̄ s̄e s̄nt angulares ma
nifestū ē i vlibz r̄ singularibz. in vlibz. q̄z ille
s̄nt p̄rie q̄ nō p̄nt eē sil^o s̄e. vt ois hō ē iust^o. i sin/
gularibz s̄o. q̄z ille s̄nt p̄dictorie q̄ i oi materia
s̄nt i s̄o r̄ f̄lo icōpossibiles. q̄no at̄ h̄nt se fm eq̄
pollētīa. manifestū ē ex dict^o lupi^o. q̄z ad istā. hō
nō ē nō iust^o. seq̄t h̄. hō ē iust^o. Et silr̄ ad istā hō ē
nō iust^o. seq̄t ista hō nō ē iust^o. q̄z negatia r̄ affir/
matia de pdicato ifinito equalēt r̄ vna seq̄t ad
aliā. r̄ sic idē fac̄ negacō ifinitās mat̄ialr̄ r̄ in/
directe qd̄ nega^o negās directe. Iuxta qd̄ notā
dū. copula p̄pōis nō p̄t negari fm se fm q̄ h̄z s̄/
cutē copule r̄ ē forma toni^o p̄pōis. q̄z t̄nc nō ma
nēt eēntia p̄pōis remota e^o forma. s̄z negat ma
terial^o finitas ei^o fm quā dep̄ndz ab extreis. Co
pula at̄ s̄bi. finit^o p̄ extrema r̄ sit apta suscip̄e ac
tū negacōis p̄ rē pdicatā r̄ ita re pdicata r̄ mo/
ta finit^o act^o copule tollit. r̄ sic mat̄ialr̄ tal^o nega
tio ifinitās p̄ueit cū negacōe negāre. r̄ ita p̄pō
nes de pdicato ifinito. r̄ affirmatie r̄ negatie d̄
pdicato finito eq̄pollēt. vt ois hō ē nō iust^o. ergo
ois hō nō ē iust^o. Et silr̄ mō eq̄pollēt h̄e p̄pōes.
nō ois hō ē iust^o. r̄ qdā hō nō ē iust^o. r̄ hō nō ē iu
st^o. Et h̄e nō qdā hō ē iust^o. r̄ ois hō nō ē iust^o. vt
null^o hō ē iust^o. p̄ p̄mā regulā eq̄pollētīar̄ posi
tā a pe. h̄yl. r̄ sic facile ē cognoscē q̄ ad se inuicē
sequūf. r̄ q̄ nō i istz mltiplicatis p̄pōibz. p̄uenit
at̄ ista seq̄la vni^o ad alterā ex diuisa posicōe nega
cōis. q̄z cū nega^o sit forma enūciacōnis. nō t̄m
formas. s̄z etz trāsmutās eaz. nega^o tollit id cui
p̄ponit. r̄ iō cū d̄z nō hō ē iust^o. ille t̄m nō hō ne
gat formalr̄. r̄ v̄z t̄m. sic null^o hō. Cū s̄o postpo
nit. nō negat p̄cedens. s̄z remouz pdicatū a p̄ri
b^o subiecti. l^o v̄lī l^o p̄ricularit̄ r̄ iō Dis hō non
currit. v̄z istā. null^o hō currit. r̄ sic cū d̄z nō qdā
hō currit. negat p̄ticularitas r̄ relinq̄t v̄litas.
r̄ iō h̄ nō qdā hō ē iust^o. v̄z h̄ac. null^o hō ē iust^o.
r̄ sic facile ē istō cognoscē. regulas eq̄pollētīarū

See. farand. grom.

Secundus

*Secundus duplex est quod a pte qd dicitur non ponitur
pda dicitur et hinc si pda ponitur hinc est alia
pda qd dicitur non ponitur a pte pda qd dicitur non ponitur*

a petro hyspa. positas cognoscenti.

Septimū dubiū. Utrū ab affirmatiua ad negatiua pdicato inuariato. s3 subiecto muta to penes finitū r infinitū valeat pna. So^o si ue arguat i ppoib^o de est 2° adiacete. siue ē 3° ad iacete. vt poitea dicitur ex^o vt n seqt nō equ^o ē. g equ^o n ē. nec seqt n equ^o ē al. g equ^o n ē al. cū in vtraq; pna aūs sit vez. r pns sūm. Et h^o rō est. qz idē cōmune pdicatū pte de subiecti oppositū verificari. eo q dūsa subiecta qz vñū icludit negacōez alteri. sub eodē cōi pdicatu ptenent.

Octauū dubiū. Utrū ab affirmatiua de pdicato ifinito. ad negatiua de pdicato finito. sit bona pna sic dr. p. i textu. r videt q p nō. qz in tli ar a n dūstrubuto ad dūstrubutoz. qz i affirmatiua h pbn ē n negat. r i negatiua n negat. r sic nō seqt hō fuit n alb^o. g nō fuit alb^o. qz aūs pte ee vez sine pnte. 3° sic. nō seqt sortes vidz nō hoiez. g nō vidz hoiez. qz aūs pte ee vez r cō quente ernte talio. 4° Quarto nou seqt. i reno sūt nō pisces. g nō sūt i reno pisces. qz aūs pte esse vez sine pnte. qz i reno sūt lapides q sūt nō pisces r tñ n seqt. g ibi nō sūt pisces. 5° Quinto in negatiua de pdicato finito remouet cōpositio pdicati a subiecto. s3 i affirmatiua nō tollit tal cōpō. cū ipa sit affirmatiua ergo nō valz illa pna.

Solu^o qz cuiusq; attribuit vñū oppo sito. ab eodē remouet reliquū. s3 tmin^o finit^o r infinit^o hz oppōez. g cuiusq; attribuit tmin^o finit^o. ab eodē remouet tmin^o infinit^o. Ad obiecta i oppo^o ad pmi ē dōm. q bñ v3 pna a nō dūstrubuto ad dūstrubutoz. qñ ar pēs talē t^o. q nō h3 ptes p qb^o d3 dūstrubui. sic est i pposito. vñ illa pna nō v3 nisi arguat penes pbn pntē tpiis. qd est d3 capi ppe. et sic nō h3 ptes integ les. p qb^o possz ee dūstrubū. Et h^o rō ē. qz tps p tenitū r futurū sunt diuisibilia hntia ptes ptes integles. r g affirmatiua pte verificari. p aliq pte il li tpiis. vt loz. fuit nō alb^o ē p. si p aliq pte tempis pcedētis fuit nō alb^o. s3 negatiua nō pte verifi cari posito q i aliq pte tpiis pōri fuit alb^o. qā in illa totū tps negat p negacōz additā tempis. Et p h3 ptes etiā solucō ad 2°. Ad 3° dōm q ad bñ arguendū reqrit q totū pdicatū infini tē r nō tantū ps pdicati. mō h pncipale pdica tū nō ifinitat. r g debet sic argui. sortes ē nō ui tens hominē. ergo nō vidz hoiez.

Ad qrtuz dicendum q nō arguit ibi ab affirmatiua de pdicato ifinito. s3 ab affirmatiua de subiecto in finito. qz nō pisces ē ibi subiectū. Ad qntā dcm ē sup^o in septio dubio. q licz i affirmatiua de pdicato ifinito nō tollat directe cōpositio. tol litur tū indirecte. r ex pntū remoto pdicato fi nito qd sit p negationē ifinitantē.

Nonū dubiū est. Utrū pdicta pna teneat etiā i pdicatu cōpositis. Et videt q nō. qz nō se qtur sortes sat nō bonū. ergo nō scit benū. aūs pbat. qz ipse pte scire bonū r malū sil. **Solutio** sic. qz bñ seqt. h ē lignū nō albū. ergo nō ē lignūz albū. vñ dr argui penes pdicata pposita qñ ar penes talia qz qdlibet pte esse p se pdicatū. vt h loz. ē hō alb^o. Tūc ar ar pēs pdicata a simplicia qñ licet ponatur pla a pte pdicati. tñ qdlibz p se nō pte ee pdicatū. vt hic loz. videt nō homine ibi nō hominē nō pte ee p se pdicatū. Ad obiectū hō dōm q arguēdo ab affirmatiua ad negatiua mutato pdicato penes finitū r infinitū o3 totū pdicatū ifinitari. sed hic solū ifinitatur dēterminacō pdicati. Si dicās ergo nō valēt ista pna pns posita h ē lignū nō albū. ergo nō ē lignū albū. qz in pna nō ifinitat lig^o. **Solu^o** ē duplex dēterminacō siue ps pdicati. vna ē q p se pte ee pdicatū. r illa satz ē q infinitat. alia ē dēterminacō q p se nō pte ee pdicatū. sicut in ista scit nō bonū. nō bonū nō pte ee esse pdicatum. quia ē accusati casus r de tali non satz ē q infinitat. In ista hō lignū est non albū. vtrūq; pte ee p se pdicatū nec v3 argumētū. quō argui possz. h arguit a nō dūstrubuto ad dūstrubutoz. qz in pna lignū nō dūstrubuit r tñ in se cūda pte negacōz dūstrubuit. qz i pdicatu cōpositis v3 pna a nō dūstrubuto ad dūstrubutoz qñ tal pna nō tenet imediate gra totū pdicati. sed gra vni pte. r ergo qñ illa ps eodē mō se hēt i ante r pnte. tūc ē pna bona. sic autē ē in pposito. Quia ista pna h est lignū nō albū. nō tenz im mediate gra totū pdicati. s3 gra vltime ptes q eodē mō se h3 in ante r psequere.

Decimū dubiū. Utrū ecōtra valeat pna a negatiua scz de pdicato finito ad affirmatiua de pdicato ifinito. **Solu^o** tal pna bona est nō absolute. s3 posita pntia subiecti. vt hoie exntē i rerū natura bñ seqtur. hō nō est iustus. ergo hō ē nō iust^o. Considerādū tamē ē q pnti git arguē a negatiua ad affirmatiua de pdicato i finito in duplicib^o pdicatu scz substātib^o r accētib^o. In substātib^o absolute v3 sine cō stātia subiecti. vt bñ seqt. chimera nō ē hō. ergo ē nō hō. Quia ad illā chimera ē nō hō. nō seqt ergo chimera ē. s3 cōmittitur fallacia a deō fm qd ad dictū simplr. sic h. chimera ē nō ens. ergo chimera ē. r h ē ex eo. qz negacō ifinitas in noib^o substātib^o nō dēlinqt. i rez natura vt p^o in ca^o de noie dcm fuit. In accētib^o hō nō v3 sine pntia subiecti. qz negacō ifinitas ibi ali qd dēlinqt vt dr albert^o. r ergo si ista pna vale ret. chimera nō ē iusta. ergo chimera ē nō iusta. tūc valēt argumentū a ppoē hntē ptes causa

De pna de pna infinito pna de pna finito

De pna de pna infinito pna de pna finito

De pna de pna infinito pna de pna finito

pna ad

pna ad

pna ad

margin notes on the right edge of the page

De Seriamenias.

veritatis ad p^oez hntem tm vnā causam ve-
 ritatis. Quia negativa habet duas causas ve-
 ritatis scilicet si subiectum non est & aliam si
 predicatum sibi non conueniat. affirmatiua
 habet tātū vnā videlicet si p^odicatuz sibi non
 pueniat. Et istud p. videt innue p^o p^oz in fine
 vbi d^r et pbat q^o nō v^z p^ona a negatia ad affir-
 matiuā nec idē significāt licet alij dicunt dcm
 p^ohi ibi intelligi in p^odicatis cōpositis & nō sim-
 plicib^o. Et silī mō dōm ē de alyz puta de nega-
 tiua de p^odicato infinito. & affirmatiua de p^odica-
 to finito. q^o nō t^z nisi postea p^ostātia subiecti. q^o
 si ad hāc hōc nō ē nō iustū. seq^ret. ergo ē iustū.
 tūc possit p^ohr inferri ē iustū. ergo est & tū de chi-
 mera potest dici q^o non est nomusta. sed nō po-
 test dici. ergo est iusta. Et hinc exposuerunt
 aliq^o lram sup^r p^ostātia in q^o d^r p. q^o due p^opōnes
 de est 3° adiacete. consequē se & due mīme hoc
 mō due mīme. i. ad negatiua de p^odicato finito
 nō seq^r affirmatiua de p^odicato infinito. Et ad ne-
 gatiua de p^odicato infinito nō seq^r affirmatiua
 de p^odicato finito. & hec expō etiā vera est cū sim-
 plicib^o nō inferat se ille 3° p^ostātia subiecti.

Undecimū dubiū. An in p^opōnib^o puati-
 uis & infinitis eodē mō sit sumeda oppō & p^ona
 siue equinalētia. Solucō sic. q^o negacō infini-
 tās nō ponit in spē p^o negationē pure negantē.
 q^o totū negat s^z puatē que aliquid terelinq^r &
 ita sile iudicū est quo ad veritatē & falsitatē in
 p^opōnib^o in q^o s^z p^odicata puatiua & infini-
 ta. vt silīs p^oitarē sūt. hō ē nō iust^o. & hō ē iust^o?

Quoddecimū dubiū. In q^o d^rnt infinita^o
 & puacō. Solucō. q^o infinita^o p^ot cōpetē tam
 subiectis q^o p^odicatis. tā substātiuis q^o adiecti-
 uis. S^z puatio fm q^o ē accūs solū puenit ad-
 iectiuis & p^o p^osequēs solū p^odicat^o. eo q^o adiecti-
 ua nō p^op^o subicabilia sūt. licz hec d^ria nō simplr
 s^z a. ex q^o adiectiua puatiua sunt p^ofessionis que
 supponit etiā p^op^o certū suppositū inclusū. q^o
 s^z at nega^o puas nō p^ot addi substātiuis. est ex eo.
 quia puatio in talibus equualet negacōni
 p^odictiōis exquo eē substātiua ē simplex nō in-
 tensibile & remissibile. In accūsib^o s^z ē suscep^o
 magis & min^o. & ergo in talibus nō ē imediata
 q^o nō q^olib^z q^o nō ē iustū neciō ē iustū l^o nō iustū
 sic ē vidē de infantib^o vsu rōnis carentib^o.
 qui pro illo tpe nō sūt iusticie capaces vel in-
 iusticie. **Decimū terciū dubiū est.**
 p^op^o q^o d^r in hōi eūpollēcuis due negacōes faci-
 unt vnā affirmacōez. Solucō Alberti. q^o ne-
 gatio est malignātis nature q^oquid post se iue-
 nit hoc totū destruit & opposit^o ei^o inducit. q^o tō
 si supuenerit negationi eā trāsmutat. q^o hoc est

et officiū. s^z nō p^ot trāsmutare nisi in oppositū.
 ergo trāsmutat ad valorē affirmacōis. sic hec
 nō oīs hō nō currit v^z hāc q^odā hō currit & nō
 q^odā homo non currit. hanc omīs hō currit.
 Quō s^z vna negacō destruit aliā cū tm simile
 additū simili augmentat actionez eius habes
 cū multis alijs circa regulas equipollentiaruz
 in De. hyspano.

**Qm̄ vō cōtraria ē negacō ei que ē om-
 ne aial iustū ē. illa q^o significat q^o nul-
 lum aial iustū est. hec quidē manifestuz
 est q^o nūq^o erūt vere simul. neq^o in co-
 dē ipō. his s^z o opposite erūt aliq^o ali
 q^o aial iustū ē nō omē aial iustum est.
 Sequit^r vero eā quidez que est nullus
 hō iustus est. illa que est omīs hō nō
 iustus ē. illā vero que ē aliquis homo
 iustus ē. opposita. q^o nō oīs homo ē
 nō iustus. necesse ē eī aliq^o esse. Ma-
 nifestū ē at q^o etiā in singularibus n̄
 est v^z interrogatū negare q^o & affir-
 mare verū ē vt putas ne socrates sapi-
 ens ē. nō socrates. igit nō sapiens est.
 In v^z vō nō vera est que sil^r dicif.
 vera at negatio vt putas ne oīs hō sa-
 piēs ē. nō igitur omīs homo nō sapi-
 ens est. hoc at falsum ē. s^z nō igit^r. oīs
 hō sapiēs ē vera ē. hec enī opposita ē
 illa vero cōtraria. Ille vero que scdm
 infinita cōtraiacetes noīa vel verba.
 vt in eo q^o est nō homo v^z nō iustus.
 quasi negatiōes sine noīe v^z verbo eē
 videbūtur. sed nō sunt. semp^r enī v^z ve-
 rā vel falsam esse negatione necesse est
 Qui vero dixit nō hō nihil magis de
 hoīe sed etiā min^o verus vel falsus fu-
 it si nō aliquid addat. Significat autē
 ē oīs nō hō iustus nulli illaz idē. nec
 huic opposita negacō ea que est. nō
 ē oīs nō hō iust^o. illa vero que ē omīs
 nō iustus nō hō. illi que ē nullus ē ius-
 tus nō hō idē significat. Trāspōsita
 vō noīa & vba idē significāt. vt ē alb^o
 hō & est nō alb^o. nā si hoc nō ē. eiusdē
 multe erūt negacōes. sed oīsūm ē q^o
 vna vni^o ē. Eius enī que ē alb^o hō ne
 dō iij.**

21

et infra
& p^o d^r

et infra

et infra

et infra

et infra
& p^o d^r

et infra

et infra

et infra
& p^o d^r

Secūdus

gacō ē nō ē alb⁹ hō: eius vero que est.
est hō alb⁹. si nō cadē ē ei que ē. ē alb⁹
hō. crit negacō v^l ea que ē nō ē nō hō
alb⁹. v^l ea que ē nō ē hō alb⁹. s^z altera
quidē ē negacō ei⁹ que ē. ē nō hō alb⁹
alia vō ei⁹ q^{ue} est. ē alb⁹ hō. quare crunt
due vni⁹. **Qm̄** igit^r trāspolito noie v^l
vbo eadem sit affū maco l^l negacō ma
nifestū ē. **Tūc** ibi **Qm̄** vero cōtraria.
Istud ē sextū capitulū. in q^{uo}. p. remouet dubia
circa oīa predicta. **E**t diuidit in sex fm̄ q^{ue} remo
uet ser dubia. scōa ibi seq^uit^r hō eā. tercia ibi. ma
nifestū ē. q^uarta ibi. **I**lle hō. q^uinta ibi. **S**ignifi
cat aut. sexta ibi. **T**rāspolita enī noia. **Q**uo
ad primū. p. remouet du^m q^{uo}d out ex sup^{er} dict^{is}
q^uo dictū ē imp^{er} q^{uo}d nō cōtingit angulares ē sil
v^{er}as in v^{er}ib^{us} sic in indiffinitis. poss^{et} aliq^{ui}s du
bitare q^{uo} sit eā q^{uo} angulares nō p^{oss}unt esse sil vere.
in v^{er}ib^{us} sic in indiffinit^{is}. **A**d q^{uo}d du^m. p. m̄
det in isto textu. q^{uo} angulares in v^{er}ib^{us} sūt p^{ri}nc.
cōtrarie aut nūq^{uam} sunt sil vere. nec sunt sil i eo
v^{er}o fm̄ **Albertū** nūq^{uam} sunt sil vere in eodē tem
p^{or}e. quia in diuersis t^{em}p^{or}ib^{us} possibile eēt con
trarias simul eē veras. **O**pposite vō his. i.
s^{ub}cōtrarie q^{ue} opponūt^r iuxta prius dicta cō
trariis oppositōe signi. sūt aliq^ui sil vere. sicut
p^{ri}nc in istis aliq^uo aīal ē iustū. nō oīe aīal ē iu
stū siue q^{uo}dā aīal nō est iustū.
Tunc ibi **S**equit^r vero. **I**n ista pte. p. re
mouet dubiū aliū 2^m. d^{ic}im^{us} ē enī prius q^{uo} hoc
verbū est p^{re}dicat^{is} 3^m adiacēs. tūc sūt q^uatuor p.
posicōes quarū due se h^{ab}ent fm̄ p^{ri}nciam seu cōle
quūt^r se fm̄ affirmacōz^{um} z negacōez^{um}. vt p^{ri}ncia
tiones. due vō mime. ergo poss^{et} aliquis dubi
tare que essent iste p^{ro}pōes q^{uo} sic se p^{ro}sequūt^r fm̄
affirmacōez^{um} z negacōem. h^{oc} du^m remouēs d^{ic}it. p.
q^{uo} illā q^{uo} est. nullus hō est iustus. seq^uitur ista. oīs
hō ē nō iustus. i. ad negatiuā de p^{re}dicato finito
seq^uitur affirmatiua de p^{re}dicato infinito. **E**t q^{uo}
poss^{et} aliq^{ui}s dicē illa p^{ri}ncia nō ē bona. iō. p. p^{ro}bat
eā dicēs. q^{uo} p^{re}dicat^{is} p^{ri}ncia. nullus hō est iust^{us}. ergo
oīs hō ē nō iust^{us}. ē bona. p^{ri}nc. q^{uo} ista. aliq^{ui}s hō ē
iust^{us} est opposita illi q^{uo} est. oīs hō ē nō iust^{us}. q^{uo}
ē ei⁹ cōtradictoria. **I**sta vero. aliq^{ui}s hō ē iustus
repugnat illi. nullus hō est iust^{us}. ergo p^{ri}ncia
sunt bōa p^{ro} regulā. q^uenīq^{ue} oppositū p^{ri}nc. rep^ug
nat aut^{em}. tūc p^{ri}ncia ē bona. **E**t q^{uo} poss^{et} aliq^{ui}s di
cere. q^{uo} ista. aliq^{ui}s hō ē iust^{us} nō ē contradictoria
illi. oīs hō ē iustus. iō. p. declarat illud dicēs
q^{uo} ad istā. oīs hō nō ē nō iust^{us}. seq^uit^r ista. aliquis
hō ē iust^{us}. q^{uo} si oīs hō nō ē nō iust^{us}. tūc necessē

est aliq^uo hōies eē iustū. mō ista q^{uo} d^{ic}it. **D**is hō
nō est nō iustus. rep^ugnat illi q^{uo} est. oīs hō est
nō iustus tanq^{uam} eius contraria. ergo ista erit e^o
contradictoria. que dicit aliquis homo est iu
stus. quia ista est vna particularis illius que ē.
Om̄is homo non est nō iustus.

Tunc ibi **M**anifestū est autem.

In hac pte. p. remouet 3^m du^m. istud scz d^{ic}im^{us} ē
sup^{er}ius q^{uo} in p^{ro}pōib^{us} simpl^{iter} sūptis vna seq^uit^r ad
aliā. vt ad negatiuā de p^{re}dicato finito. aff^{ir}m
atiua de p^{re}dicato infinito. poss^{et} ergo ali
quis dubitare. vtrū sic etiā ess^{et} in p^{ro}pōib^{us}
sumptis interrogatiue. ad q^{uo}d. p. iⁿdet sub di
stinctione dicens. manifestū est in singularib^{us}
q^{uo} si verū est interrogatū negare. q^{uo} etiā verū est
affirmare sp^{er}. interrogatiue. i. imp^{er}tinēs ē an ne
gatio p^{ro}ponat^r vel postponat^r. **E**rem^{us} ē vt putas
ē ne socrates sapiēs z si dicat nō. tūc b^{on} infer^{et}
q^{uo} socrates ē nō sapiēs. vel socrates nō est sapi
ens que infer^{et} istā. ergo socrates est nō sapiēs
In v^{er}ib^{us} hō hoc non p^{ro}tingit. q^{uo} si quis que
rat. est ne oīs homo sapiēs. z n^{on} nō. tūc illa
r^{ati}ō valet istā. non oīs homo est sapiēs. z
ad illā nō seq^uitur ista de p^{re}dicato infinito. oīs
homo est non sapiēs. q^{uo} p^{ri}ncia potest esse v^{er}a
scōa existēte falsa. **Q**u^o aut ista sit vera. vt oīs
homo est sapiēs ē manifestū. q^{uo} v^{er}z istā. q^{uo}dā
homo non est sapiēs. **I**sta vero oīs homo est
nō sapiēs. equiualeat isti. nullus homo est sa
piēs que est falsa vt certū est. z ergo subdit. p.
in textu. q^{uo} hec nō oīs homo est sapiēs est op
posita cōtradictorie illi interrogate que sūt an
oīs homo est sapiēs. sed illa q^{uo} est oīs homo ē
nō sapiēs ē p^{ro}traria p^{ri}ncie q^{uo} dixit. oīs homo est
sapiēs. z sic manifestū est q^{uo} nō opatur idē ne
gatio p^{ro}posita z postposita in v^{er}ib^{us} sicut in sin
gularib^{us}. **T**unc ibi. **I**lle vero que.

Hic. p. remouet q^urtum dubiū. quia d^{ic}im^{us} est q^{uo}
enūciacōes multiplicant^r p^{er}nes finitū z infini
tū. tam ex parte subiecti q^{uo} est p^{re}dicati. ergo pos
set aliq^{ui}s putare q^{uo} noia infinita z p^{ro}ba infinita.
essent negacōes. i. p^{ro}pōes negatiue. hoc dubiū
remouēs d^{ic}it. q^{uo} ille enūciacōes que sunt p^{ri}ncien
tes fm̄ infinita noia v^{el} p^{ro}ba. sunt opposite. vt
nō hō nō iust^{us}. z iō ille dictiōes infinite vident^r
tur esse o^{mn}es negatiue. siue negacōes sine noie
z p^{ro}ba. s^z tū nō sunt. **A**ur^{em} cām iⁿddit. q^{uo} o^{mn}es sp^{er}
ex necessitate negacōez^{um} eē verā v^{el} falsam. eo q^{uo} oīs
tal^{is} significat nō eē q^{uo} nō ē z sic ē vera. v^{el} nō eē
q^{uo} est z sic est falsa. s^z q^{uo} dixerit t. nō hō nihil ma
gis vel min^{us} d^{ic}it ver^{um}. si nō addat aliq^uo p^{re}dicatū
sp^{er}. q^{uo} si dicit hō tū. q^{uo} simplex terminus verū
vel falsum non significat.

2^m du^m

Alleg. No. p. d. s. p. l. v. e. e.

2^m du^m

2^m du^m

2^m du^m

Remouet in dubio

Tunc ibi. Significat at e ois non ho.

Dic. p. remouet qnta du. Ex quo em dem est sup. q. ppoes de pdicato finito z infinito co/ sequuntur se. i. ad negatiua de pdicato finito se/ qtur affirmatiua de pdicato infinito. z alie due snt ex hoc possz aliqs dubitare. vtru etiā pp/ nes de subiecto infinito haberet aliqua eqpol/ lentiā siue niam sic hnt ppoes de pdicato infi/ nito z finito. **Ad qd du.** rñdet. p. q. nō. quia ista. ppō. ois nōhō ē iust. q ē de subiecto infini/ to. nulli istaz v3 idē que sunt de subiecto fini/ to nec infinito. Quia nec valet idē affirmatiue nec negatiue. Etia ei negatiua vt ista. ois nōhō nō ē iust. nō valz idē alicui eaz q sunt de sub/ iecto infinito in qbus vbis. p. intedit q ad af/ firmatiua de subiecto infinito. nec seqf affirmatiua de subiecto finito. nec negatiua de subiecto infinito. qz ad istā. ois nōhō omo ē iust. nec se/ qtur ista. ois hō ē iust. nec ista. ois hō nō ē iust. nec ipa seqf aliqua istaz. Quia nec ad istaz Dis hō ē iust. seqf ista. ois nōhō nō ē iustus. nec ad istā. ois nōhō ē nō iust. seqf ista. omis nōhō ē iust. ita q. p. vult dicē q ad negatiua z illi q est. ois nōhō ē iust. nō seqf ista. ois nō/ hō nō ē iust. nec seqf affirmatiua de subiecto fi/ nito. nec ipa seqf ad aliqua istaz. Quia tñ di/ ctū ē sup. q ad negatiua de pdicato finito seq/ tur affirmatiua de pdicato finito in ppōib. ha/ bentib. subiectū finitū. vtru sic etiā est in ppō/ nib. hntib. subiectū infinitū videlicz q ad ne/ gatiua de pdicato finito seqf affirmatiua de pdi/ cato infinito eiusdē subiecti. i. de subiecto infi/ nito vtrobz. ad q rñdet. p. q sic. Quia ad istā nullus nōhō ē iust. seqf ista. ois nōhō ē nō iust. z sic ad negatiua de pdicato finito. seqf affir/ matiua de pdicato infinito in ppōib. hntibus subiecta infinita sic in hntibus subiecta finita

Tunc ibi. Transposita enim z cetera.

Dic. p. remouet sextum dubiū ex quo. p. i mul/ tiplicacōib. enūciacōnū penes finitū z infini/ tū multociēs posuit pdicatū an subiectū. possz aliqs dubitare an noia z vba trāspōsita idē sig/ nificaret. h du. remouēs de q sic. Et pbat hoc mō. Quia si noia z vba trāspōsita nō significa/ ret idē. tūc vni affirmacōis essent ples negacō/ nes cui oppositū sup. onsum. ē. nā pbat. qz il/ li affirmacōis q ē. Est alb. hō. ē ista negacō. nō ē alb. hō. Et isti affirmacōis q ē. est hō alb. si nō eadē cū pma affirmacōe. tē ē ista negacō. nō ē hō alb. vel ista. nō ē nōhō alb. s3 ista q ē nō ē nōhō alb. ē negacō illi q ē nōhō ē alb. igit ista nō ē hō alb. erit negacō illi q ē. ē alb. hō. s3 qz ē negacō isti q ē alb. hō. In qb. vbis sentē/ cialr. p. vit dicē si ille ppoes n significat idē ē al

bus hō z ē hō alb. tūc qlibz h3 vñā negacōez sibi oppositaz. z negacō pme erit ista. nō ē alb. hō. z negacō scde ē ista. nō ē hō alb. z vtrazq istaz opponit pme. igit si pma affirmacō z secn/ da nō significat idē. vt de aduersari. veritatis. seqf q due negacōes erūt vni. affirmacōis. Ex dictis igit seqf. z ē manifestuz q si noia z vba trāspōnūtur tunc erit eadē affirmacō l. nega/

Questio vtru idē significat trāspōsita noia z vba. z trāspōne eoz facta ma/ neāt eadē enūciacōis accnā formalia. que sunt oppositō z equipollentia.

Et videt pmo q nō. Quia hic n significat idē noia z verba trāspōsita. ois hō ē ho. z hō ē ois hō. Nec iste. velle me cape pugnātes. z vellem pugnātes cape me. nec iste. sedentē possibile est ambulare. z sedentē ambulare est possibile. nec iste. hō ē mortu. z mortuū ē hō.

In oppositū ē. p. in textu z ponit iste discursus. Sicut in orōe grāmatica se hnt regimē z pstructio. sic i orōe lo/ gica cōcurrūt enūciacō z ppō. **Adior.**

Ibi regimē ē sinthectis formalis. s3 cō/ structio materialis.

Cōclusio. Itē sicut ibi trāspōsitiō pstructōis nō va/ riat regimē. sic hic trāspōsitiō ppōis nō mutat enūciacōez mutātur tñ ma/ terialia. ppōis accnā que sunt suppo/ sitiō. ampliācō. appellācō. z similia. li/ cet eadē maneant formalia scilic3 op/

positō z equipollēcia. **Adior.** p3. qz orō grāmatica z logica cōsistūt in pporcōne mōz significādi. grāmatica mōz significādi genera/ liū fm q3 cōgrue ordinat p regimē formaliter p pstructiōne sō materialit. In orōe logica sit ordinacō p mōs significādi speciales q sunt pncipia formalia veritatis enūciablis. Et enū/ ciacō pporcōnal regimi. ppō cōstructioni. qz ppō sit fm mentē pponētis z pstructio ē pstru/ ctibiliū vniō. ad expmēdā mēt. cōceptū ordi/ nata. sic ex mō pponēdi z ordinādi pstructibi/ lia aliter z alit variū intendit sensum. ppōis licet idē sit regimē qre. ppf expsiōne sensus or/ qnq; dictionē p rectā an pstrui. z ita p. hyl. in tractatu suppositiōnū de q hec orō. oim cōtra/ rior ē eadē disciplina. ex situ z ordie tmiorū ē vera. z tñ si ordinaret fm regimē. dicēdo eadez disciplina ē oim cōtrariōz estz falsa. quia tūc disciplina supponēt dēmiatē. In situ sō pdi/ catū h3 suppoez simplicē. Et licz nō siuevz pdi/ catū enūciacōis ē tñ pdicatū ppōis. fm q. ppō

Secūdus

a pponēdo dicitur. Et ex illo patet radix illi comūis
distinctionis quā hnt logica distinguētes de sub
secto enūciacōis et pōis. qd in dicta ppōe vo
cāt subiectū distribūcōis sub quo fiēt subsup
in syllogismo pme figurē sic arguēdo. **Q**um cō/
trariōz ē eadē disciplina. sicut et egrū sunt cō/
traria. igit sicut et egrū ē eadē disciplina. Et sicut
mō etiā mod⁹ pferēdi orationē grauit vel leuit
aut cū magnitudine animi vl indignacōe. aut
dulciter et cū placido vultu. mutat sensum re/
thoriciū aliū et aliū exprimēs affectū quō retho
res tradūt modū eloquēdi. **Q**um oratioz pter iam
dict⁹. qz in oracōe gramaticali regimē ē sinthe
sis. i. cōpō a sin qd ē con et thēsis posicō qli cō/
posicō formalit regulata. et pstructio ē materia
liter situata. **Q**um in regimie attendūt mōi sig
nificādi formales regētis et recti. s3 in pstructi
ōe ipē dictōes situāt n̄ pcedētes formalit ad
inūcē. s3 solū materialit ipē dictōes ponūt ad
placitū pponētes et orōes pstruct⁹ vl dictātis
Cōclusio patet. qz i orōe gramaticali diuisus si/
tus pstructibiliū nō variat regimē vt dē m̄ ē. Et
qz ex similitudie affnpta seqt. qz in pōis n̄ va
riat enūciacōez qn̄ ē solū sicut queadmo. p.
dicitur tēru dicitur de istis. ē alb⁹ hō. ē hō alb⁹. **Q**uā
mutat materialia accēna patet. qz talia sunt ra
tiones ordinādi terminū. qz variato situ et ordi
ne terminoz variant h̄ accēna. quā cōueniūt vni
terminio i ordie ad alterū vñ suppo est ra ordinā
di terminū subiectū in propōitōe. **A**ppellatio
ē rō ordinādi in dēnotatiue vl exēntialit appel
latio scz q appellat rē exēntē em significat hō
minē in cōit. s3 appellat seu cōit loquēdo tēno /
minat pculares hoies actu exēntes de qb⁹ /
actu dicit. et eis nomē cōmūicat quā uois cōmū
nicationis. qz in cōcreto facit et non in abstrac
to dicendo fortes est hō. et non humanitas. igit
dicitur hic esse qdam tēnomiatio fm modūz tm
et non fm rem. ex quo non est ab extrinseca na
tura. et ita suppo est pōpetas orta a substan
cia cui nomē imponitur et appellatio a qlitate
Restriccio est coartatio termi supponētis pso
naliter a maiori suppositōe ad minorem. quia
est ratio ordinādi terminū substantiū fm ex
gentiā sine cathegreumatic. vel alterius determi
natiōis cathegreumatice suppositōez psonalē
coartant. apliatōis est ratio opposita restricti
oni. **D**istributio est multiplicatio termi comū
nis pro suis suppositis. facta per signū vnuer
salez ita est accidēs termi eois accepti cū signo
distributio qd variatur fm q termin⁹ pponit
vel postponit signo. et hoc mediate vl imediate
sicut habet videri in tractatu distributionū iste
ergo rōes respectiue sunt picipia pūitatis et falsi

tatis sicut respecti modi significādi accēnales sunt
picipia proxima cognōitatis sicut patet de genē
numero. psona casu. qz fm q termin⁹ alit et ali
ter supponit vel distribuit fm hoc mutatur ve
tas et falsitas pōis in qua ponitur. exēpluz
est vt ista cōceditur. oim̄ contrariōz est eadem
disciplina. non ista. eadē disciplina est oim̄ cō
trariōz sicut in maiori dēterminatū fuit. licet sit
vna oim̄ idem subiectus et idē p̄dicatū. qz disci
plina in vna seqtur signū vl et p̄ditur in situ p̄
dicati in alia p̄cedit et p̄ditur in situ subiecti. et h̄
modo solet fieri vis in istis. ois homo habz ca
put et caput habet ois hō et sp̄ fuit aliquis hō et
aliquis hō fuit sp̄. sp̄ includit distributionē. qz
valet tātum sicut in omni tpe. **S**ubditur in cō
clusione qz accēna formalia manēt inuariata. qz
in sola sicut. seu materialia mutatio n̄ terioz
forma enūciandi manēt inuariata s3 intrans
mutate subiecto etiā manent intransmutata ac
cidentia talia aut sunt oppositio et cōpollentia
saltē formal qūo opponit p̄pōes fm p̄tranū
modū enūciandi. affirmatiū et negatiū et equi
pollz aut p̄pōez vl postpōem negationis. **A**d
obiecta in oppo^m sil patuit solutio ex declarati
oibus p̄pōm. qz in p̄dicatis p̄ncipis nō est nuda
distributio terminoz s3 est cū h̄ mutatio p̄p̄ta
tati terminoz vt de sc̄latis notū est sicut et hic
etiā fm aliqō hō non est aial et hō aial non est
qz dicitur prima existente falsa sc̄da m̄ esse vera
quia in sc̄da li animal suppoit dēterminatē ne
gatiōe nō cadēte sup ipm̄ in p̄ma aut suppoit
cōfūse propter negationem p̄cedentem
Incidunt dubia primum quomodo
debeant exponi propositio
p̄h̄i transposita noia. et p̄ba idē signū. solū pōt
enpl̄r expōi. p̄rio sic noia et p̄ba transposita idēz
signū. i. vbiqz ponunt hoc signū ad qd sunt
instituta ad signū sicut vbiqz ponit iste in
hō signū sp̄ naturā hūaz et hō intelcā ppō nō h̄z
dubitatōez. sc̄do s̄tus est noia et p̄ba transposita
idē signū qz ad cōpollentiā et oppōez sic est p̄ba vt
in cōclusiōe dē m̄ fuit si intelligat de nuda transpōe
sicut. terciō sensus est noia et p̄ba transposita
idē signū qz ad p̄itatez et falsitatē ita scz qz trans
positio subiecti vl p̄dicati non variat veritatem
vel falsitatē. et tunc etiā intelligitur de transpo
sitione sicut sola ita qz nō fiat mutatio in sup
pōe. apliatōe. appellatōe et alijs. qz si fuerit fec
tīs mutatōes tūc nō manēt ppō p̄ba. et iō non
signū idē nō hō est iust⁹ et hō ē nō iust⁹ qz vna
nega^o cadit sup p̄dicatū. et in alia supsubiectum
Secūm dubiū anbe enūtiaciones sūt
p̄ncipia dicit. p. in tēru ois hō nō est similitus
et ois homo est nō iustus. Et videtur non. qz

Et patet

in oratioz pter iam dict⁹. qz in oracōe gramaticali regimē ē sinthe

qz ex similitudie affnpta seqt. qz in pōis n̄ variat enūciacōez qn̄ ē solū sicut queadmo. p.

mutat materialia accēna patet. qz talia sunt rationes ordinādi terminū. qz variato situ et ordine terminoz variant h̄ accēna. quā cōueniūt vni terminio i ordie ad alterū vñ suppo est ra ordinādi terminū subiectū in propōitōe.

Restriccio

Distributio

et dicitur

obiecta

secūm

tercio

in oratioz pter iam dict⁹. qz in oracōe gramaticali regimē ē sinthe
qz ex similitudie affnpta seqt. qz in pōis n̄ variat enūciacōez qn̄ ē solū sicut queadmo. p.
mutat materialia accēna patet. qz talia sunt rationes ordinādi terminū. qz variato situ et ordine terminoz variant h̄ accēna. quā cōueniūt vni terminio i ordie ad alterū vñ suppo est ra ordinādi terminū subiectū in propōitōe.
Restriccio est coartatio termi supponētis psonaliter a maiori suppositōe ad minorem. quia est ratio ordinādi terminū substantiū fm exgentiā sine cathegreumatic. vel alterius determi
natiōis cathegreumatice suppositōez psonalē coartant. apliatōis est ratio opposita restricti
oni. Distributio est multiplicatio termi comūnis pro suis suppositis. facta per signū vnuer
salez ita est accidēs termi eois accepti cū signo distributio qd variatur fm q termin⁹ pponit vel postponit signo. et hoc mediate vl imediate
sicut habet videri in tractatu distributionū iste ergo rōes respectiue sunt picipia pūitatis et falsi

prima est affirmatiua ex quo equalet isti. omnis homo est iustus. **S**ecunda vera est etiam affirmatiua cum negatio sequat copula. **S**olutio sic non primo et per se. ex quo ut arguit argumentum nulla est negatiua. tamen bene patens per ratio quod ad ista. omnis homo est non iustus. sequitur ista. omnis homo non est iustus. **T**ercium dubium. Utrum negatio idem facit in terminis singularibus. siue proponatur siue postponatur. sicut philosophus innuit in textu. **S**olutio sic et ergo semper est contradictio singularis affirmatiue ad singularem negatiua. siue proponatur siue postponatur. **E**t hoc quod ad legem contradictionis. que est quod contradictorie propositiones non possunt simul esse vere vel false. **E**t huius ratio est. quia terminus singularis unum solus significat. supponit et appellat. et non potest nisi semel interiri. et simul in teretiones patitur. siue negatio preceat siue sequatur. **V**erum est tamen quod obiectiue et directe fit per negationes prepositas. Indirecte autem et relatiue per negationes postpositas. **S**ic autem non est in terminis communibus. quod licet totaliter negentur per negationem prepositam. tamen negatio postposita solum mouet eos sibi esse illo quo terminant inherentiis predicati. et non finem eorum totale esse nisi respectu predicati intentionalis. ut dicendo homo est species. homo non est species. propter quod tales etiam vocantur singulares singularitate nature. licet non suppositi. eo quod natura tenet ibi sine quacumque comparatione ad supposita in cuius signum descendendo ad supposita committit fallacia figure dictionis. et mutat que quid in hoc aliquid.

Herum unum de pluribus. vel plura de uno affirmare vel negare. si non est unum de pluribus non est affirmatio una vel negatio. **B**icō autem unum. non si unum nomen sit positum. non fiat autem unum ex illis ut homo est fortasse et animal et bipes et mansuetus. sed ex his unum sit. ex albo autem et homine et ambulante non fit unum quare nec si unum aliquid de his affirmet aliis. non erit una affirmatio. sed vox quidem una. affirmatiōes uero multe nec si de uno ista. sed similiter plures. si ergo dialectica interrogatio responsionis est petitio vel propositio vel alterius partis contradictionis. propositio uero unius contradictionis est. huiusmodi interrogatio non erit una responsio. adhuc nec una interrogatio: nec si sit vera. dictum est autem de his in thopicis. **S**imiliter autem manifestum est. quoniam nec hoc ipsum quod est dialectica interrogatio est. ut si quis interroget quod est animal opus enim ex data interrogatio elige re utrum uelit contradictionis preter quam opus interrogante determinare ut videtur animal

sit homo an non homo. **Q**uoniam uero hec quod dicitur predicatur posita ut unum sit o[mn]e predicamentum eorum quod extra predicatur. alia uero non quod diuina est. **B**e homine enim uerum est dicere et extra animal et extra bipes. et ut unum. et homines et albi. et hec ut unum. sed non si citra redus est et bonum. etiam citra redus bonum si enim quoniam alterutrum dicitur et utrumque dicitur multa inconuenientia erunt. **B**e homine et homines uerum est dicere et albi quod dicitur hominem rursus et albi. si et albi et homines quod erit homo albus homo albus. et si in infinitum et rursus musicus albus ambulans. et hec eadem frequenter implicata. **A**plius si socrates est et homo et bipes et erit homo bipes. **Q**uoniam ergo si quis ponat simpliciter complexiones fieri prima inconuenientia contingere. manifestum est quoniam ponendum est nunc dicere. **E**orum igitur quod predicatur et de quibus predicatur. quoniam sunt in accens dicitur. de eodem alterum de altero hec non erunt unum. ut homo albus est. et musicus. sed non idem musicus. et albus. **A**ccensia ei sunt utraque est de. nec si albi musicum uerum est dicere. tamen non erit albi musicum. unum aliquid finem accens enim musicum albi dicitur. quare non erit unum albi musicum. quocirca nec citra redus bonum simpliciter. sed animal bipes. non ei finem accens. **A**plius nec quicquam insunt in alio. quare neque albi frequenter. neque homo animal et bipes. insunt ei in homine animal et bipes. uerum est autem dicere de alio et simpliciter. ut quedam homini. homo. aut quedam albi homines albi. non simpliciter autem. sed quoniam in adiecto quod dicitur aliquid oppositorum inest quod sequitur contradictio. non uerum sed falsum est ut homines mortuum homines dicere. quoniam autem non inest uerum est. et etiam quoniam inest. si quod dicitur falsum est quoniam uero non inest. non simpliciter uerum est. ut homerus est aliquid ut poeta ergo etiam est. non finem accens ei predicatur esse de homero quoniam inest ei poeta. sed non finem se predicatur de homero quoniam est. quare in quantificationibus predicamentis neque contrarietas aliquid aut uilla oppositiue si diffinitiones per nomina reddantur et finem se predicatur et non finem accens in his et simpliciter uerum erit dicere. **Q**uod autem non est. quoniam opinabile non est uerum dicere esse aliquid. opinatio ei est non est quoniam est sed quoniam non est. **I**stud est septimum capitulum in quo per determinat de multiplicatione. et de diuina. et equipollentia enunciationum

Secundus

plurium. Et continuat ad precedentia. qz in pcedentibus caplis determinatum est de multiplicatoe pna z equipollentia enuciacionu vnaz. g vult determinare de pna z eqpollentia enuciacionuz plurium. Et diuidit istud caplin i tres ptes pncipales. qz pzo diffinit affirmatoez z negatio ne plures. Secdo docet multiplicare enuciari ones plures. Tercio ostendit pna z excellen tia enuciacionu plurium. scda ibi. Si po diale tica. tertia ibi. qm po hec qdem. Pna in duo. qz pzo facit qd dictu e. Secdo remouet vnu dubiu. ibi. Dico aut. Pzo dicit sic. qncumqz contigit vnu de plurib vel plura de vno. l etia plura de pluribus affirmare vel negare. ita ti q ex illis plurib no fit vnu. tal affirmaco vel negatio no est vna. z sbaudif. i. plures. Ex isto igit textu phi trahit hec diffinico enuciatois Enuciatio plures est affirmaco in q vnu affir mat de plurib vel plura de vno. ex qbus non fit vnu. Terciu mebruz plura de pluribus no ponit in textu sed facile trahit hoc ex duobus membris prioribus.

Tunc ibi. Bico autem vnum. Dic phus videt remouere duo dubia. scdm tagit ibi. vt est ho fortasse. Primum dubiu est. ex q prius dictu est. q qncumqz plura pdican tur de vno vel vnu de pluribus. vel sp etia pla de pluribus. tuc affirmaco vel negatio no erit vna sed plures. g dubiu est vtru quadocunqz pdicat vnu de vno tunc affirmaco vel negatio fit vna. Hoc g dubiu remouet phs dicens qz veru est tale enuciatoez esse vna si no fit vnuz nome impositu pluribus ex qbus no fit vnu fm eentiaz. sed supple si plura predicat de vno vel vnu de plurib ex qbus fit vnu. talis affir matio vel negatio no est mltz sz vna. sicut for tasse est ho z aial z mansuetu z bipes. Ex his em fit vnuz sp fm essentia. sed ex albo z hoie. et ambulante no fit vnu fm essentiaz. z io si ali qs affirmat aliqd vnu de his non erit affirma cio vna. sz vox qdez vna est. affirmatoes autez sunt multe. Etiam si aliqs affirmauerit ista de aliquo vno siliter enuciatio erit plures z non vna.

Tunc ibi. Est homo fortasse. Dic phs remouet scdm dubiu. qz cum sit dictu q talis affirmatio vel negatio est plures qn vnu pre dicat de pluribus. io posset aliqs credere q sp affirmatio vel negatio esset plures qn vnu pre dicat de pluribus. vel plura pdicatur de vno. Ad qd respodet phs in textu q qn vnu pre dicat de pluribus. vel plura de vno. ex qb plu

ri bus sit essentialr vnu. ppter h affirmatio vt negatio no erit plures. si at vnu predicatur de pluribus ex qbus no fit vnu essentialr. tuc tal affirmaco vel negatio est plures. sicut si dicat. sortes albus ambulans musicus currit. Et ita phs ex plicat de pluribus ex qbus fit vnu primo z secundo de pluribus ex quibus no fit vnum.

Tunc ibi. Si ergo dialetrica interro gatio. Ita est scda ps principal istius capli i qua ostendit quo multiplicatur enuciaciones plures penes affirmatoez z negatoez. Et diuidit in duo. Pzo facit h. Secdo remouet que da dubia. ibi. et adhuc. Pzo dicit phs si. i. qz dialetrica interrogaco petit respotione. que e ppd cotradictois. siue altera ps cotradictois. que vel est ozo affirmatiua vel negatiua. ergo ad tale ppde sic interrogata que est plures no potest fieri vna respotio. cu sit vna interrogaco cuius extra textu pt dari tale ex puz. si aliqs interrogaret sic. est ne socrates bonus alb mu sicus. z alius respoderet vna respotione. q sic. vel q non. tal m ad e rnderet peccans genes fallacia que est vna respotione rnderere ad pla i terrogata. si igit vult bn respodere negatiue de bet oia negare. sic dicedo socrates no est bonus socrates no est albus. no est musicus. si po affir matiue de bet in diuersis ppnibus illa pdica ta affirmare. Si po aliqua pdicata coneniret sbiecto. aliqua no. debz conuenientia sbiecto affir mare in ppnibus. z no conuenientia in diuers ppnibus negare. z h mo ad interrogatoez plures danf plures rnsiones. z nullu est pecca tu sicut est in prioribus.

Tunc ibi. Adhuc nec vna. In hac pte phs remouet dubia consequentie At diuiditur i duo fm q remouet duo dubia Scda ibi. Similiter. Quo ad primu dicit. Ex quo prius dictu est q ad ppositioe interro gatiua que est plures no est respondendu vna respotione. hoc est vna ppositioe sz pluribus Posset aliquis dubitare an posset dari vna re spotio qn ppositio plures i omni sensu est ve ra vel falsa in omni sensu. Hoc dubium remo uet philosophus dicens. q non sufficit dare vnam respotionem. etiam si vera sit interro gata ppositio pro omnibus interrogatis. Quia ex quo interrogatio non est vna respon sio etiam non debet esse vna. De his autez qua liter interrogandum est. z qualiter responden dum sit in dialecticis id est thopicis satis dic tu e. Et fm albertu intelligit i thopicis. i. elcct.

Handwritten marginal notes in the top left corner, including phrases like 'qtho qd est m hoga' and 'p ad qd est aliq'.

Emendatio p 177 e scdm

Dubiu

Emendatio de p 177 e scdm

Dubiu

Dubiu

Dubiu

Vertical handwritten marginal notes on the right edge of the page.

Periarmenias.

qz 7 sophisticata 7 elenci topica sunt quedaz . et
eis in fallacia fm plures interrogaciones vt
vna dictū est. Extra textū p̄t istud exemplariē
declarari h̄ mō posito q̄ sortes nec sit alb⁹ nec
musicus nec bonus. si ergo tūc querēt aliqs . ē
ne sortes bon⁹ albus musicus. 7 alius respon
deret nō. licz ista r̄sio esset vera. nō tñ esset iuf
ficiēs. qz ex ip̄a nō habet determiante sensus oza
tōis. qz nescit an ip̄e velit negare oia interroga
ta. vel quedā. 7 ergo peccat iuxta predictā fal
laciā q̄est respōdere vna respōsione ad plura i
terrogata. Et ḡ remediū datū vt respōdeatur
pluribus respōsionib⁹ ad interrogatōes q̄ est
Similiter autē manifestū plures
In hac pte phs remouet scdm dubiū. qz cum
dictū sit q̄ dialectica interrogatio d̄z esse talis
q̄ sp̄ possit respōderi vtraqz ps scz affirmatiua
vel negatiua. Possit ḡ aliqs querē vtz q̄ qd ē
sit interrogatio dialectica. Ad qd respōdet. p̄
in textu dicēs q̄ manifestū est q̄ nec hoc ipm
qd qd est sit interrogatio dialectica. sicut si q̄s
interrogat qd est aīal. Causa ar̄ s̄bdif. qz opz
ex data interrogatōe eligere vtraqz ptem inter
rogatōis. i. oz eligere diū inctiue hāc vel illā p
tē. qz oportet interrogare an h̄ aīal sit homo. l̄
nō sit homo. Un̄ manifestū est si q̄raf quid est
aīal. q̄ inptinēs est r̄sio si respōdeat sic vl̄ nō
qz si prinēter debeat r̄deri oz vt respōdeatur
diffinico aīalis. Et ergo p̄ ne. vel vtz. 7 p̄ silia
his sūt interrogatōes dialectice. Et ergo q̄o
qd est vocaf vna de q̄stionib⁹ v̄ scibilib⁹ cuz
q̄rat de medio tmōstratōis.

Tunc ibi. Quoniam v̄o hec quidem
Ista est tertia ps p̄cipalis capli in qua phs
ostendit cōsequētias enūciatōnū plurū. Et
diuidit in duas ptes. qz p̄rio oñdit vñū mo
dū cōsequētiaz. Et sc̄do ostendit aliū. ibi. ve
rū autē est. P̄ria in duo. qz p̄rimo mouet vnā
q̄stionē 7 arguit ad ptes q̄onis. Sc̄do soluit
eā. ibi. quēadmodū dicēduz est. P̄ria iterū di
uidit in duo. qz p̄rimo mouet q̄stionē 7 argu
it ad ptes vtraqz q̄onis. Sc̄do regredit ad p
tē negatiuā q̄stiois ibi. si em̄. Quo ad p̄mū
phs mouet q̄stionē implicite. vtraqz ad antee
dens diuisūz sequat cōsequens cōiunctūz. Et
arguit ad ptes hinc inde. Et p̄rio arguit ad p
tem affirmatiuā sic. qz ista cōsequētia est bo
na. homo est animal. 7 homo ē bipes. q̄hō est
animal bipes. Sili mō ista est bona cōsequen
tia. sortes est hō 7 sortes est alb⁹. igitur sortes
est homo albus. ibi arguit ex antecēdēte diui
so ad consequēs cōiunctū. Sc̄do arguit
ad partem negatiuā. videlicet q̄ non valet cō

sequētia a diuisis ad cōiunctā. qz hic sortes ē
citharedus. 7 sortes ē bonus. ergo est bon⁹ a/
tharedus. infert ex antecēdēte diuisio p̄ns cōi
unctū. 7 tñ non seq̄tur. Q̄ autē nō valeat. ex
tra textū sic ostendit. qz in casu possibili antee
dens potest esse vtz sine cōsequēte. vt si ponat
calus q̄ sortes sit citharista malus. 7 ponat ca
lus q̄ sit bonus musicus. tūc antecēdēs est ve
rū 7 tamē consequēs est falsūz. istud videlicet
ergo sortes est bonus citharedus.

Tunc ibi. Si enim quoniā alterutqz.
In ista pte phs reincipit arguere ad ptes nega
tiuā q̄stionis p̄posite. Et diuidit in duo fm q̄
arguit dnab⁹ rōnibus. Sc̄da ibi. Amplius.
P̄rio dicit. q̄ ml̄ra in cōuenientia sequuntur
si dicit vtrūqz. i. cōsequens cōiunctū. q̄n alter
dicit. i. antecēdēs diuisūz. i. si cōcedatur q̄ vni
uersalit̄ antecēdēs diuisūz p̄t inferre cōsequēs
P̄rio em̄ seq̄tur q̄ erit nugatio in cōsequente.
quia de homine vtz est dicere q̄ sit hō 7 albus
diuisim. 7 rursus vtz est dicere homines 7 al
bum. ergo seq̄tur q̄ homo erit homo albus. et
hō albus. Un̄ phs snialiter in textu vult q̄
multa sequerētur incōuenientia. 7 tangit duo
P̄rimū est nugatio. Sc̄duz est p̄cessus i in
finitū. P̄rimū p̄bat. qz de quocūqz hoīe qui ē
albus vtz est dicere p̄ se q̄ sit homo. 7 q̄ sit al
bus. Si ergo sp̄ valeret cōsequētia sequeret
bene sortes est homo albus. 7 est hō 7 albus. er
go sortes est hō albus. 7 hō albus. 7 ibi cōmī
titur nugatio 7 sic nō potest argui a toto cōiun
cto 7 p̄ribus ei⁹ ad totū cōiunctū ex ipsis. Q̄
autē cōmittit ibi nugatio p̄tz. qz homo est de
intellectu huius cōiuncti homo albus. Sc̄du
do sequeret p̄cessus in infinitū. dicēdo sortes
est homo albus. hō albus 7 est hō 7 albus. er
go sortes est hō albus. homo alb⁹. homo alb⁹
et sic in infinitū. Similiter nō valet cōsequē
tia a toto cōiuncto ex pluribus accidētibus et
partibus diuisis ad totū cōiunctū ex eis. vt
est homo ambulās albus musicus 7 est ambu
lās 7 est albus 7 musicus. ergo est ambulans
ambulans. albus albus. 7 musicus h̄musicus.
qz incidit nugatio.

Tunc ibi. Amplius si socrates.
Hic philosophus ponit secundam rationem.
per quam ostendit eadem eadem inconuenien
tia sequi in substantialibus. dicens si socrates
est homo 7 est bipes. tunc socrates est homo
bipes. hoc autem inconueniens est. quia cum
dico homo dico bipes. quia omnis homo est
bipes. ergo nugatorie repetitur bipes. Et est
simili modo si fiat argumentū a cōiuncto ex

pluribus. et partibus diuisis ut socrates est homo. bipes. et est homo et bipes. et est homo bipes. et homo bipes. et sic infinitum. Manifestum est quod plurima contingunt inconuenientia si quis ponat compositiones. id est compositas predicaciones de his que diuisim toti composito conueniunt.

Tunc ibi. Quomodo igitur In ista parte. p. soluit difficultatem per motum. Et diuidit in duo secundum quod soluendo ponit duas distinctiones. scilicet ibi Amplius. Quo ad primum philosophus vult soluere istam questionem per distinctioem eo quod visum est quod in quibusdam terminis valet et in quibusdam non. vult igitur dicere quod quedam sunt predicata que predicantur secundum modum accessus de eodem subiecto. vel de se inuicem. cum exemplum est ut homo est albus musicus. quod accidit predicantur de vno subiecto. sed non faciunt vnum. quia ambo accidunt homini. nec sequitur hoc est musicus. ergo est albus. vel est. erunt ergo solus vnum per accidens. Et sicut in modo nec citharedus et bonus simpliciter sunt vnum. et ergo in talibus non valet prima a diuisis ad coniuncta. Alia vero sunt predicata essentialia sicut animal et bipes respectu homini. s. vel indiuiduorum hominis. et in talibus predicatis valet prima a diuisis ad coniuncta. ut socrates est animal et est bipes. ergo est animal bipes.

Tunc ibi. Amplius nec quecumque Dic. p. specificat istud vltimum dices. quia posset aliquis dubitare quod si valeret consequentia a diuisis ad coniuncta in essentialibus. Dicit. p. quod duplicia sunt predicata essentialia. quedam sunt que sic se habent quod vnum includit in alio sicut posterius in priori. Quedam vero sic se habent quod vnum non includit in altero tamquam posterius in priori. Et primum ut homo animal. vel homo bipes cum dico homo dico animal. Et cum dico homo dico bipes. Et in talibus non valet prima impediente negatione. Et secundum sequenti. ut animal bipes vel animal homo. Et in talibus. quia magis est prepositio quod non includit minus comune valet consequentia.

Tunc ibi. Verum autem. Sic. p. pbat secundum modum multiplicandi propositiones plures. Et diuiditur in tres partes. quia in prima parte ostendit quod ex antecedente coniuncto sequitur prius diuisus. In secunda parte ostendit quod ex antecedente coniuncto sequitur prius diuisus et quod non. In tertia parte concludit. scilicet ibi non est species. tertia ibi. Quae quatenus. Quo ad primum notandum est. quia prius ostensum est quod aliquod ex antecedente diuiso inferret prius coniunctum. et aliquid non. et quod non dicitur est. ita quod ille est vnum modus multiplicandi propositiones plures. siue vnus modus prius et equaliter. proponitur plura. sic quod ad propositiones plures diuisas sequitur eadem propositio coniuncta. Et sic hic vult ponere alium modum equaliter

lendi et consequenti. proponitur plura. et est iste quod propositio plures coniuncta aliquod inferret propositio plures diuisas. Et istud. p. declarat exemplariter arguendo sic sortes est albus. prima ista est bona et antecedens est coniunctum. et conis diuisus. et aliquid non potest inferri ex antecedente diuiso. conis coniunctum. Dicit autem antecedens esse coniunctum quod ponit aliqua propositio categorica affirmatiua huius plura predicata sine copula sed tunc dicitur negatiua conis diuisus quod ex illa categorica inferret vna hypothetica copulatiua eiusdem subiecti cum eisdem predicatis. sibi gratia cuius dicitur socrates est homo albus. ista est vna categorica. huius duo predicata et vnum subiectum. sed cum dicitur socrates est homo. et socrates est albus. ista est vna hypothetica copulatiua huius duas categoricas que habent idem subiectum et eadem predicata diuisis que habuit categorice. coniunctum. **Tunc ibi. Non semper autem.** In hac parte ostendit quod ex antecedente coniuncto sequitur prius diuisum et quod non. Et diuidit in duas partes. quia primum facit hoc. Secundo corrigit dicta sua. ibi. quod homo. Prius. p. vult dicere quod non semper est ita quod ex antecedente coniuncto in bona conia inferret conis diuisum. ostendens causas quare non sequitur dicens quia cum est oppositum in adiecto in antecedente coniuncto ita quod vnum predicatum includit predictorum alterius. tunc ex antecedente coniuncto non sequitur prius diuisus. Et sic declarat. quia homines mortuum non contingit dicere hominem si in conite diuiso. Vnum. p. vult in summa quatenus antecedens coniunctum est ex pluribus predicatis. in quibus est oppositum in adiecto. ita quod in vno predicato includit contradictorium alterius. tunc ex antecedente coniuncto non inferret consequens diuisus. Et est ponat istud coniunctum. sortes est homo mortuus. ibi sunt duo predicata scilicet homo et mortuus. et in vno includit contradictorium alterius. sicut in isto predicato mortuus includit contradictorium illius quod est homo. quia in eo includit non homo. quia omne mortuum est non homo. et sic in hac predicatio est oppositum in adiecto. quia adiectum. id est predicatum repugnat subiecto. et sic non valet ista prima. sortes est homo mortuus. et est homo quia oppositum consequentis potest stare cum antecedente. Ista enim est oppositum consequentis. sortes est non homo. et stat cum ista. sortes est homo mortuus. Quando autem non est oppositum in adiecto in antecedente coniuncto tunc ex antecedente coniuncto inferret consequens diuisum. et sic postea patebit.

Tunc ibi. Quando autem inest. In hac parte philosophus corrigit dictum suum ex quo prius duo dixit. Primum fuit. quoad hoc quod est oppositum in adiecto siue contradictio in predicato tunc non semper ex coniuncto sequitur

Duplicia sunt predicata essentialia sicut animal et bipes respectu homini.

In ista parte ostendit quod ex antecedente coniuncto sequitur prius diuisus et quod non.

Secundum modum multiplicandi propositiones plures.

homo est albus et mortuus. et hoc est bonum et antecedens est coniunctum.

sequitur

homo est albus et mortuus. et hoc est bonum et antecedens est coniunctum. et sic inferret conis diuisum. et sic postea patebit.

diuisus. s3 qñ nō est cōtradictio ī predicatis. tñc seq̄tur r illud fuit scđm dictū. **Et** ergo cor riget illud scđm dictū di. q̄ qñ nō est p̄dictio in p̄dicatis adhuc nō sp̄ seq̄tur ex cōiuncto di uisus. **Et** h̄ declarat exēplar iter. arguēdo tm̄ sic homerus ē aliqd̄ vt poeta. i. ī opiniōe. iḡ h̄ merus est. nō v3 p̄na. **Quo** rōez assignat. qz cē vt poeta sine esse ī opiniōe. p̄dicat fm̄ acc̄ns de homero cū nō insit ei fm̄ se. i. p̄dicat vt cōdicō diminuēs id cui adiūgit. ergo nō v3 talis con sequētia. **Et** si dicat in exemplo p̄acto fm̄ for mā textus nō arguit a cōiuncto ad diuisus. qz p̄ns est vna simplex. p̄pō cathēgorica. iā iuxta p̄dicta dēt esse hypothetica copulatia. **Dōm** q̄ hic vtqz arguit a cōiuncto ad diuisa. qz licz nō inferat hic totū diuisus. tm̄ vna ps diuisi. et h̄ sufficit. qz si vna ps diuisi nō p̄t inferri se quis bñ q̄ nec totū diuisus p̄ regulā. **Quicqd̄** nō p̄t inferre vnā p̄ez copulatiue h̄ non p̄t in ferre totā copulatiua. si tm̄ placet p̄t ex p̄se p̄ns poni. h̄ mō homerus uiuit vt poeta. ḡ uiuit et est poeta. r tñc cessat ois cauillatio.

Tunc ibi. **Quare** in quantificacōz hic. p̄. cōcludit dicēs. q̄ in his p̄dicatis in q̄ bus nō inest cōtrarietas. r q̄ predicat̄ fm̄ se. et nō fm̄ acc̄ns. r q̄ non sunt entia opinabilia in his simplr̄ vez est dicē q̄ ex cōiuncto inferf̄ diuisus. **Et** qz possit aliq̄s dicē quō d3 p̄gnof̄ ci an cōtradictio sit in p̄dicat̄. **Rñt.** p̄. q̄ illud apparet si accipiāt diffiniciōnes p̄ noibus. i. si accipiāt diffiniciō cuiuslibet p̄dicati. tñc em̄ vi debis̄ vez d̄iant vel nō. qz diffiniciō ondit qd̄ res est. ḡ cognitis diffiniciōibus p̄dicatoz p̄g noscat̄ an sit cōtradictio in p̄dicatis vel nō. **Et** qz possit iterz aliq̄s dicere quare nō seq̄tur. hō est in opiniōe ergo hō est. ergo p̄hs dic q̄ opi nio nō est ei⁹ qd̄ est s3 qd̄ nō est. **Et** ita trahif̄ ex isto passu autoritas q̄ opiniō non est entis sed non entis.

Querif̄. vtrū a diuisis ad coniuicta et contra sit equiualens cōsequētia. **Et** videt̄ p̄rio q̄ non. qz nō seq̄tur. sortes ē ho mo vel asinus. ergo sortes est hō asinus. qz an tecedēs est vez r p̄ns fallus. **Sedo** nō seq̄tur hō est aial r equus ē aial. ergo hō equus ē aial **Tercō** nō seq̄tur. sortes ē hō r est rōnalis ergo est hō rational. **Quarto** nō seq̄tur. iste canis ē pater. r ē tuus. ergo est pater tu⁹. **Quito** videt̄ sequi in acc̄ntalibus. qz istud ē bonū argumen tū. sortes ē homo r est alb⁹. ergo est hō albus. **Sexto** argumētus v3 in p̄dicatis q̄ cōueniūt subiecto oino p̄ acc̄ns. qz ista est bona p̄na. lac

est albū r dulce. ergo ē albū dulce. p̄batur q̄a oppositū p̄ntis repugnat aīcedenti. **Septio** bene seq̄tur sortes ē hō mortuus. ergo ē hō. et tm̄ ibi est oppositio in adiecto. p̄baf. qz dic̄ por ph̄rius. sortes semper est homo r rōnalis si ue sit siue nō.

In oppositū est p̄his in tex. r ponit̄ iste discursus maior. **Uere** in p̄pōe cō iungibilia se hñt vt actus r potētia. hec tm̄ recto generatōis ordine illi p̄ uia. **Ad** moz. **Uere** diuisibilia sunt en tia actualia esse in rez natura hñtia. **Conclusio** Ergo bene dicit p̄his q̄ quōlibet cōiunctus nequit diuidi. nec p̄ mutuā enunciādī p̄naz cōiungi. vt puta qñ alterz cōiunctoz distrahit vl̄ diminiuit. r vnū diuisoz p̄ accidens vel nugatorie concurr̄t.

Maior patz. qz v̄c vmbilia dicūt q̄ p̄ueniūt in forma toti⁹ enūciatōis. **In** forma p̄o toti⁹ est vnio p̄ncipioz p̄ modū actus r potētie sic patet. viij. metha. p̄cedit at̄ fm̄ viā generatōis et in eodē ipa potentia actū. inq̄tuz ipsa h3 ra tionē determinabil. r actus rōez determinatis v3 simplr̄ r fm̄ nature ordinē est cō. **Seda** p̄ positio patz. qz vere diuisibilia sunt diuisis p̄di cabilia. s3 actus est q̄ separ r distinguit. ergo ac bent esse entia actualia diuisa. etiā ens potētia le vl̄ imp̄fectū nō est fm̄ se intelligibile. nō ens autē nō intelligit nisi priuatiue. **Si** dicas. i. in tellectus intelligit diffiniciōē inter chimera r hircoceruū. **Solu⁹** intelligit ea vt entia ficta et ficta diffiniciōē abinuicē distincta. **Cōclusio** seq̄tur ex p̄missis r patuit ī tex. vn̄ a p̄e cōiun ctis r p̄e diuisis v3 p̄na. ergo nō valet in quō libet cōiunctis tal̄ p̄na. **Et** tāgit cōclusio ea in q̄bus nō valet. **P̄rio** qñ est cōiunctio determi nabilis cum determinatōē distrahente. vel di minuēte. r ergo non seq̄tur. homerus uiuit vt poeta. ergo uiuit vel est hō mortuus. ergo ē hō quia ibi adiectum destruit omnino id cui ad iungitur. **Etiā** non valet quādo hec diuisa cōcurrunt p̄ accidens. id est sunt talia que non respiciunt subiectum quodam ordine prioris et posterioris sicut coloratum r album. quare non sequitur. sortes est magnus r clericus. er go est magnus clericus. **Et** similiter est mona chus r albus. ergo est albus monachus. r per hoc vadit q̄rtū argumētus. p̄mittit̄ ei fallacia accidētis. **Etiā** qñ p̄dicata p̄iungunt̄ nugatorie

109

minoy
p̄hs q̄ nō valet

distrahente

conclusio

conclusio

Secundus

non valet p̄na sicut q̄m vn̄a nō d̄terminat aliud sicut actus pot̄tia. s̄z minus cōe siue d̄terminatio p̄ponit d̄terminabili siue magis cōi sicut cū dicitur sortes est hō r̄ est aial. ḡ est homo aial. r̄ s̄l̄ iter nō valet in acc̄ntibus ordinē essentialē inter se h̄ntibus si p̄ponat minus cōe magis cōmuni vt statim dicitur. Que r̄ si nō repugnet.

libere veritatis. cū illa cauēt a rebus repugnat t̄m ordini consequēdi quō vna veritas seq̄tur ad aliā. vel veritas audentis repugnat veritati p̄ntis cū in nugatioe nō est ordo p̄cipiū r̄ p̄ncipiati. foris r̄ posterioris. sed potius inutilis replicacō cū ordinis cōfusione. Et qz cōclusio dicit qz q̄nqz valet p̄na a diuisis ad cōiuncta. r̄ q̄nqz nō pot̄ p̄ modū epilogi dari talis regula ad sciendū quō regulariter valet hoc mō p̄dicata vel sunt s̄bstantialia vel acc̄ntialia ambo. vel vn̄a est s̄bstantiale. et reliquū acc̄ntiale. Si ambo sunt s̄bstantia. t̄nc vel sunt cōuertibilia. vel nō cōuertibilia. Si p̄mū. t̄nc nunqz valet p̄na impediēte nugatioe. vt iste est hō r̄ est rōnalis. ḡ ē hō rōnalis. Si sc̄dm h̄ contingit dupl̄r. qz vel magis cōe siue d̄terminabile p̄cedit. r̄ min⁹ cōe siue d̄terminatio seq̄tur vel ecōtra. Prius est bonū argumētū vt sortes est aial. r̄ est hō. ḡ est aial hō. Secundū nō valet vt si dicitur. sortes est hō r̄ ē aial ḡ est hō aial. Si ḡ ambo p̄dicata sunt acc̄ntialia t̄nc vel vn̄a inest s̄biecto p̄ alterū vel nō. prius est bonū argumētū p̄ponēdo magis cōe min⁹ cōi. eoz ḡ ambo committit nugatio. Et p̄mi est. vt sortes ē colorat⁹. r̄ est albus. ḡ est coloratus albus. colorat⁹ enim h̄z se p̄ modū generis respectu albedinis r̄ nigredinis. r̄ ḡ d̄z p̄ponit tanqz magis cōe. Et p̄ sc̄dm. vt ē albus r̄ coloratus. ḡ est albus colorat⁹. Si sc̄dm. i. si p̄dicata nō habuerit int̄ se ordinē. s̄z fuerit disparta r̄ p̄ acc̄ns s̄biecto cōuenientia. t̄nc nō valet p̄na a diuisis ad cōiuncta. sicut sunt musicus et citharedus magn⁹ r̄ clericus r̄ s̄l̄ia. r̄ ergo nō sequit. sortes est magn⁹ r̄ clericus. ergo est magnus cleric⁹. vel est musicus r̄ citharedus. ergo ē musicus citharedus. sicut dictū fuit ad longū in textu Si ḡ vn̄a p̄dicatū fuerit s̄bstantiale r̄ reliquū acc̄ntiale. hoc p̄t etiā dupl̄r cōtingere. qz vel p̄dicatū s̄bstantiale r̄ acc̄ntiale sunt cōuertibilia. r̄ sic nō valet p̄na impediēte nugatione. vt sortes ē homo r̄ ē risibilia. ergo est hō risibilis. licz t̄m h̄ p̄dicatū nō sit p̄e accidentale. cū sit p̄p̄riū qd̄ orit̄ ex p̄ncipijs sp̄ci. p̄dicabile de sp̄e in sc̄do mō p̄ceitat⁹. Si ḡ nō sunt cōuertibilia t̄nc valz arguim. vt b̄n seq̄tur. sortes est hō r̄ est albus. ergo est hō albus. Et p̄ h̄ sol-

uitur quīrtuz argumētuz in oppositū factū. Et talis enūciacō est ex p̄dicatis h̄ntibus inter se ordinē cause r̄ effectus inq̄tum albedo causa a p̄ncipijs s̄bstantie material. D̄z autē p̄ se talis ad d̄znaz inherētē vel acc̄ntis. qd̄ casualit̄ inest s̄biecto inq̄tuz talia acc̄ntia nec inter se. nec in suis p̄ncipijs ordinē h̄nt. sicut cū dicitur sortes est albus r̄ musicus. musicu non habz ord̄inē ad h̄mū. p̄ h̄ qd̄ est esse albu cū sept⁹ est aliq̄s homo musicu qd̄ m̄gr est. Et idē indi- cū est de s̄l̄ibus acc̄ntib⁹. sed sic nō est de colorato r̄ albo. qz impossibile est albedinem inesse s̄biecto sine colore qd̄ est eius genus.

Ad obiecta i oppositū est primo dicēduz. qz fm̄ int̄rionē p̄h̄i nō est arguendū in enūciatōibus diuisis ad enūciatōez cōpositā. sed arguēduz est in p̄dicatis diuisis. i. diuisim in ante vni s̄biecto p̄ntibus ad p̄ns. in q̄ cōiunctis pueniūt eidē. mō in argumento p̄dicato arguit ab enūciationib⁹ nō a p̄dicatis. Et p̄ idē soluit sc̄dm̄ arguim. qz nō fuit ibi forma p̄na a diuisis ad cōiuncta. Ad t̄rtiū dicitur est. qz nō seq̄tur q̄n p̄dicata diuisa sunt cōuertibilia. qz t̄nc committit nugatio. Ad q̄rtuz r̄ q̄ntū dicitur est in declaratōe cōclusionis. Ad sextū dicitur qz talis p̄na nō v3 simpl̄r r̄ gra forme sed t̄m gratia materie. qz in s̄l̄i forma p̄t dari instātia. vt hic sortes est albus r̄ musicus. ergo est albus musicu. r̄ est bon⁹ r̄ citharedus. ergo bon⁹ citharedus. in istis em̄ nō d̄terminat v̄m p̄dicatū reliquū. r̄ ergo nō valet p̄na. Ad septimū volūtmū dicēduz fm̄ aliq̄s qz mortuum capis dupl̄r. Vno p̄ncipiāliter. vt est p̄teriti t̄pis vt v3 tantū sicut p̄ns vitā h̄ns. r̄ t̄nc sensus ē. h̄ est mortuū. i. hoc habuit. r̄ si ita capis tunc seq̄tur est mortuus. ergo est hō. Alio capis nōialiter vt tantū valet sicut cadaver. et sic p̄ns est falsuz. qz cadaver non est hō. Aliiter d̄z sic. r̄ melius ad int̄tionē qz nō seq̄tur sortes est homo. ergo sortes sp̄ est. qz arguit ibi in s̄bstantialib⁹ a p̄p̄de de est t̄rco adiacēte ad p̄positōez de est sc̄do adiacente qd̄ argumētuz tenet t̄m in acc̄ntalib⁹. In p̄p̄e ei de est t̄rco adiacēte est dicit esse h̄ntū p̄dicatū ad s̄biectū. et talis habitudo sp̄ci ad indiuidua est p̄terita. Et ita nō sp̄ v3 p̄na a diuisis ad cōiuncta. r̄ est. q̄n at non v3 p̄z in his metris. Si sint opposita cōiuncta sibi resoluta. Si qz p̄ntes aliqd̄ inbe-reat reliquū. His sibi cōiuncta crebro nō sunt se- incidit dubia. Primū est. an parada- b̄n dicitū sit in ter. qz interrogacō querēs qd̄ est nō sit dialectica videt qz aliq̄ ē p̄p̄o dialiectica r̄ aliqd̄ p̄blemata dialiectica. s̄z illa b̄n q̄nt qd̄

ad m̄ḡ 603

p̄na a diuisis ad cōiuncta p̄t dari instātia. vt hic sortes est albus r̄ musicus. ergo est albus musicu. r̄ est bon⁹ r̄ citharedus. ergo bon⁹ citharedus.

Ad q̄rtū dicitur est. qz nō seq̄tur q̄n p̄dicata diuisa sunt cōuertibilia. qz t̄nc committit nugatio.

Handwritten marginal notes in the top left corner, including 'p. ad p. m. d. 2' and other illegible scribbles.

siue quidditate. qz bene qrimus vtru animal
bipes sit quidditas hois vel no. Soluco sic.
vt patuit in textu. Ad argumētuz i opposituz
est dicendū qz dupliciter possumus interroga
re de quidditate. Uno^o siue signo interrogati
uo dicēdo. quid est hō. quid equus. et hō mo in
terrogatio querēs quid nō est dyaletica. Alio
mō possumus interrogatē de quidditate vt i ipa
interrogatōe nō vtamur. Iste interrogatiuo sic
interrogatō. an hō cōuenit illi in eo qz qd est.
vel nō. et sic bene p̄t dicit dyaletica. sed nō acci
pit eā hoc modo arefoteles.

Secundū dubiū An p̄cessus in infinituz
in p̄plexione enūciabiliū interimit p̄naz. So
lucō sic. qz p̄cessus in infinitū repugnat or
dini p̄p̄t carētiāz finis. vbi em̄ multa sunt si
ne ordine ibi p̄cessus nō est artificialis. Dz
dinē hō tollit p̄cessus in infinitū. qz vbi tēti
cit rō finis. ibi tēficiē p̄ncipalis rō ordinis.
Lū igit ars sit habitus certus cuz sit collectio
multoz p̄ceptoz ad vnā finē tendentiū. p̄ces
sus in infinitū impedit p̄naz.

Terciū dubiū. quō homerus viuūt / poeta
Solucō qz licz mortuus sit fm̄ natura. viuūt
tū in memoria et digna recordatōe suoz disci
puloz inq̄tuz ars poetica ē ei occasio esse mēo
rialis siue eē opinabilis. et sic arguit ibi penes
fallaciā a dicto fm̄ quid ad dictū simplr. sunt
etiā in multz alijs similibus sophistice forma
tis penes hāc consequentiā.

Is vō determinatis p̄spiciendū
Iste est scōs tractat scōi libri. qui est de op
positōe et p̄na p̄positionū modalū. et multipli
catōe eaz. Et diuidit in q̄tuor capla. qz in pri
mo caplo determinat de oppōe p̄positionū mo
dalū. In scōdo de cōsequētia et eq̄pollentia ea
rū fm̄ opinionōe antiq̄z. In terciā mouet vnā
q̄stionē vtz ad necesse eē sequat possibile esse
In q̄rto et vltimo mouet vnā aliud dubium
scōm ibi. Coioz hō. Terciū ibi. Dubitabit at.
q̄rtū ibi. vtz at affirmacō. Primuz caplm̄ de
oppōe diuidit in tres p̄tes. qz p̄rio poit inten
tū. scōdo mouet vnā dubitatōez de oppōe p̄dic
tōis in p̄pōibus modalibus. et arguit ad p̄tes
vtrasqz. Tercō soluit dubitatōez. ostēdendo ve
ritatē. scōda ibi. hz em̄. terciā ibi. p̄rigit ei. Pōt
p̄rio hic tractat p̄tinuari ad p̄cedentē. qz p̄us
determinatū est de p̄pōibus de inesse simpli
ciouibus. hic p̄r vult determinare de p̄pōib^o
modalibus dicēs. his determinat p̄spiciendū
est quō se habeāt affirmatōes et negatōes ad se
inuiicē. he scz affirmatōes et negatōes q̄ sunt de
possibili esse et nō possibili. et de cōtingere eē et

nō p̄tingere eē. et de impossibili et de necessario
Ex his p̄tes q. p. in textu p̄dicto innuit q̄tuor
eē mōs faciētes p̄ pōes scz possibile contigens
impossibile et necesse.

Tunc ibi. Habēt eniz aliquas dubi
tatōes. Dic. p. mouet dubitatōez quō sumen
da est oppō in p̄pōibus modalib^o. Et diuī
dit i duo. qz p̄rio p̄pōit q̄oēz et arguit ad vnā
p̄tē. Scōdo arguit ad p̄tē oppositā. scōda ibi. vt
det em̄. P̄ria diuidit in q̄tuor. qz p̄rio ponit
minozē rōis. scōdo p̄bat eā. terciō remouet vnā
dubiū. q̄rto poit maiorē. scōda ibi. si em̄ terciā
ibi. qz si hō. q̄rta ibi. q̄re si hō. P̄ria in duo. p̄
mo mouet q̄oēz. scōdo incipit arguere. scōda ibi.
Nā si eoz. P̄rio g. p. implicite mouz hāc q̄sti
onē. vtz in modalib^o sumat oppō p̄ negatōez
positā ad verbū vel ad modū. Et p̄rio ibi. naz
si eoz. probat qz p̄dictō sumat in ipis p̄ negati
onē positā ad verbū p̄tendēs talē rōez. sicut ē
in p̄pōib^o de inesse. ita dz eē in modalib^o. sz
in p̄pōib^o de inesse p̄dictio sumit penes nega
tōez positā ad verbū. g. sic etiā erit in p̄pōibus
modalib^o. Minorē poit ibi. vt eius q̄ est. di.
exēplariter vt e^o q̄ est eē hoiez. i. hō est. negatio
est non eē hoiez. i. hō nō est. et nō ea q̄ est eē nō
hoiez. Et etiā negatio hūi^o q̄ est eē hoiez albū.
est nō eē hoiez albū. i. negatio h^o hō est albus.
est hō non eē alb^o. et nō ea q̄ est eē nō albū hoiez
id ē hō est nō albū. Et p̄bat istā minorē p̄me
rōis hac rōe di. si de oibus hā est dictio. i. affir
matio. tūc cū sit falsuz dicē lignū esse albū ho
minē. ent vtz dicere de codē sup ligno ipm̄ eē
hoiez nō albū. Et si hō est i p̄pōibus i q̄b^o
p̄dicat hoc verbū est adiacēs. tūc etiā sic erit i
p̄pōibus in q̄b^o p̄dicat aliud h̄bz ab illo ver
to est. h̄bz grā. vt e^o q̄ est hō ambulat. negatio
nō est nonhō ambulat. sz ista q̄ est hō non am
bulat. qz nihil differt dicē hoicm̄ ambulare et
hoiez ambulātes esse. Tūc poit maiorē di.
Quare si hō est in oibus p̄pōib^o de inesse.
tūc etiā hoc mō erit in p̄pōib^o modalibus. et
sic negatio e^o q̄ est possibile est esse. est possibile
est nō esse. et nō ea q̄ est nō possibile est esse. In
toto textu isto declarato summarie vult. p. qz
in illis de inesse sumenda est oppositio penes
negatōez positā ad verbū. sicut iste sunt oppo
site. homo est. homo nō est. homo est alb^o hō.
hō non est alb^o. hō ambulat. hō nō ambulat.
et nō iste hō est. nonhō est. Qz at nō p̄t sumi
alio modo p̄bat. qz si sumeretur penes negati
onē positā ad p̄dicatū materiale et non ad ver
bū. tūc sequēt qz ista posset p̄cedi. lignū est hō
non albus. qz ista affirmatiua est falsa. lignuz

Arguo

Abn p̄m hē
p̄ p̄p̄tē mō
mō

Handwritten marginal notes at the bottom left, including 'P̄nam eē d̄p̄m h̄bz ad mōz p̄lariale' and other illegible scribbles.

est hō albus. & eius negatiua est vera. puta in eius cōtradictoria p̄ comūnez regulā. De quo liber affirmatio vel negatio de nullo s̄o simul. cōtradictoria at̄ sua s̄m aduersariū veritatis ē ista. h̄ lignū est hō nō albus. Ex istis igit̄ habetur cōclusio q̄ op̄ p̄ in illis de inesse nec sumenda est penes negatōnez positā ad nomē. nec ad rē predicatā s̄ ad verbū. Et illo tanq̄ vero cōcesso dicit. p. q̄ si eodē mō sumit etiā cōtradictio in modalibus tūc iste erūt oppositē. possibile est ambulare. possibile est nō ambulare. et nō iste. possibile est ambulare. nō possibile est ambulare.

Videtur aut̄. Hic. p. arguit ad p̄tē oppositā. et diuidit in tres p̄tes. P̄rio p̄bat cōsequētā. S̄cdo assignat rōez p̄p̄is p̄sequētē. Tercio p̄bat falsitatē cōsequētis. s̄cda ibi. Rō aut̄ est. tertia ibi. Et vero. Duo ad p̄m̄ intendit p̄bare q̄ cōtradictō in p̄p̄ibus modalibus nō sumit penes negatōnez positā ad verbū. qz si sic tūc sequeret̄ q̄ cōtradictoria possint simul verificari de eodē. cōsequēs est falsūz & patz ei⁹ falsitas. iij. methaphi. Cōsequētia p̄batur. quia de eodē vez est dicere possibile est esse. possibile est non esse. quia de eodē vez est dicere. possibile est ip̄m ambulare. & possibile est ip̄m non ambulare. & similr contingit in alijs. Nō aut̄ hoc sic fit p̄bat p̄s. quia illud de quo verū est dicere possibile est esse. hoc nō est semp̄ actū. & possibile est ip̄m nō esse. Et hoc maxime cōtingit in futuris cōtingentibus ad verūlibet quia de omni futuro contingenti ad verūlibet dū non est actu verū est dicere. possibile est ip̄sum esse & nō esse.

Tunc ibi Contingit em̄ Hec ē tertia pars principalis capli in qua. p. determinat veritatē questionis p̄positē. ostendēs quō oppositō sit sumēda in p̄p̄ositionibus modalibus. Et diuiditur i duo. P̄rio facit hoc de verbo affirmato. S̄cdo de verbo negato. s̄cda ibi. Eius s̄o. P̄ria in duo. p̄rio facit hoc. s̄cdo soluit rationē que fuit ad oppositū. siue probat intentionē. ex qua probatōe elicitur solutio rōnis. que fuit in cōtrariū. S̄cda ibi. Fint em̄. Duo ad p̄m̄ dicit q̄ oportz vnū de duobus eligere. scz q̄ vel cōtradictoria verificētur simul de eodē. aut q̄ affirmacō & negatio in modalibus p̄ negationē positāz ad verbū nō opponūtur cōtradictorie. i. q̄ cōtradictio i modalibus nō sit sumēda penes negatōnez positā ad verbū. Ex quo igit̄ inter duo vident̄ impossibilia et inconueniētia. id qd̄ est minus inconueniēs eli-

gendū est. ideo inter p̄tes diffinitive que dicit aut cōtradictoria verificētur de eodē aut cōtradictio nō erit sumēda s̄m negatōnez positāz ad verbū eligendū est alterū qd̄ est minus inconueniēs. scz q̄ cōtradictio nō est sumēda in modalibus s̄m negatōnez positā ad verbū. & nō q̄ duo cōtradictoria simul verificētur de eodē. Concludendū est igit̄ pro indubitato q̄ cōtradictio sumēda est p̄ negatōnez positā ad modū & non ad verbū. Ex isto textu trahit̄ auertitas q̄ inter duo inconueniētia vel verius que ambo videtur inconueniētia. eligendū est illud quod videt̄ minus impossibile. siue minus inconueniēs. Et sicut iam dictū est de possibile. sic eadē racō est in eo quod est contingens. ita scz q̄ iste opponūtur cōtradictorie. contingens est esse. nō contingēs est esse. & nō iste contingens est esse. & contingēs est non esse. Et eodē modo dicendū est de impossibile & necessario quo ad cōtradictōez. qz in talibus nulla est d̄na quo ad cōtradictōez.

Tunc ibi. Fiunt ei in illis quēadmodum Dic p̄s probat q̄ in modalibus cōtradictō sumēda est p̄ negatōnez positā ad modū. dicens. q̄ sicut in p̄p̄ositionibus de simplicia inherētia. esse & nō esse & similia fiunt app̄p̄es h̄ ē p̄dicata formalia siue p̄p̄ositiones. & sicut res s̄biectōp̄ositionis sunt s̄biectū & p̄dicatū materiale s̄biectū vt homo. p̄dicatū vt albus. sic etiā hoc loco in modalibus fiunt s̄biecta enūciationis modalis dicta/esse vel nō esse significātia. contingere s̄o & posse. i. contingēs & possibile. & ip̄ necessariū & impossibile fiunt app̄p̄ositiones de terminātes dicti p̄p̄ositionē. propter quod eodē modo sunt p̄dicata quo ante dictū est. et quēadmodū i illis de inesse s̄m inesse vel nō inesse cōtingit esse veritatē vel falsitatē. ita in istis contingit esse veritatē vel falsitatē s̄m modi affirmatōez vel negatōez. Conclusio igitur totius textus est q̄ in modalibus sumēda est cōtradictio penes negationē positā ad modū sicut in illis de inesse penes affirmatōnez vel negatōnez ipsius copule. Quia sicut se habet verbū in illis de inesse. ita modus i modalibus quia esse vel non esse in modalibus s̄biectur et modus p̄dicatur.

Tunc ibi. Eius vero Dic p̄s ostendit quō sumēda est cōtradictio in modalibus q̄ fiunt de verbo negato. Et p̄rio in his que sunt de possibili & cōtingenti. S̄cdo exemplificat etiāz qualiter sumēda sit in his que sunt necessario & impossibili tam de s̄o affirmato-

q̄s negato sc̄da ibi. **S**ilr autē z eius. Quo ad
 p̄mū dicit implicite q̄ p̄tradictio in p̄posico
 nibus modalibus de possibili z p̄tingenti que
 sunt de verbo negato. sumitur etiā p̄ negatioez
 p̄positam modo sicut in his que sunt de verbo
 affirmato. Et hui⁹ ponit exemplū dicens q̄ il
 lius que dicit possibile est non esse negatio est.
 non possibile est non esse. **A**lie vero due que
 sunt possibile esse possibile est non esse ponēdo
 negationē int̄ p̄tes dicti. z nō an̄ modū nō sūt
 p̄dicētes sibi inuicē. q̄ p̄bat. p. qz p̄tradictorie
 p̄pōes sunt oīo in hō z falso incōpossibiles.
 sed p̄dicte p̄pōes sunt simul vere z videbūtur
 sequi se inuicē. **I**dē enī simul z semel possibile
 est esse. z possibile ē non esse. sed possibile est esse
 z nō possibile est esse. nunq̄ sunt nec possunt si
 mul esse vere. sunt ergo iste opposite contradic
 torie que sumūtur fm̄ mōi affirmationē z ne
 gationē. **E**t similiter possibile est non eē z non
 possibile est non eē nunq̄ sunt simul vere z er
 go etiā sunt opposite fm̄ contradictionē quia
 sumūtur fm̄ affirmacōez z negationē modi
Tunc ibi. **S**imilit̄ at. **D**icōndit p̄ exem
 pla quō sumēda est oppositio in illis de nēcio
 z impossibili. **E**t diuidit qz p̄mo facit hoc. se
 cūdo concludit intentū. sc̄da ibi. **E**t vlt̄er. p̄
 dicit q̄ in p̄positionib⁹ modalib⁹ que sunt de
 necessario z impossibili. siue sint de verbo affir
 mato siue negato. cōtradictio sumitur eodē mō
 sicut in p̄ioribus sc̄z per negacōez positam ad
 modū. cui⁹ exemplū est. vt eius que d̄t necessa
 riū est esse. cōtradictoria est nō ea que dicit ne
 cessariū est non esse. sed ea q̄ dicit nō necessariū
 est esse. **E**ius hō q̄ dicit necessariū est non esse q̄
 est de dicto negato opposita p̄tradictorie est ea
 q̄ dicit nō necessariū ē nō eē. **S**ilr ei⁹ q̄ d̄t im
 possibile ē eē nō ē illa p̄dictoria q̄ d̄t impossibi
 le ē nō eē. sc̄z ea q̄ negat modū z d̄t nō impossibi
 le ē eē. **E**t silr ei⁹ q̄ d̄t impossibile ē nō eē illa est
 p̄dictoria q̄ d̄t cū mō negato nō impossibile ē nō
 eē. **E**xtra textū p̄siderādū ē. q. p. nō declarat
 d̄m̄ suū in his q̄ sunt de p̄tingenti. qz cōtingēs
 p̄uertit cū possibili. **S**z declarat in his q̄ sunt
 de possibili. z postea in his q̄ sunt de necessario
 z impossibili sp̄calit̄. qz nō ē eadē rō q̄re p̄dic
 tio sumēda ē p̄ negacōez ponēda ad modū i his
 que sunt de possibili ex vna. z de necessario z im
 possibili p̄tib⁹ ex altera. **Q**uia si in illis de pos
 sibili sumēt̄ p̄dictio p̄tes negacōez positā int̄
 p̄tes dicti z nō ad modū. tūc due p̄pōes p̄di
 ctorie eēnt silr vere. sc̄z h̄ incōueniēs nō ē in illis
 de necessario z impossibili. qz ille positā negacō
 ne int̄ p̄tes dicti efficiūt̄ p̄trarie. sc̄z p̄trarie p̄po

sicōes sūt in hō incōpossibiles in oī materia. q̄
 p̄bat etiā in p̄pōib⁹ de necessario z impossibili.
 volens q̄ licet p̄pōes de necessario z impossibili
 si sint incōpossibiles in hō p̄ negacōez positāz
 int̄ p̄tes dicti. tū hoc nō h̄nt qz sunt p̄tradictio
 rie. sc̄z quia sunt p̄trarie.

Tunc ibi. **E**t vniuersaliter. **D**ic. p. con
 cludit circa istud capitulū. dicens q̄ vlt̄ quēad
 modū d̄m̄ ē o3 eē z nō eē ponē in p̄pōib⁹ moda
 libus sicut subiecta ponūt̄ in ill' de inē. sed fa
 cientē affirmacōez z negacōz. i. p̄tradictiois op
 positioē o3 opponē siue inferre ad vnū. i. tan
 tūmō ad vnū modū z nō ad eē vlt̄ nō esse. z sic
 oportet putare. i. reputare illas dictiones siue
 affirmacōes z negacōes p̄dictorie oppositas q̄
 sunt cū mōi affirmacōe z negacōe. vt h̄bi gr̄a.
 possibile nō possibile. p̄tingēs nō p̄tingēs. im
 possibile. nō impossibile. necessariū. nō necessariū
 verū. z nō verū. falsum. nō falsum. q̄uis ei nō
 simplr̄ sunt modi. tū sunt modi quidā.

Tert⁹ q̄ sequitur debet p̄cedere declaracōez il
 lam ordine debito.

His vō determinatis p̄spiciendū
 est quēadmodū sese habeāt nega
 cōes z affirmacōes ad se inuicem. hec
 sc̄z q̄ sunt de possibili eē z nō possibili
 eē. z de p̄tingere z nō p̄tingere. z de i
 possibili z necessario. h̄nt enī aliq̄s du
 bitacōes. nā si eaz que cōplectūtur il
 le sibi inuicē opposite sunt p̄tradictio
 nes quecūq̄ sc̄dm̄ eē vel nō eē dispo
 nūtur. vt eius q̄ ē eē hoīez. negatio est
 nō eē hoīez. nō aut̄ ea q̄ ē eē nō hoīez.
 z eius q̄ ē eē albū hoīez. negatio est ea
 que ē nō eē albū hoīez. sc̄z nō ea q̄ ē eē
 nō albū hoīez. si ei de oib⁹ a dictio aut
 negatio vera ē. cū lignū falsum sit dicē
 eē albū hoīez. erit verz de eo dicē eē nō
 albū hoīez. **Q**uasi h̄ mō. z in quātsicun
 que ē nō addit̄. idē faciat qd̄ p̄ eē d̄t. vt
 eius q̄ ē ambulat hō. negacō ē non ea
 q̄ ē ābulat nō hō. sc̄z ea q̄ ē nō ābulat hō
 nūcū ei differt dicere hoīez ābulare. z
 hoīez ābulatē eē. q̄re si hoc mō i oib⁹
 z ei⁹ que ē possibile eē negatio ē possi
 bile nō eē nō ea q̄ ē nō possibile eē. vi
 detur at̄ idē possibile eē z nō esse. om̄e
 enī qd̄ ē possibile diuidi vlt̄ ābulare

Secundus

z nō ambulare z nō diuidi possibile ē
Rō at ē qm̄ om̄e qd̄ sit possibile ē nō
semp̄ in actu ē. q̄re inerit etiā negatio.
p̄t ergo z nō ābulare qd̄ est ābulabile.
z nō videri qd̄ est visibile. at vō ipossi-
bile ē de eodē oppositas veras eē di-
ctiōes. n̄ igit̄ ē ista negacō p̄tingit ei
vnū ex his. aut idē ipm̄ dicē z negare
simul de eodē. aut nō scdm̄ eē vl̄ nō eē
q̄ opponūtur fieri affirmacōes vl̄ ne-
gacōes. Si ergo illud ipossible est. h̄
erit magis eligēdū. ē ergo negacō ei?
q̄ ē possibile eē. ea q̄ ē nō possibile esse.
eadē q̄z rō ē z in eo qd̄ ē p̄tingēs esse.
z enī ei? negacō ē nō p̄tingēs eē. z in
alijs q̄z sil̄ mō vt̄ i necessario z ipossi-
bili. sūt enī in ill̄ quēadmodū eē z nō
eē apposicōes. subiecte vō res b̄ q̄dem
albū illd̄ vō h̄o. eodēz q̄z mō b̄ loco eē
subiectū sit. p̄tingē vō z posse apposi-
cōes determinātes quēadmodū in ill̄
eē z nō eē veritate. Silr̄ at z b̄ i eo qd̄
ē possibile eē z nō possibile. ei? vō q̄ ē
possibile nō eē. negacō ē nō possibile
nō eē. nō enī p̄dictiōes sibijnuicē sūt
h̄uiscemōi possibile eē z possibile ē
nō eē. q̄re z seq̄ sc̄nuicē videbūt. idē ei
possibile ē eē z nō eē. Sz possibile eē
z nō possibile eē nunq̄ sil̄ sunt. oppo-
nūtur ei. At vō possibile ē nō eē z nō
possibile nō eē nūq̄ sil̄ sunt. silr̄ at z e?
q̄ ē necessariū eē nō ea q̄ ē necessariū n̄
eē. sed nō necessariū eē. ei? vō q̄ ē neces-
sariū nō eē. ea que ē nō necessariū non
eē. z eius q̄ est impossibile eē nō ea q̄ ē
impossible nō eē. sz nō impossible eē
eius vō q̄ ē impossible nō eē. ea que ē
nō impossible nō eē. z vl̄ iter quēad-
modū dictū ē. eē q̄tez z nō oportz po-
nere quēadmodū subiecta. negacōem
vō z affirmationez hoc facientem ad
vnū id est tm̄ modo ad modū appone-
re. z has putare oportz eē oppositas
dictiōes z negacōes. possibile. n̄ poi-

sibile. contingens. non cōtingens. im-
possibile. non impossibile. necessariū.
nō necessariū. v̄rū. non v̄rum.

Circa p̄dicta mouet̄ questio. vtruz
quattuor sunt modi speciales enūcia-
tionē modalez specificē ab illa de sim-
plici inherētia distinguētes.

Et videt̄ p̄mo q̄ nō. Quia verū z falsum sūt
modi etiam facientes modālē distinctā ab illa
de inēe. ergo sunt plures q̄z quattuor. Antee-
dens probat. Quia determinat composicōez
dicti. in illis vero de inesse nulla composicō de-
terminatur. **S**ecundo scibile credibile opi-
nabile per se z per accūs. faciunt modālē speci-
aliter dictam. ergo plures sunt modi. Antee-
dens p̄t̄z dicendo. hominē esse animal est scibi-
le. fortem currere est opinabile z sic de alijs.

Tercio sic. sicut ponitur vnus modus con-
tradictoriū impossible. puta possibile. ita de-
ret ponī vnus modus contradictoriū neces-
sario. sed ille non ponitur ab Arist̄. ergo erunt
plures modi speciales q̄z quattuor. **Q**uar-
to sicut ponuntur duo modi correspondentes
signis vniuersalibus vnus signo affirmatiuo
z alius correspondens signo negatiuo. ita de-
rent ponī duo modi correspondentes signo p̄-
ticulari vnus affirmatiuo. z alius negatiuo. er-
go sunt plures q̄z quattuor nominati. **Q**ui-
to. contingens z possibile cōuertūtur. ergo nō
sunt distincti modi. z per consequens nō sunt
quattuor. **S**ecdo videtur q̄z propositio mo-
dalis z de inesse non distinguātur specificē. qz
tantū distinguūtur penes modum. sed talis di-
stinctio non est specifica. sed modalis. Etiā p̄-
positio modalis z de simplici inherētia ha-
bent easdem passiones scilicet oppositionem
equipollentiā. z ambe sunt catheoretice. ergo nō
dicūt̄ distincte. **S**ecdo sic. distinctio speci-
fica propositionū iuxta superius determinata
est per copulam. sed propositio de simplici inhe-
rentia z modalis habent eandē copulam. ergo
non sunt distincte specificē. **M**inor probat
Quia ambe habent pro copula verbum sub-
stantiū.

In oppositum est p̄būs in textu. z
ponitur iste discursus. Maior. Veri-
tas z falsitas consistūt in composicōe z
diuisione ipius eē z nō eē totius.

Ad inoz. Determinata talis inherētie
essendi et nō essendi mōificatio. ē spēa
lis et distincta enūciandi ratio. **Cō**
clusio. **I**git spēalit dicta ppō moda
lis tantū de necessario cōtingētī possi
bili et impossibili formabil'. ē a ppōe de
simplici inherētia specificē distincta.
sicut oñdūt ei' passiōes oppō et equi
pollentia quarū vtraqz est in his et il
lis varia.

Ita maior ptz ex dictis supius in pncipio p/
mi. **I**bi enī dictū ē q' veritas ē pformitas rei ve
rificabilis ad ipm intellectū consistēs formalr
in cōpōsicōe intellect'. ex quo veritas obiecta /
lis ipius entis verificabilis est indiuisio ipi'
esse et qd est. seu pura pformitas hūitis et hūiti
sine pmixtione alicui' alieni. quā indiuisioez
significat nota cōpōsicōis quā ponit intellect'
cōponēs intēcōes intellectuales extremoz. sic
pformiū et tal' ē veritas signi p'ns veritatē ob
iectalē rei p'supponens intellectū cōponentē et
diuidētē q' ea subiectet. **A**d inoz probat. qz
enūciacō est cōpōsicō affirmatiua v' negatiua.
esse et entis. sed determinata vel specificā mo
dificatio talis cōpōsicōis seu inherētie entis et
esse. trāsfert cōpōsicōez extra p'ns tps signifi
cā p' formā cōez enūciādī. et ergo determinat spē
ciali determinacōe. **Cō**clusio ptz ex pmissis. **E**t
dī pmo ppō modalis specialit capta. ppter ve
ram et falsum. **Q**uia licet sunt mōi cōpōis de
terminātes tū qz nō ampliant eaz fm tps. nec
in specialē modū aliqūe formāt cōpōez. nō fa
ciūt modalē pprie dictā. sed dicūt generalem
mō' illaz de inesse. qz in eo qd res est v' nō est
oracō dī vera v' falsa. sed non dī possibilis ab
eo vel ptingens vt possibilis vel necessaria. s; p
pōci' in eo q' res sic vel nō sic se h; ad suā cām.
et ergo ipa pprie accepta tū formabilis ē de
istis quattuor modis iā dictis. **S**u' rō fm **A**
lertū ē. **Q**uia in cōpōsicōe nō ē nisi eē v' nō eē.
Si at dī p'pōsicō eē hoc ptingit duplr. **Q**uia
vel dī eē p'mixtū potētie. aut qd ē in actu per
fecto. si pmo mō sic est eē possibile v' ptingens
que sic dūt. **Q**uia possibile determinat eē fm
se. contingens sō in ordie ad cām nō stantē. vñ
eē nō stans ē possibile. ptingens aut est qd non
habet cām stantē. **S**i autē ē esse fm actū per
fectū tunc est necessariū aut accipit in ipō non
eē qd est ad simplr eē oppositū. et sic ē impossibile
Cōtingēs aut et possibile nō pnt accipi fm
diuisiōe eē et nō eē. qz vtrūqz dī eē p'mixtū po
tētie cū nō eē. et nō eē p'mixtū cū eē. **S**i autem

modalis sit specificē distincta ab illa de simpli
ci inherētia patz. **Q**uia distinguit ab ea p sua
p'pōnētia quia modus substantialis est enūcia
cōi modalis exns formale pstitutiū ipius. am
plians eandē extra temp' p'ns ipi' cōpōis ad
aliqd tpi extrinsecū. extra substantiā verbalis
cōpōis cōnotatū. et ergo etiā absoluta determi
nacō subiecti v' p'dicati nō facit ppōnē moda
lem istā aut distinctionē modalī et eaz q' sūt
de simplici inherētia indicāt oppō et eqpollen
tia. que in his diuērsificātur vt dcm ē in textu
Alter enī opponūtur modales et alit' de simpli
ci inherētia hoc est p diuērsam positionē nega
cōis. licet eis dē spēatē' opposicōis opponūtur
Ad obiecta in oppositū ad primū dcm est.
q' verū et falsum nō faciant modalē pprie dic
tam ab illa de inesse specificē distinctaz. **Q**uia
in ppōibus modalibus debet eē alia rō veritatis
et falsitatis q; in illis de inesse et p p'ns alia racō
oppōis et p'ne. sed ppōes de sō et falso p eandē
rōez sunt sē et falsē qua verificātur ille de inesse
et oppō et p'na silt' in eis sumūtur. **A**d h' igit vt
modus faciat ppōem modalē specialr dictam
tres reqrūtur p'dicōes. **P**rima q' mod' talis
debet determinare cōpōz totā ipi' dicti. et iō mōi
determinātes sōbū grā rei sōbi. cuiusmōi sūt bñ
male. fortiter. velocit' et similia nō faciūt moda
lem. **S**ecūda est. vt determinēt compōez intrin
sece. et p'p' hāc cōdicōez excludūtur isti mōi. sci
tū. creditū. opinatū. qz tales nō determināt cō
pōsicōz intrinsece. sed solū extrinsece. exemplū
est. vt sōz. currit est opinabile ibi demonstratur
q' h'mōi cōpō sōz. currit ē opinabilis nō p ali
qd inherens ipi cōpōsicōi. s; per aliqd inherēs
ipi opināti puta p opinionē q' est vel esse pore
rit in opināte et silt' hōiez eē risibile est scibile nō
p aliqd inherēs illi cōpōni. sed p sciam que est
v' erit v' eē poterit in sciente. **S**i sō ex inin
seca hūitudine extremoz cōpō est scibil' tūc ē ne
cessaria si opinabilis tūc est ptingens. et sic nō
distinguntur ab illis mōis q'tuoz. **T**ercia
cōdicō ē. q' tales mōi dnt ampliare vltra p'ns
tps importatū p copulā et p'p' h' excludūtur
vez et falsum. et silt' p'p' causas alias supius ta
ctas. **E**t p istud ptz et' solucō ad scdm. **A**d
terciū dcm q' ille modus cōprehēdit sub istis
et circūloqui. enī p nō necē aut possibile nō esse
p'radictorio tū mō illi' de necessario nō ē nōn
impositū. **A**d qrtū dcm ē. q' signis v' lib'
et p'ticularib' cuiqz corrūdet mōi aliq' vt p'ns
dcm ē. vez tūc ē q' nō oib' mōis ē nomē imposi
tū. sic nec oib' signis. s; sic signo v' i affirmatio
et signo v' i negatiuo et p'ticulari affirmatiuo ē
nomē impositū nō aut signo p'ticulari negatio
ce .ii.

*pro e. illa p' sp'ntis d'p'te
p'p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'
p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'
p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'
p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'*

*de p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'
p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'
p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'
p'nt' p'nt' p'nt' p'nt'*

Secundus

sed circulo loquimur ipm per negationē postpositā
 signo particulari dicentes. quidā nō sic tribus mo-
 dis corruibus illis tribus signis est nomē iposi-
 tum nō autē mō particulari negatio. sed circū-
 loquimur ipm p modū particularē cum negatiōe
 postposita dicentes possibile nō. **¶** Ad quātū ē
 ddm. q. possibile et ptingens pueniūt materia
 lic et in substantia pōnis dterminabilis tamen
 dicit formalr sicut ptaut supus in sufficientia
¶ Ad p̄mū qd cōtra scdm q̄sitū ddm ē. q. mo-
 dus duplex ē. scz accīdēntialis et essentialis veruz
 ē q. p̄mū facit tantū distinctiōez modalem. s. scdm
 scdm cōntialē. qz est de integritate toti⁹ cui⁹ est
 mod⁹. et hoc mō modus faciēs p̄pōnē moda-
 lem est de essentia p̄pōis modalis. **¶** Ad p̄mū
 mationē ddm q. oppō et eqpollēria sunt bene
 passiones vtriusq. s. non vniuoce sicut in fine
 cōclusionis tactū fuit. Etia licz ambe pueniāt
 in gene subalterno qd ē p̄pō cathēorica. d̄nt
 tñ lub illo genē spē sicut hō et asinus cōueniūt
 in genere qd est aial. sed d̄nt inter se specie.
¶ Ad vltimū dicēdū. q. copula scdm se accepta.
 nō distinguit. sed inq̄tuz vnit extrema. et quia
 in modalī ē modus qui p̄iungit p̄pōm dicti p
 copulā. ergo distinguūt cōntialit et specificē.
¶ Circa textū incidūt dubia. **¶** Prīmū ē.
 Quō diuidit p̄pō modalis. **¶** Sō. qz qdā est
 modal cōposita. et qdā diuisa. Cōposita ē in q̄
 subiectū dicti et p̄dicatū dicti sic potētia et accī-
 dēt in diuisione. in forma toti⁹ cōpōis. Diuisa
 sō in q̄ diuiditur rōne oppōis quā h̄nt vt sūt
 distincta p̄ncipia. verbi gra. in hac enūciacōne
 albū ē nigrū est possibile. si possibile attribua-
 tur toti dco fm q. p̄tes ei⁹ simul p̄ponūt tunc ē
 p̄posita. et valet ista. possibile ē hoc dcm q. albū
 ē nigrū. Sed si subiectū dicti accipiat p̄ mate-
 rialī eius seu p̄ re q. ē alba. et illi tūc attribuat
 modus cū p̄dicato dicti. tūc est diuisa. qz valz
 istā. albus vel res q. est alba. potest ēē nigra. Et
 hoc mō sancē⁹ thō. vocat primā modale de di-
 cto. scdm de re dicti. vel sic distinguūt q. in p̄-
 ma accipit subiectū dicti pro formalī et ma te-
 rialī sil. in scdā p̄ materialī tantū. **¶** Alij sō
 dicūt hoc mō modale cōpositā distingui a di-
 uisa. Quia in modalī cōposita mod⁹ sp̄ p̄dicat
 ita q. mod⁹ siue p̄ponat siue postponat sp̄ d̄ter-
 minat totū dcm. vt dicēdo. sorte currē ē possi-
 bile. l. possibile ē sorte currē. **¶** In diuisa vero
 dicūt modū d̄terminare copulā toti⁹ modalis.
 et mediā int p̄tes dicti. vt hoiem possibile est
 ambulare. Et fm hūc modū dicēdi oēs moda-
 les. siue subiectū dicti sit termin⁹ substantialis.
 siue accīdēntalis possent distingui p̄nes sensū cō-
 positū et diuisum. eo q. mod⁹ posset poni in p̄c

dicato. l. int p̄tes dicti. **¶** S. si isti intelligūt si-
 tū int mediū mōi int p̄tes dicti ēē necessariū de
 necessitate diuise p̄pōis. tē distinctio illa p̄or-
 tns d̄uiat a veritate et dicit p̄hi. Quia sic non
 oportet distinguē modales qd ē. p. in elencl
 fundantē i distinctiōe ozois p̄pōite et diuise.
 duos locos sophisticios q. d̄nt fallacia cōpōis
 et diuisiōis. Si sō intelligāt int p̄tes mōi ēē
 signū diuise sine. siue ozois b̄n dicit. s. i h̄ ab
 eo d̄clinat. qz signū diuisiōis et cōpōis qd. p.
 d̄oz n̄ p̄sequūt. Docet ei. p. h̄c ēē d̄riaz p̄pō-
 nis modal cōposita et diuise saltem a signo. qm̄
 p̄tes i p̄posita p̄tinue p̄ferūt. i diuisa sō dis-
 cōtinue. ita vt int p̄tes dicti fiat qdā int p̄la-
 more. quā antiq̄ significabāt p̄ p̄nciū int p̄tes
 dicti signatū h̄ mō. sorte abulare ē possibile Et
 h̄ mod⁹ videt p̄formis int̄tioni d̄nt Alberti
 dicēt p̄ elenchoz. q. i modalī accusariū⁹ p̄t se-
 par ab infinito q. ad p̄nūciacōez n̄ at q. ad cō-
 structiōez. qz nullibi inuenit q. accusariū⁹ p̄ se
 possit supponē sine infinito. Et isti distinctiōi
 modal cōposita et diuise p̄nes pausam et n̄ pau-
 sā int p̄tes d̄ci ei⁹ p̄sentint alphorabi⁹ et boeci⁹
 Primi q. loquūt de int p̄one mōi int p̄tes dicti
 sic Buridan⁹ et cū seq̄ntes. distinguūt p̄positā
 et diuisā. volūt q. modal cōposita n̄ sit p̄e mo-
 dal. ex q. p̄dicatū toti⁹ enūciacōis d̄notat inē
 d̄co simplr sine mōificacōne s. istd n̄ cōcludit
 qz ad min⁹ p̄dicatū d̄ci d̄notat inē suo subie-
 cto cū mōificacōe. et h̄ sufficit ad modale disti-
 ctā ab illa de inē verū ē. tñ q. maior ē modifica-
 tio i diuisa q. i cōposita. i ē signū cōposita ex-
 ponit p̄ vnā de inē. h̄ mō albū ēē nigrū ē possi-
 bile. i. h̄ p̄pō albū ē nigrū est possibile.
¶ Scdm dubiū. Quō sumēda ē quāritas i
 modalib⁹. Sō quāritas i modalib⁹ p̄t p̄p̄r at
 tēdi. s. ex p̄te toti⁹ dicti. ex p̄te subiecti. et ex p̄te
 mōi. Ex p̄te toti⁹ dicti oēs sūt singlares. Quia
 qdlibz dcm ē indiuiduū rōne p̄pōis quā for-
 mat nota seu copula indiuisibil int sua extrēa
 clausa et significata. qz nota p̄pōis int h̄ extrēa
 eadē nūero n̄ p̄t poni int alia. Et i oī modalī
 subiecti sp̄eale dcm. qd nulli alteri ab eo ē cōe.
 ita enī singulare est hoc dcm. omnē hominem
 esse animal sicut h̄ dictū. sorte ēē hoiez. D̄ aut
 dcm n̄ singulare suppositū. s. appellatū. qz p̄bū
 n̄ suppoit nec d̄ significatū. qz icludit duo sig-
 nificata scz accusatū et infiniti. s. vocat appella-
 tū. i. dcm ex noīe et p̄bo ad semitē pulh̄ imēdi-
 ate vnitū. Ex p̄te sō subiecti p̄siderāda ē q̄tri-
 tas eaz sic i illis de inē resoluēdo eas i suas p̄-
 iacētes p̄siderādo subiectū et subiecti dispōz. Et
 h̄ mō iste. oēm hoiez currē ē possibile. et nulluz
 hoiez currē ē possibile sūt vles. qz iste oīs h̄o

implet q. modus

Composita
p̄e modalis
Quia

Quia p̄pō d̄
q. p̄pō d̄
alibi m̄ ē

Quia p̄pō d̄
q. p̄pō d̄
alibi m̄ ē

De armenias

Handwritten marginal notes at the top of the page, including 'De armenias' and other illegible text.

currit. nullus hō currit sūt vles. Et iste. quēdā
hoies currit ē possibile. z quēdā hoies n̄ currit ē
possibile sūt p̄clares. z forte currit soz n̄ currit.
sūt singlares. **3°** p̄t attēdi q̄stias ex pte mōi
q̄stias dico n̄ suppositoꝝ. q̄ attēdit n̄ necessario
ex pte subiecti. s̄z tempoꝝ q̄ attēdit p̄t ex pte p̄di
cati. Et h̄ mō ille q̄ sunt de necessario z impossi
bili sūt vles. qz necesse ampliāt ad oē tps affirma
tiue z impossibile ad oē tps negatiue. possibile
z p̄tingēs ampliāt ad aliq̄ tpa s̄z ad p̄ns z fu
turū. q̄ ppōēs z possibili z p̄tingētī sūt p̄clu
lares. Quia mōi h̄ mō p̄p̄onāf signis. Et
addūt aliq̄ q̄ r̄ro attēdit q̄stias fm̄ lineas q̄s
pōit p̄. h̄yl. Et h̄ mō oēs de p̄ma linea sūt p̄i
culaēs affir. qz sunt for. malr̄ vl̄ equalēf̄ de possi
bili. De sc̄da linea sūt p̄clares negatiue qz sūt
de possibili nō. De sc̄da linea vles negatiue. quia
sunt de impossibili. De q̄ta sūt vles affirmatiue
Quia sūt p̄ruar̄ l̄ formalr̄ de necessario. Et sic
qz ē duplex cōpō i modalib⁹ nō ē icōueniēs p̄
posicōēs exitez vni⁹ q̄stiat̄ vno mō z alteri⁹ q̄s
titatis alio mō. **Terciu⁹** dubium est. An
oppō in modalib⁹ sumēda sit p̄enes negacōēs po
sita ad modū. vl̄ ad verbū. Et videt̄ p̄mo
qz p̄ negacōēs posita ad verbū. Quia d̄termina
d̄z addi suo d̄terminabili. s̄z negacō est d̄terminacō
p̄bi. q̄ est d̄z addi p̄bo z p̄ p̄ns h̄ mō sumēda
ē oppō. Et p̄firmat. qz iste p̄dicāt. soz. currit ē
possibile. soz. currit n̄ ē possibile. z t̄n̄ ibi negacō
ponit ad ūbū s̄z est. **3°** officiu⁹ negacōis p̄tra
dictorie ē negare q̄cqd̄ affirmavit affirmacō. s̄z
h̄ fac̄ nega⁹ posita ad p̄bū siue int̄ p̄tes dicti. q̄
p̄ illā sit p̄tradictio. **4°** D̄ior p̄ba⁹. qz nega⁹
malignat̄ natūe q̄cqd̄ p̄ se inueit h̄ totū destru
it z oppō⁹ inducit. s̄z posita int̄ p̄tes dicti p̄ce
dit. q̄ negat et̄ mō⁹ faciēs p̄dictioēs. **Quar
to** iste sunt p̄tradictorie. **Iohes** currit p̄tingēt
iohes n̄ currit p̄tingēt. t̄n̄ sumit̄ p̄tradictio int̄
eas. **serēdo** negacōēs ad p̄bū dicti. puta ad h̄ mō
currit. qd̄ ē p̄dicatū dicti. **So^o**. oppō sumēda
ē in modalib⁹ p̄enes negacōēs posita ad modū z n̄
int̄ p̄tes dicti. qz mod⁹ p̄oif̄ i p̄dicato. z ita ne
gacō remouet ip̄m a dicto z h̄ mō opponit̄ iste
soz. currit ē possibile. soz. currit nō ē possibile. Et
sili mō d̄dm̄ ē de alijs suo mō p̄formit̄ ad ea q̄
dicta sūt i textu. **Ad** obiecta i oppō⁹ ad p̄m̄ ē
d̄dm̄. qz nega⁹ d̄z addi p̄bo. s̄z i modalī ē duplex
p̄bū s̄z p̄bū dicti qd̄ ē infinitiu⁹. z p̄bū qd̄ est
copula totū enūciacōis. negacō ē d̄z addi p̄bo
qd̄ ē copula totū enūciacōis. z nō p̄bo qd̄ ē ps
p̄pōis dicti. **Ad** p̄firmacōēs d̄dm̄ eodē qz i ill
p̄pōib⁹ ferf̄ b̄n̄ nega⁹. ad p̄bū qd̄ ē copula totū
modal. s̄z n̄ ferf̄ ad p̄bū qd̄ ē p̄dicatū dicti. **Jā**

copula i mediate p̄iūgit̄ mō. nega⁹ cō ē sp̄ fertur
ad mod⁹ mediate vl̄ imediate. mediate z soz.
currit nō ē possibile. z h̄ sufficit. qz tūc negat̄ to
ta p̄pō. imediate. vl̄ soz. currit ē nō possibile. Et
sic ad h̄ndam p̄tradictionē in modalib⁹ nihil
refert an negacō imediate ferat̄ ad modū vl̄ me
diate d̄dm̄ mod⁹ negat. eo qz in modalib⁹ est
vna sp̄eal̄ cōpō mōi ad d̄dm̄. **Ad 3°** ē d̄dm̄.
qz distincō negacōis intelligit̄ in vna z eadem
p̄pōe. **Jā** in modalī sunt d̄uc. cōpōēs. vna ē cō
posicō p̄tū dicti. z illā negat nega⁹ posita int̄ p̄
tes dicti z nō ampli⁹. Alia ē cōpō modi cū cō
posicōe totū dicti. z illam negat negacō posita
ad modū. z illa ē cōpō totū modal. p̄pōis. Et
nō p̄ponit̄ nega⁹ q̄ ponit̄ int̄ p̄tes dicti fm̄ p̄i
tate. s̄z magis p̄ponit̄. z h̄ nō v̄z qd̄ obicit̄. Et
h̄ satis p̄tz in cōpollētys modalū. **Ad q̄rtū**
d̄dm̄. qz in his enūciacōib⁹ vl̄ accipit̄ p̄tingēt
vt d̄terminat̄ rem p̄bi. s̄z cursum. z ita sūt con
tradictorie. inq̄tū v̄z istā cursus. soz. ē p̄tingēs
s̄z nō sunt modales. s̄z de inec̄ illo mō t̄n̄ accipi
tur imprope p̄tingēt. qz illa q̄tuoꝝ ad ūbia cō
tingēt possiblr̄ impossiblr̄ necessario d̄nt̄ ab alijs
Quia d̄terminat̄ cōpōēs z nō rē p̄bi. **Alio^o**
p̄t d̄terminare cōpōēs. z sic sūt modales p̄radi
ctorie de dicto affirmato z d̄z itelligit̄ sc̄da ne
gacō ferat̄ ad modū ad ūbialē p̄tingēt qd̄ p̄tz
resoluēdo eas h̄ mō. hec p̄pō soz. currit ē p̄un
gens. vl̄ hec p̄pō soz. currit nō ē p̄tingens. z
tūc manifestū est qz negacō cadit sup̄ mō⁹. siue
copulā totū enūciacōis qd̄ idē ē. **Juxta** hoc t̄n̄
notandū ē qz p̄pō p̄t dici triplr̄ modal. s̄z ma
terialr̄ t̄m. vt hō p̄t currit. soz. malr̄ t̄m. vt hoies
currit ē vez. z formalr̄ z materialr̄. vt hoies cur
rere ē possibile. Et idē ē d̄icē aliq̄ sunt modales
fm̄ rem enūciatā tantū. aliq̄ fm̄ mō⁹ enūciā di
t̄m. z aliq̄ fm̄ rem z modū enūciandi sil. de
vl̄tis t̄m ē disputacō p̄hī. **Qñ** enī mod⁹ p̄dica
tur ad ūbialr̄. tūc nō sunt p̄pe modales. qz eis
nō p̄dicat̄ mod⁹ exq̄ ad ūbū p̄dicari nen̄ p̄t. sed
p̄bū qd̄ d̄terminat̄ a mō ad ūbialr̄ significato.
nō sunt ergo tales modales explicite z formalr̄
Quartū dubiū est. **Utrū** in modalib⁹ mo
di cōpōis sint p̄dicata z eē vl̄ nō eē subiecta.
Et videt̄ p̄mo qz nō. Quia mod⁹ in modalib⁹
ē d̄terminacō p̄pōis. qz nō est p̄dicatū. p̄na p̄ba⁹.
Quia nihil idē p̄t eē d̄terminacō alieui⁹ cōpōis.
z p̄dicatū eiusdē. **Secūdo** sic. si mod⁹ necessa
rio p̄dicaret̄ in modalib⁹. sequeret̄ qz modales
non possent conuerti quo ad se totas qd̄ videt̄
inconueniēs. sequela p̄tz. Quia in conuersione
de subiecto sit p̄dicatū z ecōtra. **Solu⁹** sic. Quia
omē p̄dicatū dat suo subiecto nomē z rōnē. eē

Marginal notes on the left side, including 'De armenias' and other illegible text.

Marginal notes on the left side, including 'De armenias' and other illegible text.

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, including 'De armenias' and other illegible text.

Secundus

vero et non esse. modificantur per ipsos modos ergo modi sunt predicata. ¶ **E**sse vero et non esse subiecta ut patet cum dicitur. sortem ambulare est possibile. valet istam. sortem esse ambulantem est possibile ubi accusatiuus cum in finitiuo reddit suppositum illi verbo est. Et hoc est sententia Alphorabij et Boecij.

¶ **A**d obiecta in oppositum ad primus respondet Albertus. ¶ **I**n modali est duplex compositio. Una est compositio dicti. quod subicitur. quia sicut dicit Philosophus. nihil est dicere sortem ambulare quod sortem esse ambulantem. et sic esse et non esse cum compositio subicitur in modali. Et illius compositionis modus est determinatio. Alia est compositio totius modalis enunciationis. et illam non determinat modus. sed respectu illius est pars siue alterum compositorum. ¶ **S**i dicas predicatum non est determinatio compositionis alicuius cuius igitur modus ponatur determinare compositionem non erit predicatum. ¶ **A**d quod respondet Albertus quod ex quo in enunciatione modali non subicitur substantia cui insit predicatum. sed subicitur dictum cum sua compositione. ergo modus non predicatur ut esse. quia hoc dicit predicatum dicti. sed predicatur ut modus esse. quod dicit dicti compositio. scilicet ubi subiectum est substantia vel res subiecta ibi predicatum est esse sicut manifestum est in enunciatione et simplici inherencia. ¶ **A**d secundum est dicendum. ¶ **I**n modales ille conuertuntur quo ad suas preiacetes sicut docet Philosophus primo Priorum et non quo ad se totas Quia modus in modalibus verbis semper predicari. in conuersione hoc de predicato fit subiectum.

¶ **Q**uintum dubium est. quottuplex est subiectum in propositione modali. ¶ **S**olutio Alberti duplex. vnum est subiectum locutionis. reliquum dicitur subiectum enunciationis. Subiectum locutionis est de quo in enunciatione fit locutio et hoc est subiectum dicti. sicut in hac. sortem currere est possibile et sortem fit locutio. et ideo subiectum tale est sortem Subiectum vero enunciationis est non quod supponit infinitiuo. sed potius totum dictum id est accusatiuus cum infinitiuo. Et hoc modo omnes modales sunt singulares. Et non fit ex eis syllogismus. Quia in syllogismo non fit subiectum sub toto dicto. sed sub subiecto dicti sicut pater sic arguendo. Omnem hominem possibile est currere. sortem est homo. ergo sortem possibile est currere. Si dicas ex dicto sequitur

quod omnis propositio modalis est composita et non duplex ex compositione et diuisione. eo quod subiectum totius enunciationis est totum dictum. et sic omnes essent simpliciter false. ¶ **S**olutio Alberti hoc non sequitur in predicato quod non ut esse sed ut modus predicatur. Quia illud quod ut modus predicatur non predicatur ut modus sui sed aliorum. et ideo potest ad illa referri vel sub diuisione vel compositione eo quod potest determinare compositionem dicti in quantum predicatur attribuitur subiecto quo ad formale et materiale simul. Vel in quantum attribuitur subiecto gratia materialis tamen sicut superius patuit in diuisione modalis compositae et diuise. ¶ **S**equitur textus.

¶ **C**onsequentie vero secundum ordinem fiunt ita ponentibus. illi enim que est possibile est esse illa que est contingit esse. et hec illi conuertitur. et ea que est non impossibile est esse. et non necessarium est esse. Illi vero que est possibile non esse. contingens non esse. ea que est non necessarium non esse. et non impossibile non esse. Illi vero que est non possibile esse et non contingens esse. illa que est necessarium non esse et impossibile esse. Illi vero que est non possibile non esse et non contingens non esse illa que est necessarium esse et impossibile non esse. ¶ **P**roterea autem ex subscriptione que ad modum diximus.

¶ **P**ossibile esse contingit esse. Non impossibile esse. Non necesse esse. Possibile esse non esse contingit non esse. Non impossibile esse non esse. Non contingit esse. Impossibile est esse necesse esse non esse. non possibile esse non esse. non contingit non esse. Impossibile est non esse necesse esse. Ergo impossibile et non impossibile. illud quod est contingens et possibile et non contingens et non possibile sequitur quod est contradictorie sed conuersim illud ei quod est possibile esse negatio impossibile. negatione vero affirmacio. illud vero quod est non possibile esse illud quod est impossibile esse. affirmacio enim est impossibile esse. non possibile vero ne

gatio . necessariū vero quēadmodum
 sit considerandum est. manifestum est
 em̄ quomaz eodem modo sed contra
 rie sequitur. contradictorie autē extra
 non em̄ est negatio eius quod est ne-
 cesse non esse. non necesse esse contingit
 em̄ veras esse in eodem vtrascq. quod
 em̄ est necessarium non esse. non est ne-
 cessariū esse. causa autem cur nō sequi-
 tur similiter ceteris. qm̄ contrarie un-
 possibile necessario redditur idem va-
 lens. naz si impossibile est esse. necesse
 est hoc non esse. si vero impossibile est
 non esse. hoc necessariū est esse. at cer-
 te impossibile est sic poni necessarij cō-
 tradictiones. nā quod est necessariū
 esse possibile est esse. nā si non negatio
 cōsequitur. necesse est ei aut dicere aut
 negare. Quare si non possibile est eē.
 impossibile est esse. quod necesse est eē
 qd̄ est incōueniēs. at vero illud quod
 est possibile eē non impossibile eē seq̄-
 tur. hoc vero illud qd̄ est nō necessari-
 um esse. Quare p̄tingit qd̄ est necessa-
 riū esse nō necessariū esse qd̄ est incōue-
 niēs. at vero neq; necessariū esse sequi-
 tur possibile eē. neq; necessariū nō eē.
 Illi em̄ vtrascq; p̄tingit accidere. hoz
 autē vtrūlibet verū fuerit nō erunt il-
 la vera. simul em̄ possibile est esse et nō
 eē. si vero necesse ē esse vel nō esse non
 erit possibile vtrumq;. relinq̄tur ergo
 nō necessariū non eē ei quod ē possi-
 bile eē. hoc em̄ verū est et de necesse nō
 esse. hęc em̄ fit contradictio eius q̄ seq̄-
 tur. nō possibile esse. illud em̄ sequitur
 hoc quod est impossibile eē. et necesse est non eē
 cuius negatio est non necesse est nō esse. sequū-
 tur ergo et hec cōtradictiones fm̄ predictuz mo-
 dum et nihil impossibile contingat sic positū.
 Possibile est esse. Contingit esse. non impossi-
 bile est esse. non necesse est non esse. Possibile
 est non esse. Contingit non esse. nō impossibile
 est non esse. nō necesse est esse. non possibile est
 esse. non contingit esse. Impossibile est esse. ne-

esse est non esse. non possibile est non esse. non
 contingit non esse. Impossibile est non esse. ne-
 cesse est esse.

Ista scriptura iā sequēs etiā est reuēns.

Quabitur autē aliquis si illud quod
 est necessarium esse possibile esse sequit̄
 nā si non sequit̄ contradictio sequitur
 non possibile esse. et si quis non hanc dicat esse
 contradictionē necesse est dicere possibile nō esse
 sed vtręq; falsę sunt. at vero rursus idem videt̄
 esse possibile incidi et nō incidi. et esse. et nō esse.
 quare erit necesse esse. cōtingere nō esse. hoc au-
 tem falsum est. manifestū est autē qm̄ non em̄
 ne possibile vel esse vel ambulare. ad opposita
 valet. sed est in q̄bus non est verū. Et primū
 quidē in his que nō fm̄ rationē possunt. vt ig-
 nis calefactibilis est. et habet vim irrationale.
 ergo fm̄ rōez potestates ip̄e edem plurimorum
 etiam contrariōz sunt. irrationabiles vero nō
 omnes sed quēadmoduz dictū est ignem non
 esse possibile non calefacere. et quecūq; alia sp̄
 agunt. Alia vero possunt et fm̄ irrationabiles
 potestates simul quedā opposita. sed hoc idcir-
 co dictū est. qm̄ non omnis potestas opposito-
 rum est nec quecūq; sub eadem specie dicuntur
 quedā hō potestates equiuocę sunt. possibile
 em̄ non simpliciter dicitur. sed hoc quidē qm̄
 verum est vt in actu. vt possibile est ambulare.
 qm̄ ambulat. et omnino possibile est esse. quo-
 niam iam est aliqd̄ actu quod dicitur possibi-
 le. illud vero quod forsitan agat. vt possibile ē
 ambulare qm̄ ambulabit. et hęc quidē in mo-
 bilibus solis est potestas. illa vero in immobi-
 libus. in vtriscq; vero verum est dicere. nō im-
 possibile ambulare. et quod ambulat iā et agit.
 et ambulabile. hoc ḡ possibile non est verū de
 necessario simpliciter dicere. alterz autē verum
 est. quare qm̄ prem̄ vlt̄ sequit̄ illud qd̄ ex neci-
 tate est. sequitur possibile eē. sed nō omnino. et
 est qd̄ez fortasse p̄ncipiū. qd̄ necessariū est et
 qd̄ nō necessariū est oim̄ vel eē vel nō eē. et alia
 quēadmodū hoz p̄na considerare oportet.
 Non necesse est nō esse. Possibile est esse. Con-
 tingit esse. Nō impossibile esse. Nō necesse est eē.
 Possibile est nō esse. Contingit nō esse. Nō im-
 possibile est nō esse. Necesse non eē. non possibile
 est esse. nō contingit eē. Impossibile est esse. ne-
 cesse est eē. nō possibile est nō esse. nō contingit
 nō esse. Impossibile est nō esse. Manifestum
 est at̄ ex his que dicta sunt qm̄ quod ex necessi-
 tate est fm̄ actū est. quare si priora sunt sempi-
 terna. et que actu sunt potestate priora sunt.

Secundus

et hec quidē sine p̄tate actu sunt vt p̄
me s̄be. alia v̄o s̄nt actu cū possibilitate. q̄ natura p̄ora s̄nt. tpe v̄o postero
ra. alia v̄o nunq̄ s̄nt actu. s̄ p̄tate solū

Tūc ibi. Consequētie v̄o s̄m ordinē
Istud est sc̄dm capituluz istius tractatus in q̄
p̄hs ostēdit p̄nas t equipollentiā p̄positiōnū
modaliū. Et diuidit in duas p̄tes. In prima
p̄te facit hoc s̄m opinionē antiquoz. In sc̄da
p̄te facit idē s̄m opinionē propriā. Prima ite
rū in duas. P̄rio facit hoc qd̄ dictū est Secū
do ostēdit in q̄bus antiqui bene dixerūt. t in
q̄bus male. sc̄da ibi. Ergo impossibile. Pri
ma adhuc in duo. P̄rio narrat p̄nas t eq̄pol
lentiā modaluz. Sc̄do illud qd̄ dixit decla
rat in quadā figura. Sc̄da ibi. Consideratur at
Prima ps̄ p̄t diuidi in quattuor regulas con
sequētiar. partes patebūt in p̄cessu. Prima re
gula quā petrus hispanus significat p̄ hāc di
citionē amabimus est ista s̄m antiquos. possi
bile est esse. Contingit esse. Nō possibile est esse
non necesse est esse. In q̄bus verbis p̄hs signifi
cat q̄ s̄m antiquos iste p̄ponēs fuerūt de p̄ria
linea. t inter se equipollentes. forte currere est
possibile. forte currere est cōtingens. qz illi duo
modi cōuertunt. forte currere nō est impossibi
le. t forte currere nō est necesse. in quo errabāt.
qz necesse t possibile ex quo sunt modi s̄balterni.
eq̄pollent p̄ negatōez p̄positā t p̄stpositā.

Tūc ibi. Illi vero. Ponit sc̄daz regulaz
que significat p̄ hanc dictōez Edentuli. dicēs
q̄ iste p̄ponēs equipollent p̄nes sc̄daz regulam
que sunt in sc̄da linea. sc̄z possibile non eē. con
tingens nō esse. nō impossibile nō esse. nō necesse
esse. i. iste sunt eq̄pollentes t se se in bona cōse
quētia sequūtur forte non currere est possibile
forte non currere est cōtingens. forte nō currē
nō est impossibile. t forte currē nō est necesse.

Tūc ibi. Illi vero que est nō possibile
Ponit terciā regulā que significatur p̄ hāc dic
tionē Iliace dicēs. q̄ hē p̄ponēs eq̄pollent. nō
possibile esse. non cōtingēs eē. impossibile esse.
et necessariū nō esse. ponēdo sp̄ negationē iuxta
significatōez q̄tuoꝝ vocaliū illius dictōis ilia
ce. ita q̄ i significat negationē ponēdaz ad modū
e inter p̄tes dicti. t a nullā eē ponēdaz ad modū

Tūc ibi. Illi v̄o que est nō possibile
Ponit quartā regulā significatā p̄ hanc dicti
onē purpurea volēs q̄ iste p̄ponēs eq̄pollent.
non possibile nō esse. nō cōtingēs non eē. im
possibile nō esse. necesse est eē. p̄hs t̄m preponit in

istis regulis sp̄ illā de necrio i terco loco t de im
possibili in quarto.

Tūc ibi. Consideretur autem.

Dic p̄hs declarat istud qd̄ dixit dicēs. q̄ con
sequētie siue eq̄pollentiē modalū p̄nt conside
rari manifeste ex s̄bscripta figura quadrangu
lari ponendo p̄pōes de prima linea in primo
angulo. Et de sc̄da linea in sc̄do angulo. Et de
tercia linea in terco. Et de quarta i quarto hoc
modo quo sequitur.

Angulus primus	Angulus sc̄dos.
Amabimus	Edentuli
Possibile est eē.	Possibile ē n̄ esse.
Contingēs est eē	Cōtingēs est nō eē
nō impossibile est esse	nō impos. est nō eē
nō necesse est eē	non necesse est esse

Tercius

Iliace

Nō possibile est eē
nō cōtingens est eē
Impossibile est eē
necesse est eē

Quartus

Purpurea

Nō possi. ē nō eē
nō cōtingēs ē n̄ eē
Impossibi. ē n̄ eē.
necesse est esse

Tūc ibi. Ergo impossibile

Ista est sc̄da ps̄ huius capli. in q̄. p̄. ostēdit in q̄
p̄rio antiqui bene dixerūt. t in sc̄do in quo ma
le dixerūt. sc̄da ibi. Necriuz s̄o queadmoduz.
P̄ria diuidit in tria. qz p̄rio ponit intētuz. se
cūdo p̄bat. terco remouet dubiū. sc̄da ibi. Illū
t̄m. tercia ibi. Affirmacō em̄. P̄rio dicit q̄ an
tiqui bene dixerūt q̄ impossibile est eē. t nō im
possibile est eē. sequūtur ad illā que est. cōtin
gens est esse. t possibile ē esse. t nō cōtingens
est eē. t nō possibile est eē. reddēdo singula sin
gulis. i. antiq̄ bene dixerūt q̄ ad primā de possi
bili. t ad primā de cōtingenti seq̄tur tercia de
impossibili. s̄bi gratia vt ad istā. possibile ē eē
et cōtingēs est eē. que ē tercia in amabimus.
et eē ad terciā de impossibili seq̄tur p̄ma de pos
sibili. t sc̄da de cōtingenti. s̄m sc̄di est. vt antiq̄
etiā bene dixerūt q̄ ad terciā de possibili. t ad ter
ciā de cōtingenti. sicut i iliace. sequūt p̄ma de
impossibili. vt ad istā nō possibile ē esse. t non
cōtingens est eē sequeret impossibile ē eē. Rō
primi est i textu. qz possibile t impossibile ha
bēt oppōnez cōtradictōriā. s̄z d̄dictōria eq̄pol
lent p̄ negatōnez p̄positā. vni d̄dictōrioz ergo
possibile t nō impossibile eq̄pollent. t sequūt
se cōuersim. Rō s̄o sc̄di est eadē. qz possibile t
impossibile d̄dicūt. s̄ negacō p̄posita possibili
sic fit i iliace facit eq̄pollē impossibili. t iō vult
p̄. in ter. q̄ ad affirmatiuā de possi. seq̄t negatiua

supra dicitur sicut dicitur in libro de animalibus

sc̄da ibi s̄m dicitur

de impossibili. Et ad ne gatiuas de possibili seq
tur affirmatiua de impossibili. Et sili mo dice
du est de ptingeti respectu impossibilis. Et qz
posset aliqs credere q illa que est de impossibi
li esset negatiua. Phs hoc dubiu remoues di
cit q non sed dicit q ista impossibile est ee. est
affirmatiua. sz ista que e no possibile est esse ee
negatiua.

Tunc ibi. Necessariu vero queadmo
du. Hic philosophus ostendit i quo antiqui
male ordinauerit modaliu consequentias. Et
diuidit in duo. Prio improbat eos in illo in
quo male dixerunt. Secdo ostendit quod fm ve
ritate dicendū est. scda ibi. Relinquit ergo p
ma in duo. Prio probat q necessariu cum ne
gatione pposita sit ponendū in primo angu
lo cum illa de possibili que est prima de possi
bili. Secudo pbat q etia necessariu sine omi
negatione. nec necessariu cum negatione post
posita non sit ponendū in prio angulo. Scda
ibi. At qo. Prima ps diuidit in tres pres fm
q probat intentū suū tribus rōibus. scda ibi
Causa aut. tertia ibi. At certe. Prima pars in
duo. Prio pponit unctus. Secudo pbat
prima racoe. scda ibi. No em. Quo ad primū
dicit q considerandū est queadmoduz. i. quō se
habet necessariu. i. ille ppositōes de necessario.
qz manifestū ē q no eodē mōsequit ad illas
de possibili et impossibili. i. non habet se fm cō
sequētiāz sicut illi dixerūt. sed potius ille que
sunt de necessario sequit ad illas de impossi
bili cōtrario mō. i. contrarie siue p negationes
postpositas. siue posita ad verbū dicti. quia ta
lis in modalibus dicit postponi. nō autēz cō
tradictorie. Quia tradictorie sumpre moda
les de necessario sunt extra cōsequētiāz. et non
sequit ad illas de impossibili. Cuius exem
plū est vt huius affirmatōis que est necē non
esse negatio tradictoria nō erit ista. nō necē ē
esse. quia cōtingit in eodem tpe illas simul ee
veras. vt necē est hominē non ee lignū. et etia
non necē est hominē esse lignū. qz omne quod
necē est non ee. non est necē esse.

Tunc ibi. Causa autem.

Hic phs adducit scdaz racoes pbantē conclu
sionē pus assignatā scz q ille de necessario et im
possibili nō sequit se p negatōes ppositā.
sicut ille de impossibili et possibili dices Causa
at huius ē. qz necessariu et impossibile sunt cō
traria. et ita vnū reddit alij equuales p negati
onē facientē cōtraria equalere. cōtraria autē eq
pollent p negationē postpositā. postponit at
negatio que ponit inter pres dicti. Et sic equi

pollent iste ppositōes impossibile est ee. et ne
cesse est h non ee. Et sili mō cōsequit se. im
possibile est non ee. et necessariu est ee.

Tunc ibi. At certe hic phs adducit ra
tionē aliā corrigēs ordinatōes ppositōnū de
necessario positaz ab antiqs in duabus pmissi
lincis dices. q impossibile est sic poni necessa
riū. i. ppositōes de necessario queadmodū an
tiqui cas posuerūt fm cōditiones. qd sic ostē
ditur. qz ad necē esse seqtur possibile esse. qz si
nō tunc negatio cōtradictoria possibilis sequi
tur ad eam. scz non possibile est esse. cū de quoli
bet est affirmatio vera vel negatio. de nullo qo
simul. sed ad istā non possibile est esse sequitur
ista impossibile est esse. ergo nisi pria cōsequen
tia sit bona. scz q ad necesse sequat possibile ee.
ad ipm sequit impossibile esse. quod est incōue
niens. Quo ostenso reprobat antiquos sic ad
necē esse sequitur possibile esse. vt ia probatuz
est. et ad possibile esse sequitur nō impossibile
esse. ergo si non necē esse sequatur ad istas du
as vltimas sicut dixerūt antiqui. fm primam
ordinatōes ad necē esse sequetur non necē esse.
et ita due contradictorie ppositiones stabunt
simul in veritate. Et phs vtitur hic illa regu
la. Quādo cōqz sūt plures cōsequētie fm or
dinē. ita q cōsequens vnus est antecedēs al
terius si intermedie cōsequētie sunt formales.
tunc sequitur vltimū consequēs formalr ad p
mū antecedēs. verbi gratia. si fortes est. homo
est. et si homo est. aial est. et si animal est. corp
animatū est. si corpus animatū est. corpus est.
et si corpus est substantia est. ergo bene sequitur
fortes est. ergo substantia est. et ita arguit in pro
posito. Consideratis tamē his que petrus hy
spanus dicit de cōsequētia modalī. et cogni
ta oppositiōne modozum facile est scire conse
quentias et equipollentias modalī. et q non
necesse nō sequatur ad possibile. Quia vt post
ea dicit possibile et necesse hnt se sicut modi sb
alterm. et ergo equipollent p duas negationes
vnā ppositā. et aliam postpositam. et impos
sibile et necesse habent se sicut omnis et nul
lus. ergo equipollent p negationem postposi
tam. et sic iste equipollent. fortes currere est im
possibile. et fortes non currere est necesse. vt for
tem currere nō est impossibile. et fortem nō cur
rere nō est necesse. Et sic de similibus. et hoc mo
do potest compediose haberi quod hic artificia
liter et diffuse probatur.

Tunc ibi. At vero nec hic. p. ostendit q
p pōes de necēio nō sūt sequit ad illas de possi
bili sic dixerūt antiqui dices q ad possibile ee

magis
quā ut
phs

Hec est secunda pars principalis huius capli in qua
philosophus soluit ista questiones mota. Et diuiditur
in duas partes secundum quod ponit duas solutiones. se-
cunda ibi. Quedam vero. prima in tres partes. quia
primo ponit unam distinctionem. secundo osten-
dit in quibus inueniatur membra istius distincti-
onis. Tercio remouet dubium. scilicet ibi. primo qui-
dem. tertia ibi. Irrationales scilicet. Duo ad primam
dicit in effectu quod duplex est possibile. quoddam
est possibile quod non valet ad opposita. id est quod tam-
tum potest esse. sed nullo modo non esse. Aliud est
possibile quod valet ad opposita scilicet ad esse et ad
non esse. sicut possibile est ambulare. et possibile
est non ambulare. Primum possibile inuenitur
in his que possunt secundum potentiam irrationalis. id est in
uenitur in entibus naturalibus que agunt ne-
cessitate nature. sicut pars de potentia ignis qua
potest calefacere que potentia est irrationalis.
Secundum vero possibile inuenitur in his que
possunt secundum rationem siue secundum potentiam rationa-
lem que libera est potens per hoc ad opposita si-
cut homo potest currere vel non currere. disputare et
non disputare. Et ita potestates ille que secundum ra-
tionem sunt cedem experientie ut plurimorum etiam
sunt contrariorum. id est possunt ad opposita. Et quia
possent aliquis putare quod omnes potestates irrationa-
les essent determinate ad unum et non possent ad
opposita. Philosophus hoc dubium remouens dicit. quod
non omnes potestates irrationales habent se sic
quod non valent ad opposita. sed solum que admo-
dum dictum est ignem non posse calefacere et alia que
se agunt. Animalia scilicet secundum irrationales potesta-
tes simul possunt quedam opposita. et ergo idcir-
co dictum est. id est ideo vel intus dictum est. quoniam non
omnis potestas irrationalis potest ad opposita.
Non enim sequitur illa sunt eiusdem speciei. ergo
si unum potest ad opposita. reliqua. Et intelli-
git philosophus dictum sanctorum de specie subalterna non spe-
cialissima. quoniam ignis et homo potest esse eiusdem
speciei. quia conueniunt in illo genere subalter-
no quod est corpus.

Tunc ibi quedam vero. Hic philosophus ponit
secundam solutionem. Et diuidit. quia primo facit hanc
Secundo ostendit ordinem propositionum modalium.
ibi. Et est quedam. Prima diuidit in quattuor
quia primo facit distinctiones. Secundo ostendit
in quibus inueniatur membra distinctionis. Ter-
cio comparat membra distinctionis ad invicem per
aliquas conuenientias. Quarto ex distinctione
soluit dubitationes et concludit solutionem ques-
tionis. scilicet ibi. Et est quedam. tertia ibi. In vtrius-
que vero. quarta ibi. Si ergo. Duo ad primam
philosophus dicit. quod quedam potestates habent se sic quod

equinoce sunt. quia possibile non dicitur simpliciter.
ter. id est uno modo. sed quoddam est actus coniunctus
sicut possibile est aliquid ambulare. quoniam
iaz actus ambulat. Aliud hoc dicitur possibile ab
eo quod ager. id est aliud est possibile distans ab ac-
tu sicut possibile est. quia ambulabit. Et in ista
duo possibilia hec est differentia. quia vltimum possi-
bile quod est dicitur a potentia distans ab actu
reperitur in mobilibus solis. id est in non semper
ternis. Sed possibile dicitur a potentia coniu-
cta actui reperitur in immobilibus siue semper
ternis. quia ut dicitur tertiis philosophorum. in perpetu-
is non differunt esse et posse. id est temporaliter non
distant. Postea ponit conuenientiam inter hec
possibilia dicens. quod de vtroque possibile verum
est dicere non impossibile ut de possibiliambu-
lare quoniam ambulat. et de possibili ambulare qua-
do ambulabit. soluens questionem hec modo
si possibile quod non semper actu est. siue actui
coniunctum. non sequatur ad necesse. siue non
est verum dicere de necessario. tamen alterius. id est
quod est actui coniunctus verum est dicere de
necessario. et sequitur ad ipsum. Concludit ergo
quare possibile sequitur necessarium secundum partem
eius. sed non omnino. id est possibile quo ad unam
acceptiorem sequitur ad necessarium. sed non
quo ad vtramque simul.

Tunc ibi. Et est quidem

Hic philosophus ponit ordinem propositionum
modalium. Et diuiditur in tres partes.
Primo facit hoc. Secundo prebat intentus.
Tercio ex hoc infert unam distinctionem rerum.
Secunda ibi. Manifestum est. Tertia ibi. et
hec quidem. Primo dicit fortassis illud quod
est necessarium esse et non necessarium esse. est prin-
cipium omnium propositionum modalium.
que esse vel non esse signant. Alia vero. id est alias
modales oportet considerare quemadmodum
consequentia earum prebat. et secundum hoc oportet
disponere consequentias secundum hunc modum. Non
necesse est non esse. possibile est esse. contingens
est esse. non impossibile est esse. Et ille sunt in
prima linea. In secunda sunt iste. Non necesse
est esse. possibile est non esse. contingens est non
esse. non impossibile non est esse. In tertia sunt
iste. Necesse est non esse. Non possibile est esse.
Non contingens est esse. impossibile est esse.
In quarta sunt iste. Necesse est esse. non possi-
le est non esse. Non contingens est non esse.
Impossibile est non esse. Quia autem sic et su-
pra dictum est debent ordinari. ita quod illa de ne-
cessario sit prima. manifestus est et iam dictis

non dicitur nisi quod
alio dicitur quod ab actu

In parte non dicitur
necesse est posse
30-7-1502

Quia illud quod ex necessitate est. fm actu est si ergo sempiterna. i. que sunt semp entia sunt priora sequitur etia q illa semp actu sunt priora illis que potestate sunt. Tunc infert vna distinctione qd dices q quedam res habent se sic q semp actu sunt sine potestate vt prime substantie. que sunt non quelibet in diuidua de genere substantie. sed intelligentie siue angeli z deus. Alie ho res habent se sic q sunt actu z potestate que sunt natura priora. tempe ho posteriora. i. in eis actus natura pcedit potetia. i. fm naturale ordine intelligendi. z sequit fm tempus siue via generatonis. sicut in generabilibus z corruptibilibus. Alie ho res habet se sic q nunq actu sunt sz soluz potestate. sicut quidam exemplificat de materia prima que semp est in potetia ad forma vna vel alia.

Questio. vtrū ppositionibus modalibus in quibus duplex est copositio conueniat aliter q illis de inesse equipollentia sicut oppositio.

Et arguit prio contra supposituz q non est in modalibus duplex copositio. quia ppositio modalis est vna ppositionis spes contenta cu illa de simplici inheretia sub ppositione cathogouca. sed in vna ppositione debet esse tm vna copositio. igit in illa non est copositio duplex

Sedo copositio accusatui cu infinitiuo no est copositio. q non sunt due. Ans pbatur. quia in omni copositione debet esse copula. sed in dicto nulla ponitur copula vt patz dice do sorte sedere. igit non est copositio. Tercio equipollentia sumitur hic z in illis de inesse p negatoz. q no est alius modus equipollentie eaz

In oppositum est pcessus aristotelis in textu exposito. z poitur iste discursus. maior. Equipollentia seu mutua ppositio eiusde ordinis enuncian di cosequentia est earu que actu opponuntur potentialis indrta. Minor. Modi in qualitate essendi z no essendi. z in quantitate ampliatiua tpris differenter sunt oppositi determinantes copositione non totius modal sed dicti facientes ea diuersimode qualitatris z quantitatris ex parte predicari. Conclusio igitur sicut modalium oppositio est varia. sic earum equipollentia est diuersimoda. cuius tamen nega

tio preposita vel postposita est causa concurrente modi significatia.

Maioz patet. qz p equipollentiaz logicam p positiones in forma seu actu enunciant quod idē est differentes potencialiter vel materialiter siue in virtute coueniunt. z sic actus fm formaz enunciant sunt opposite. qz fm affirmationez et negationem. Sz p prepositionem aut post positionem negationis dicitur ad equipollentiam vt habeant in veritate eandem virtutem et potentia. in qua potentia z virtute verificandi habet indifferentiaz z couenientia licet i forma enunciant habeat oppositoez. Dicitur aut equipollentia couenientia enunciant eiusde ordinis ppter ppositiones couertibiles quibus etia est mutua z reciproca cosequentia ad seinuice. z maxime in illis que couertuntur simpliciter. sed non est ibi idem modo enunciant.

Minor pbatur. qz p hoc distinguunt modales ab illa de inesse. z hoc mo necesse z impossibile sunt modi vniuersales. ampliatiues ad omne tempus necesse est modus affirmatiuus. et impossibile negatiuus. possibile z contingens sunt modi particulares affirmatiui. z sic sunt modi essendi z no essendi determinates copositionem no totius ppositionis modalis. quia sic idēz esset determinatio sui ipsius quod est absurdum. sed determinat copositionem partalem ipsius modalis que e copositio dicti. Que differt a copositione totius ppositionis in h quia in ea sunt veru z falsuz solum materialiter et non fm formā enunciant. z ergo vocatur dictum siue enunciatuz. z no enunciatio. Et quia illa copositio subicit scde. igitur est noialis. habitualiter vel virtualiter ex quo fit p verbu infinitiuu modi. quod loco nominis ponitur. et vt subiectum orationis. sed secunda copositio est verbalis z actualiter exercita. non habitualiter concepta. sicut prima. quia hoc requirit forma enunciant. z actus formalis eiusde Et cuz quelibet copositio ponatur inter sua extrema que sunt subiectum z predicatum. igitur quelibet quodammodo constituit ppositionem. Et sic quodammodo est duplicis copositionis enunciatio modalis. vt supius dictum fuit. ita q in vtraqz est verum vel falsum. licet in dicti copositione sit solum materialiter z non sub forma enunciant indicatiua. sicut est in tota ppositione. non tamen est ppositio modalis ppter ista. ppositio hypothetica. ex q no coniunguntur he copositiones p copositoez sed vna est pars alterius z subicitur alteri. z q

est e actio pmo q si p no e de auge
b. qm est e ppositio ex q e q

na p qd dicitur e pna pna

am 2 pna q q pna
pna
pna pna pna pna
pna pna pna pna

discursus
hor

inclusio

q

minor

Equi
equip
com
dile
ata
post
pna

De Periarmanias

compositio dicti fit per verbum infinitiui mo-
di. quia ipa est habitualis. alia per verbu indi-
cative modi quia est actualis. et sic modus q̄
predicatum facit eam diuise q̄tatis et quali-
tatis. quia modi sunt signa ampliatiua com-
positionem dicti ad omne tempus vel aliquod
tempus affirmatiue vel negatiue extendentia.
ut prius patuit. **¶** Et ergo bene concluditur
q̄ oppositio in his ē varia. quia modi etiā in-
ter se habent oppositionē. et per consequens eti-
am equipollentia que fit mediante negatione
preposita vel postposita. vel preposita et post-
posita simul. **¶** Dicit autēz preponi negatio quā-
do ponitur ad modū. et postponi quando ponit-
ur inter partes dicti. cuius ratio est. quia or-
do copulandi retrogradus est et cōuersiuus. ut
non esse est necesse. valet hanc. necesse est q̄ non
sit vel non esse. Quia modus agit ut determi-
natio in dictum cuius est sequi et ante se agere sc̄z
determinabile ipm̄ precedens limitare. et ergo
quod precedit dicitur fm̄ modū suū agendi se-
qui. Quia in actione determinatiua passiuus
est ante actiuū in situ. licz in virtute actiua pas-
siuū sequatur actiuū sicut perfectione. om̄e ac-
tiuū preuenit passiuū. et hoc modo equipollēt
iste. hominē currere est possibile. et hoiem non
currere non est necesse.

ad p̄ 7
27
57
Ad obiecta in oppositum ad primū
dictum est in declaratione conclusionis. q̄ non
sunt due compositiones totales. sed vnus est
prius et alia est totalis et vna est in potētia re-
spectu alterius. **¶** Ad sc̄dū dictum est superi-
us q̄ in compositione dicti est copula implici-
ta vel explicita. implicita dicendo. hominē
currere est possibile. explicita dicendo. hominē
currentem est possibile. **¶** Ad terciū dicendū
q̄ equipollentia non sumitur tantū per negati-
onem prepositam vel postpositam vel utroq̄
modo. sed etiam per significationē modi sicut
parebit in sequentibus dubijs.

Circa predicta incidūt dubia. primū
Utrum propositionibus modalibus conuenit
equipollentia. Et videtur primo q̄ non. quia
propositiones equipollentes debent esse eius-
dem subiecti et predicati. sed propositiones mo-
dales de diuersis modis habent diuersa pr̄ di-
cata. ergo propositiones de diuersis modis nō
possunt equipollere. **¶** Ad hoc probatur. quā-
uia prius dicta modi in modalibus predica-

tur. ergo propositiones de diuersis modis
sunt diuersorum predicatorum. **¶** Secundo
si propositiones modales equipollent. tunc
maxime ille que essent eiusdem ordinis equi-
pollent inter se sicut Petrus hispanus in su-
is simulis ostendit. sed hoc nō. probat Quia
iste sunt eiusdem ordinis. omne animal ē ho-
minem est impossibile. et omne animal non ē
se hominem est necesse. et tamen ille propositio-
nes non equivalent inter se nec sese consequun-
tur. Antecedens pro prima parte patet. quia
sunt in tercia linea scilicet iliace. Sc̄da pars
patet. quia prima est vera ut manifestum est et
sc̄da est falsa. quia equalz isti. nulluz animal
esse hominem est necesse. **¶** Solutio ut patet
in textu et hoc fm̄ regulas quas Petrus hys-
panus sequens Arēst. significat per has quat-
tuor dictiones. amabilis. edentuli. iliace. pur-
purea. Quarum prima est. Cuiusq̄ dicto af-
firmato attribuitur possibile. eidem attribuit
contingens. quia possibile et contingens con-
uertuntur. et ab eodem remouetur impossibile.
quia hoc opponitur possibili contradictione.
sed de quocunq̄ dicitur vnum contradictorio-
rum ab eodem remouetur et reliquū. Et ab ei-
9 contradictorie opposito remouetur necesse. eo
q̄ necesse et possibile manifeste sunt modi sub-
alterni. sed tales equipollent per duplicem ne-
gationem vnā positam ad modum. et aliam
positam inter partes dicti. **¶** Secunda re-
gula est. Cuiusq̄ dicto negato attribuit pos-
sibile eidem attribuitur contingens. ab eodez
remouetur impossibile. et ab eius contradicto-
rie opposito remouetur necesse. **¶** Tercia est
a quocunq̄ dicto affirmato remouetur possibi-
le ab eodem remouetur contingens eidem at-
tribuitur impossibile. et eius contradictorie op-
posito attribuitur necesse. **¶** Quarta est a q̄-
cunq̄ dicto negato remouetur possibile. ab eo-
dem remouetur contingens. eidem attribuitur
impossibile. et eius contradictorio opposito at-
tribuitur necesse. **¶** Et has regulas Petr⁹ hys-
panus artificialiter tradit mēorie per quattu-
or supra tactas dictiones in quibus sunt q̄t-
tuor vocales significantes equipollentias p-
positionuz modalium fm̄ hunc ordinem. pos-
sibile. contingens. impossibile. et necesse. Et de-
seruit hoc metrum. **¶** Dicitur negat. i q̄ modū
nihil a. sed v totum. Et fm̄ hoc dicit Petrus
hispanus. q̄ propositiones de possibili et im-
ff .i.

Quatuor de p̄ 7

279

Secundus

possibili equipollent verbo similiter se habent. et modo dissimiliter. De necessario et in possibili e contra et de possibili et necessario utroque modo se habentibus. Dicitur autem verbum similiter vel dissimiliter se habere quando in utroque se habet eodem modo penes affirmationem et negationem. Et simili modo dicendum est de modo. Et intelligendum est istud non de verbo quod est copula totius enunciationis. sed de verbo quod est predicatum dicti quod coniungitur suo subiecto sine negatione media vel cum negatione. **A**d obiecta in oppositu ad primum est dicendum secundum aliquos quod propositiones modales non sunt equipollentes. sed potius sese consequentes. Et ergo dicit philosophus Consequentie modalium etc. et sic idem est hic equipollentia quod consequentia. vel dicendum est quod argumentum bene probat. quod non sumitur equipollentia eodem modo in modalibus et in illis de inesse. Quia in illis de inesse predicata non sunt ampliatina. sed in modalibus predicata etiam equipollent. et ergo non oportet in modalibus equipollentes esse eorum admodum predicatorum. **A**d secundum dicunt aliqui quod duplex est ordo modalium unus generalis. et alius specialis. Generalis est qui significatur per aliquam illarum quattuor dictionum. amabimus. edentuli. aliace. purpurea. Specialis vero significatus est per quattuor regulas spectrales. quas ponit Petrus hyspanus significatas tamen per illas quattuor dictiones in quibus dicitur quod in illis de necessario sumi debet dictum contradictorium ad dictum aliorum modorum. etiam quo ad quantitates subiecti dicti. modo in propositionibus propositis non sumitur dictum contradictorium sed contrarium. si autem sumeretur contradictorium tunc equipollerent. et essent eiusdem veritatis et falsitatis. ut iste equipollent in tercio ordine. Omne animal esse hominem est impossibile. et quoddam animal non esse hominem est necesse. Si dicatur in propositionibus prioribus dictum sumitur dissimiliter. ergo ille de impossibile et necessario equipollent. Respondetur quod non sumitur dissimiliter contradictione quo ad quantitatem subiecti dicti. Et sic in illis de necessario equipollentibus alijs modis oportet sumere dictum contradictorium et hoc in terminis communibus non autem in terminis singularibus. quia ibi statim est contradictio sine

quocumque mutatio quantitatis ipsius subiecti dicti. **S**ecundum dubium. **A**n verum sit quod cuiuscumque dicto affirmato attribuitur possibile quod eadem attribuat contingens. Et videtur quod non. Quia possibile et contingens variant veritatem et falsitatem propositionum modalium. ergo non attribuitur eadem dicto in omnia modalium. Ans probatur. Quia ista est vera hominem esse animal est possibile. et tamen hec est falsa. hominem esse animal est contingens. Quia hominem esse animal est necesse. quod non est contingens. **S**olutio sic. quia licet possibile et contingens differant in modo determinandi unam compositionem. tamen in substantia determinabili. conveniunt eo quod omne quod potest esse potest non esse. **A**d obiectum in oppositu est dicendum. quod contingens accipitur dupliciter. Uno modo generaliter ut extendit se tam ad necessarium quam ad non necessarium. quod non est impossibile. et hoc modo convertitur cum possibili. et hoc modo bene sequitur. hominem esse animal est possibile. ergo est contingens. et sic accipitur in istis consequentibus modalium. Alio modo accipitur specialiter. pro illo quod nec est necessarium nec impossibile. et hoc modo diffinitur primo Priorum. hoc modo contingens est quo non erit necesse. posito tamen in eadem nullum sequitur impossibile et hoc modo distinguitur a possibili et contingenti. primo sic accepto. et hoc modo non loquitur hic de contingenti. **T**ercium dubium. **A**n possibile esse sequatur ad necesse esse. **S**olutio sic possibile dictum a potentia actu comuncta ut dictum fuerit in textu. non autem ut dicitur a potentia ab actu separata primum patet. Quia talis potentia non distat ab actu iuxta philosophum in 3o physicorum. In perpetuis non differt. id est non distat contingere ab esse. unde valde illa potentia. hominem esse animal est necesse. quod hominem esse animal est possibile. Quod enim incessans est. hoc potest esse secundum potentiam propter illi forme a qua fluat illud esse incessabile talis autem non est indifferens ad opposita. sed immobilata ad unum. **S**ecundum propter quia tale est possibile a potentia rationali que non est obligata materie. et propter hoc non obligata. ad agendum hoc vel illud. sed indifferenter potest agere hoc vel illud oppositum. et potest agere hoc et non agere hoc secundum libertatem voluntatis. et hec sunt dicta de potentia activa. **Q**uecumque autem secundum potentiam passivam possible sunt illa ad utrumque oppositorum se habent sicut est in generabilibus et corruptibilibus. Et tale ut dictum est non sequitur ad necesse. quod hoc ut in textu dictum fuit etiam est possibile non esse. et ita

Secundus

tur tempore. Solutio sic. Quia natura fm. p. de forma que est terminus generationis et actus completius suppositi. ergo sequitur fm generationis ordinem cum in talibus distet potentia ab actu. precedit tamen sicut perfectum imperfectum et sicut datis esse. et illud quod recipit esse.

Utrum autem contraria est affirmatio negationi. et oratio orationi que dicit quoniam omnis homo iustus est. ei que est nullus homo iustus est. aut omnis homo iniustus est. ei que est. omnis homo iniustus est. Callias iustus est. callias iniustus est. que harum contraria est. nam si ea que sunt in voce. sequuntur ea que sunt in anima. illic autem contraria est opinio contrarij. ut omnis homo iustus est. ei que est omnis homo iniustus est. et in his que sunt in voce affirmationibus necesse est similiter se habere. quod si neque illic contrarij opinio contraria est. nec affirmatio affirmationi contraria erit. sed ea que dicta est negatio. quare considerandum est cui opinio vera false opinioni contraria est. utrum negationi an certe ei que contrarium opinatur. Bico autem hoc modo est quedam opinio vera boni quoniam bonum est. alia vero quoniam non bonum est falsa. alia vero falsa quoniam malum est que harum contraria est vere et si est una fm quam contraria est. nam arbitrari contrarias opiniones diffiniri in eo quod contrariorum sunt. falsum est. boni enim quoniam bonum est et mali quoniam malum est eadem fortasse opinio est et vera. siue plures fuit siue una. sunt autem ista contraria. sed non in eo quod contrariorum sunt. sed magis in eo quod contrarie. si ergo boni quoniam bonum est

opinatio est. est autem quoniam non bonum est. est vero quoniam aliquid aliud quod non est neque potest esse aliarum quidem nulla ponenda est neque quecumque esse quod non est opinatur. neque quecumque non esse quod est. infinita enim utraque sunt et quecumque opinantur esse quod non est. et que non esse quod est. sed in quibus fallacia est. hec autem est ex his ex quibus sunt et generationes. ex oppositis vero generationes. quare etiam fallacia. si ergo quod bonum est. et bonum est. et malum non est. et hoc quidem fm se. illud vero fm accidens. accidit enim ei malum non esse. Magis autem in unoquoque est vera que fm se est et etiam fallacia. siquidem et vera. ergo ea que est quoniam non est bonum. quod bonum fm se consistens falsa est. Illa vero que est quoniam malum est secundum accidens. quare magis erit falsa de bono ea que est negationis opinio. quam ea que est contrarij. falsus autem est magis circa singula qui habet contrariam opinionem. Contraria enim sunt que plurimum circa idem differunt quod si harum contraria est altera magis vero contraria contradictionis manifestum est quoniam hic erit contraria. illa vero que est que est quoniam malum est quod bonum est implicita est. et enim quoniam non bonum est necesse est idem ipsum opinari. his ergo ita positus quoniam contrarij opinio non est simplex. simplex vero est negationis. necesse est ut contra simplicem opinionem simplex potius videatur esse contraria. Est autem simplex opinio boni quoniam bonum est vera. simplex vero boni quoniam malum est non est falsa. simplici

ergo opinioni de bono quoniam bonum est. simplex erit opinio contraria negationis scilicet que est boni quoniam non est bonum. Amplius si etiam in alijs similiter oportet se habere. et hoc videtur bene esse dictum aut enim ubique. ea que est contradictionis. aut nusquam. quibus vero non est contrarium. de his est quidem falsa ea que est vere opposita. ut qui hominem non putat hominem. falsus est. si ergo hec contrarie sunt. et alie que sunt contradictiones. amplius autem similiter se habet boni quoniam bonum est. et non boni quoniam non bonum est. et super per has boni quoniam non bonum est. et non boni quoniam bonum est. illi ergo que est non boni quoniam non bonum est. vere opinioni que est contraria. non enim ea que dicit quoniam malum. simul enim aliquando erunt vere. nunquam autem vera vere contraria est. Est enim quoddam non bonum malum. quare contingit simul esse veras. At vero nec illa que est non malum. simul enim et hec erunt. relinquatur ergo ei que est non boni quoniam non est bonum. contraria ea que est non boni quoniam bonum est. quare et ei que est boni quoniam bonum est. ea que est boni quoniam non est bonum. Manifestum est ergo quoniam nihil interest nec si vniuersaliter ponamus affirmationem. huic vniuersali negationi erit contraria. ut opinioni que opinatur quoniam omne quod est bonum bonum est. ea que est quoniam nihil eorum que bona sunt bonum est. nam ea que est boni quoniam bonum est. si vniuersaliter sit bonum. eadem est ei que opinatur quicquid bonum est quoniam bonum est. similiter autem et in

non bono. Quare si in opinione sic se habet sunt autem hec que sunt in voce affirmationes et negationes note eorum que sunt in anima. manifestum est quoniam etiam affirmationi contraria quidem negatio est circa idem. vniuersalis ut ei que est quoniam omne bonum bonum est. vel quoniam omnis homo bonus est ea que est quoniam nullum vel nullus. contradictorie autem ut non omnis aut non omne. Manifestum est autem quoniam et veram vere non contingit esse contrariam. nec oppositionem nec contradictionem. Contraria enim sunt que circa idem opposita sunt. circa idem autem contingit verum dicere eundem. simul autem eidem non contingit inesse contraria.

Explicit textus De hermenias.
Tunc ibi circa prima particulam textus.
Utrum autem contraria est affirmatio et negatio.
Iste est vltimus tractatus huius secundi in quo Philosophus incidentaliter mouet vnam dubitationem. Et diuiditur in duo primo facit hoc. secundo soluit eam ibi. Nam si ea. prima in duo. primo exemplificat de dubitatione posita in terminis vniuersalibus. secundo exemplificat in terminis singularibus. secunda ibi Callias iustus est. Quo ad primam mouet talem dubitationem. vtrum affirmatio contrarietur negationi de contrario modo enunciandi vel que est de contrario extremo id est vtrum iste due sunt contrarie. Dis hoc est iustus. et nullus hoc est iustus que sunt de contrario modo enunciandi. vel vtrum iste due sunt contrarie. Omnis homo est iustus. omnis homo est iniustus que sunt de contrarijs extremis. Et idem dubium est in singularibus an scilicet iste due sunt contrarie callias est iustus. callias non est iustus. vel iste due callias est iustus. callias est iniustus. que differunt penes contraria predicata.
Tunc ibi. Nam si ea que sunt. Ista est secunda pars principalis istius capituli. in quo Philosophus soluit dubitationem motam. Et diuiditur in duo. primo soluit eam conditio
ff .iij.

cionaliter. secundo soluit eam determinate. se-
 cunda ibi **N**am arbitrari. prima diuiditur in
 tres partes. primo facit quod dictum est. secdo
 ostendit quid sit considerandū quod ualet ad ve-
 ram solutionem questionis. tercio exponit di-
 cta sua. scda ibi **Q**uare considerandum est. ter-
 cia ibi **D**uo autem. **Q**uo ad primū dicit. si h-
 vez est q̄ ea que sūt in voce sequuntur ea que
 sunt in anima. id est q̄ contrarietas que est in
 voce. sequatur eam que est in anima. i. q̄ suma-
 tur fin contrarietatez conceptuā contrarietas
 enunciationum. tunc si in opinionibus sic est.
 q̄ illa opinio que est de contrario extremo est cō-
 traria vere opinioni affirmatiue. tunc etiam sic
 debet esse in vocibus. q̄ propositio de contrario
 extremo. sit contraria affirmationi. si autem sic
 non est in opiniobus scilicet q̄ opinio de cōtra-
 rio extremo sit contraria vere opinioni. s. affir-
 matiue. tunc etiam sic debet esse in vocibus q̄
 propositio de contratio extremo non erit cōtra-
 ria affirmationi. sed magis ipa negatio. seu ipa
 que dicit idem predicatum contrario modo de
 eodem subiecto. **C**onsiderandum igitur est cui
 opinioni false contrariatur illa opinio que est
 vera. vtrum negationi. i. illi que est de cōtrario
 modo enunciandi. an ei que opinatur contrari-
 um. id est que est de contrario extremo. **E**t sub-
 dit dico. id est dictum meum expono hoc mo-
 do. **Q**uod quedam est opinio vera boni. quoniam
 bonum est. id est que opinatur sic bonum ē bo-
 num. **A**lia autem est falsa boni quoniam non
 bonum est. id est que opinatur. sic bonum non
 est bonum. et etiam alia est falsa que opinatur
 sic bonum est malum. ergo est dubitatio que il-
 larum est contraria vere opinioni. sic est q̄ ha-
 bet vnam sibi contrariam.

Tunc ibi **N**am arbitrari. **H**ic ph̄s
 determinat illam questionem. **E**t diuiditur in
 duo. primo facit quod dictum est. secundo il-
 lud quod dixit de opinionibus applicat ad vo-
 ces. secunda ibi. **S**unt autem. prima in duor.
Quia primo declarat q̄ opinio de contrario ex-
 tremo. non sit contraria vē opinioni. secdo p-
 bat q̄ opinio de contrario modo enunciandi.
 sit contraria vere opinioni. secunda ibi. **I**n q̄-
 bus. **P**rima iterum in duo. **Q**uia primo pro-
 bat q̄ opinio de vtroq̄ extremo non sit contra-
 ria vere opinioni. secdo circa hoc remouet dubi-
 um. secunda ibi. **S**unt autem. **Q**uo ad primū

dicit q̄ arbitrari opinioniones contrarias in hoc
 diffiniri q̄ sunt contrariorum id est de contra-
 rijs extremis falsuz est. **E**t hoc probat sic. quia
 ille opinioniones non sunt contrarie. que possunt
 ambe simul esse vere sed opinio vera. et opinio
 de vtroq̄ extremo contrario. ambe possunt esse
 vere. igitur etc. **M**aior est nota. **Q**uia con-
 traria siue contrarie opinioniones non debent pos-
 se verificari. **M**inor probatur. **Q**uia ista
 opinio est vera que opinatur. bonum est bonū.
 et contraria de vtroq̄ est ista malum est malum
Quia contrariatur ex parte vtriusq̄ subiecti et
 predicati primo modo ille due opinioniones non
 possunt esse opinioniones contrarie propter hoc.
Quia vtraq̄ est vera. vt manifestum est cum
 idēz predicetur in eis de seipō. **E**t quia aliquis
 posset dicere q̄ ergo iste due opinioniones nullo
 modo essent contrarie. **R**espondet **P**hiloso-
 phus q̄ sunt contrarie. quia sunt de contrarijs
 extremis. sed non sunt vere contrarie. sed ma-
 gis ille opinioniones sunt vere contrarie. que de
 vna re opinantur contrario modo. sicut illa q̄
 opinatur bonum esse bonum. et illa que opina-
 tur bonum non esse bonum. iste enim due enū-
 ciationes contrario modo opinatur de bono et
 propter hoc sunt vere contrarie.

Tunc ibi **S**i ergo etc. **H**ic philosophus
 probat q̄ opinio de altero extremo contrario
 non potest esse contraria vere opinioni. **E**t di-
 uiditur in tria. primo ostendit. q̄ opinio de cō-
 trario modo opinandi. sit contraria vere opi-
 nioni. secundo ponit suam conclusionem. ter-
 cio probat eam. secunda ibi. **Q**uoniam ad ali-
 quid. tercia ibi. **I**nfinite enim. **Q**uo ad primū
 vult istam conclusionem. q̄ nec opinio de con-
 trario extremo vno in qua opinatur bonum es-
 se. qd̄ n̄ est. est cōtraria vere opinioni nec opinio de
 contrario extremo vno in qua opinatur bonū
 non esse quod est. **Q**uod sic ostenditur. **Q**uia
 si aliqua illarum dicitaz opinionum esset con-
 traria vere opinioni. sequeretur q̄ infinite opi-
 nes essent vni opinioni contrarie. consequens
 est falsum. sequela probatur per **P**hilosophuz
 dicentes q̄ vtrę opinioniones sunt infinite. qd̄
 p̄ q̄ opinio in qua opinat̄ bonū eē qd̄ nō ē. ē
 opinio de cōtrario extremo finito. et illa p̄t eē ifinita
 quia infinite possunt esse opinioniones i quibus
 opinatur bonum esse aliquid quod tamen nō
 est sicut illa in qua opinatur q̄ bonum est ma-

lum. et illa in qua opinatur quod bonum est turpe et sic de alijs. Sed illa opinio in qua opinatur bonum esse non quod est. et opinio de extremo infinito quod etiam est contraria extremo finito. sicut illa in qua opinatur bonum est non bonum. Ita enim opinio potest esse infinita. quia infinita sunt que significantur per hoc nomen non bonum. quia omne aliud a bono potest dici non bonum.

Tunc ibi. Sed in quibus

Dicit philosophus probat quod opinio de contrario modo opinandi sit contraria vere opinioni. Et dividitur in sex secundum quod probat hoc sex rationibus. Partes patebunt in processu. Prima in duo. Primo probat intentum. Secundo concludit. ibi Quare etiam. Quo ad primum probat conclusionem dicens. quod illa opinio debet esse alij contraria. in qua reperitur prima falsitas. quia opinio vera est primo vera. sicut illa que opinatur bonum est. ergo etiam contraria debet esse primo falsa. Sed in opinione de contrario modo enunciandi est prima falsitas. quod sic ostenditur. Quia prima falsitas est in his et quibus sunt generationes. quia generationes sunt ex oppositis secundum esse et non esse. modo illa in quibus sunt generationes significantur per propositionem. que est de contrario modo opinandi. ergo in propositionibus de contrario modo enunciandi est primo falsitas. verbi gratia. illa opinio que opinatur bonum est bonum significat esse boni. et illa que opinatur bonum non est bonum. significat non esse boni.

Tunc ibi. Si ergo quod bonum.

Dicit philosophus adducit secundam rationem. Et dividitur in quatuor. quia primo probat minorem. Secundo probat maiorem. Tercio ponit minorem. Quarto conclusionem. Secunda ibi. Magis autem. Tercia ibi. Ergo ea. Quarta ibi. Quare magis. Quo ad primam dicit philosophus sic. illa opinio que est falsa secundum se magis est contraria vere opinioni. quam opinio que est falsa secundum accidens. sed opinio de contrario modo opinandi est falsa secundum se. et opinio de contrario extremo est falsa secundum accidens. igitur etc. Quare autem opinio de contrario

modo enunciandi sit falsa secundum se. probat philosophus sic. quia ista est vera secundum se. bonum est bonum. ergo ista est falsa per se bonum non est bonum. quia si affirmatio alicuius predicati de aliquo subiecto est vera per se tunc negatio eiusdem de eodem erit falsa per se. et sic est probata prima pars. Secunda pars minoris patet. quia ista est vera per accidens que dicit bonum non est malum. ergo ista est falsa per accidens que dicit bonum est malum. Quia quodcumque negatio alicuius predicati de aliquo subiecto erit vera per accidens. tunc affirmatio eiusdem de eodem erit falsa per accidens. Quare autem ista sit vera per accidens. bonum non est malum. probat philosophus Quia accidit bono quod non sit malum sed non accidit bono quod sit bonum. ergo hec est per se vera. bonum est. et hec bonum non est malum. per accidens est vera. Concludit ergo dicens quod ea opinio que est negationis. id est de contrario modo opinandi. magis est falsa de bono. id est magis est contraria opinioni vere de bono. quam ea que est contrarij. id est que est de contrario extremo.

Tunc ibi. Contraria enim

Dicit philosophus ponit tertiā opinionem qua probat quod opinio de contrario modo opinandi sit vere opinioni contraria. Et dividit in duo. Primo probat intentum. Secundo concludit intentum probatum. ibi Manifestum est. Quo ad primum dicit sic. illa sunt contraria que habent fieri circa idem. et que a se invicem maxime distant. sed opinio de contrario modo opinandi. et opinio vera sunt huiusmodi. Maior est nota ex diffinitione contrariorum. Minor probatur. Quia quodcumque due opinionēs sic se habent quod una implicat in reliqua et non e contra alia in alia. tunc si ille ambe distant ab una tertia. tunc illa que implicatur in alia magis distat a tertia quam illa que non implicatur. sed sic est quod opinio de contrario modo implicatur in opinione de contrario predicato et non contra. ergo magis contrariantur opinionēs de contrarijs modis enunciandi opinandi. Maior iterum probatur exemplariter. quia particula negatiua magis distat ab vniuersali affirmatiua quam ab vniuersali negatiua. et particula negatiua implicatur in vniuersali negatiua. Minor probatur exemplariter Quia ista que dicit. bonum est malum. est implicatiua istius falsitatis que dicit. bonum non est bonum.

quia malū non est bonum.

Tunc ibi. **H**is ergo ita positis quā
 hic philosophus adducit quartā rationem
 pro confirmatione sue conclusionis dicens q
 opinioni simplicia opinio simplex debet esse con
 traria. sed opinio vera est simplex. et etiam illa
 opinio falsa que est de contrario modo opinā
 di est simplex. non autem illa de contrario pre
 dicato. igitur illa de contrario modo enuncian
 di debet esse prime contraria. **N** autem opinio
 de contrario extremo nō est simplex probatur.
 Quia illa implicat eam que est de contrario mo
 do opinandi. et non e conuerso. ut dictum est in
 precedenti ratione. **N** autem opinio de con
 trario modo opinādi est simplex. quia opinio
 vera boni. quoniam bonuz est simplex. ergo fal
 sa que est boni. quoniam non est bonum. quia
 opiniones tales fiunt in eisdem terminis et
 go tales sunt prime contrarie.

Tunc ibi. **A**mplius si etiam
 hic adducit philosophus quintam rationem
 probantem **N** opinio de contrario modo opi
 nandi sit contraria vere opinioni dicens sicut
 est in substantiis. sic debet esse in accidentibus.
 sed in substantiis sic est q opinio de contrario
 modo opinandi est contraria vere opinioni. et
 go sic debet esse suo modo scz in accidentibus.
Maiorem probat. quia opinio de contrario
 modo opinandi aut nullibi est contraria vere
 opinioni. puta nec in substantiis. et in accidē
 tibus. aut ubiqz est contraria opinioni vere.
 puta taz in substantiis qz in accidentibus. qz
 est passio communis que equaliter videtur se
 habere in omnibus. **M**inor probatur. quia
 substantie nihil est contrarium. ergo non po
 test ibi sumi oppositio penes contraria predi
 cata. ergo si ibi debet esse contrarietas. oportet
 q ipsa sumatur videlicet penes contrariuz mo
 dum enuncianti.

Tunc ibi. **A**mplius similiter.
 hic philosophus adducit septimam rationem.
 qua probat q opinio de contrario modo enun
 ciandi sit contraria vere opinioni. **E**t diuidi
 tur in duo. **P**rimo facit hoc. **S**ecundo remo
 uet dubium ibi. **M**anifestuz igitur. **Q**uo ad
 primum ponit istam rationem. sicut se habet
 ista opinio que opinatur **B**onum est bonum

ad illam que opinatur. non bonum est non
 bonuz ad veritatē. sic se habet ista opinio que
 opinatur bonum non est bonum ad istam nō
 bonum est bonum ad falsitatem. **S**ed isti opi
 nioni vere non bonum non est bonuz. non cō
 trariatur ista. non bonum est malum. **Q**uia
 possunt simul esse vere. ex quo aliquid est nō bo
 num quod est malum. **C**ontraria autem non
 possunt esse simul vera. **N**ec sibi contrariatur
 ista. non bonum non est malum. **Q**uia etiam
 possunt simul esse vere. ex quo est non bonum
 quod non est malum. sicut patet de actibus in
 differentibus. **R**elinquitur ergo q isti nō bo
 num non est bonum contrariatur ista. non bo
 num est bonum. ergo isti. bonuz est bonum cō
 trariatur ista. bonum non est bonum. **Q**uia si
 cut iste due se habent ad veritatem. bonum est
 bonum. et nō bonum non est bonuz. ita se ha
 bet iste due ad falsitatem. bonum non est bonū
 et non bonuz est bonum. **U**nde pro maiori in
 tellectu potest hic poni vna figura quadrangu
 laris videlicet talis.

Bonum est bonū   bonū nō est bonū

Non bonū est bonū   nō bonū nō est bo^u

Et isto modo opinio de primo et secundo an
 gulis contrariantur. **E**t similiter de tercio et quā
 to angulis.

Tunc ibi. **M**anifestum est ergo
 hic philosophus remouet dubium. dicens. q
 manifestum est q nihil interest. idest nihil re
 fert siue differt si ponamus vniuersaliter affir
 mationem. quia huic affirmatiue vniuersali
 vniuersalis negatio erit contraria vt opinioni
 que opinatur. **O**mne bonum est bonum erit
 contraria ista opinio que opinatur nulluz bo
 num est bonum.

Tunc ibi. **Q**uare si in opinione.
 hic finaliter philosophus quod dixit de opi
 nionibus applicat ad propositiones. **E**t potest
 diuidi in tres partes. **P**rimo facit hoc. **S**ecū
 do quomodo sumenda est contradictio in ppa

De hermenias

fictionibus. Tercio ostendit vnam proprietate contrariarum. Secunda ibi. Contrariarum. Tercia ibi. Manifestum est. Quo ad primū dicit. q̄ propositio de contrario modo opinandi est contraria vere propositioni. q̄ sicut est de opinionibus. sic est de propositionibus. sed opinio de contrario modo opinandi est contraria vere opinioni. ergo propositio de contrario modo enuncians est contraria vere opinioni. **Ma**ior patet in principio primi. quia voces sunt signa earum passionum que sunt in anima. et ideo manifestum est in voce q̄ negatio est contraria affirmationi. et hec affirmatio et negatio que habet fieri circa idem subiectum. cuius exemplum est ut huic affirmationi que dicit. **O**mnis bonus est bonus. vel omnis homo est bonus. contraria est ista negatio que dicit nullū bonum est bonum. vel nullus homo est bonus. **P**ostea ostendit quomodo sumenda est contra dictio dicens. q̄ contradictoria sunt propositiones ut non omnis. vel non omne. i. ista que dicit **N**on omnis homo est bonus. contradictoria est huic que dicit. **O**mnis homo est bonus. et ista que dicit. **N**on omne bonum est bonum. est contradictoria istius que dicit **O**mnis bonum est bonum. **I**n fine vero concludit. q̄ recte sicut contraria realiter non sunt simul in eodē. sic contraria complexa non sunt simul vera.

Circa predicta sunt dubia. **P**rimus est **Q**uare philosophus inducit hanc dubitationem de modo sumendi oppositionem enunciationum. **S**olutio. quia consequentia enunciationum secundum oppositionem variatur. sicut superius dictum fuit. **O**ppositio autem secundum aliquos sumitur in rebus oppositis sicut bonum et malum et iustum et iniustum. albi et nigrum. secundum alios vero sumitur secundum contrarios modos enunciationum. **O**portet ergo querere hic qualiter sit sumenda ne ignorata ipsa error fiat in consequentijs. **Q**uia tam in enunciationibus de absoluta iheretia quam modificata determinata est veritas. penes contrarium modum enunciationum. quasi presupponendum sit hoc modo contrarietate esse sumendam. et ergo philosophus inquit hoc disputatue in hoc finali tractatu. **A**lij dicunt. q̄ sufficienter hoc habitum est superius in diversis locis. et q̄ iste textus finalis non est philosophi sed translatoris qui ipsum apposuit pro declaratione multorum dubiorum.

Secundū dubium. **Q**uō accipit philosophus hic contrarietates quā dicit oppositio ne sumenda penes contrarium modum enunciationum. **S**olutio generaliter ut extendit se ad omnem speciem oppositōis quod manifeste patet ex exemplis suis quibus explicat tam in indistinctis quam in universalibus. sicut patet clare de currenti textum usque in finem.

Tercium dubium est. **A**n contrarietas sumenda sit penes contrarium modum enunciationum et non penes contraria predicata. **E**t videtur primo q̄ nō. **Q**uia ea que sunt in voce sunt signa eorum que sunt in anima. sed ea que sunt in anima causantur a rebus ad extra. ergo opinionēs anime que sunt de rebus contrarijs crunt contrarie. et per consequens non est sumenda contrarietas penes contrarium modum enunciationum. **H**oc ab eo quod res est vel non est oratio dicitur vera vel falsa. ergo repugnantia enunciationum magis tenet se ex parte rerum enunciationum quam modorum enunciationum. **T**ercio quandoquā aliqua propositio vera opponitur duabus falsis quarū vna continet aliam et non econverso magis opponitur continenti quam contente. sed propositio falsa de contrario predicato continet propositio nē falsam de contrario modo enunciationum. et non econtra. igitur etc. **M**inor probatur. quia ista. **o**mnis homo est niger. continet istā. **n**ullus homo est albus. et non econtra. et utraque istarū opponitur huic. **o**mnis homo est albus. ergo ista omnis homo est niger. que est de contrario predicato magis sibi opponitur quam illa. **n**ullus homo est albus. que est de contrario modo enunciationum.

Quarto iste secundum philosophum superius in principio istius scđi contrariantur. **o**mnis homo est iustus. **o**mnis homo est iniustus. et tamen non sunt de contrario modo enunciationum. sed de contrarijs predicatis. **Q**uinto scđa ratio quā probat philosophus suā conclusionē est falsa. ergo videtur conclusio falsa. **A**n̄s probatur. quia in secunda ratione dictum est q̄ opinioniones que sunt de contrarijs predicatis non sunt primo vere vel false. sed hoc videtur falsum. quia illa opinio vel illa enunciatio in qua negatur oppositum de opposito est primo vera. ergo ista bonum non est malum erit primo vera. **I**dem est contra philosophum in textu. **S**olutio sicut philosophus probavit in textu multis rationibus. **A**d obiecta in oppositum. **A**d primū est dicendum. q̄ licet ea que sunt in anima causentur a rebus non tamen habent eandem modum eandem in anima

sicut in rebus ad extra. ergo non oportet qd opi-
niones de rebus contrariis sint contrarie.

Ad secundum dicitur dicendum. qd veri-
tas et falsitas causantur originaliter a rebus. no-
tamen sunt formaliter in eis. sed in concepti-
bus complexis. ideo debet dici enunciations
vere vel false. fm veritatem vel falsitatem con-
ceptuum. et similiter contrarie fm contrarieta-
tem conceptuum.

Ad tertium negatur maior. quia iste dicitur nul-
lus homo est albus. et quidam homo non est
albus opponuntur isti. Omnis homo est al-
bus. et ista nullus homo est albus continet ista
Quidam homo non est albus. que tamen ma-
gis opponitur affirmatiue qm illa. Nullus ho-
mo est albus cuz sibi contradicat. alia vero co-
trarietur.

Ad quartum dicendum qd licet tales enuncia-
tiones sunt contrarie implicatiue siue virtua-
liter. quia vna infert contrarium alterius. for-
maliter tamen non sunt contrarie. quia talis
contrarietas causatur p negationem preceden-
tem copula quod no fit hic.

Ad quintum dicendum. qd aliqua propositio
dupliciter potest dici primo vera. Uno modo
quia ipsa est immediata. ita qd per aliam no po-
test probari. ita qd predicatum sit de diffinitio-
ne subiecti. si sit affirmatiua vel si sit negatiua.
neutrum extremorum fit in aliquo toto in quo
non est alteru. et hoc modo propositio in qua
oppositum de opposito predicatur sibi contra-
rie est primo vera. Alio modo dicitur propositio
vel opinio primo vera. quia non habet ali-
quam priorem se gratia cuius verificatur. et sic
propositio vel opinio in qua oppositum pre-
dicatur de opposito negatiue non est primo ve-
ra. Quia quilibet talis presupponit vnam af-
firmatiuam priorem se. et hoc modo ista bonu
non est malum non est primo vera. sed h3 affir-
matioes prioru istam scz bonu est bonu.

Quartum dubiu est **A**n generatoes
primo fiant in terminis qui differunt p affir-
mationem et negationem cuz tamen in aliqui-
bus sit generatio contrarij et contrario. que am-
bo sunt positua. Solucio sic. quia licet gene-
ratio fiat quadoqz ex contrario hoc est per acci-
dens. Album enim non fit ex nigro. nisi quia
nigrum est non albus. Et hoc est ex eo. quia ge-
neratio est ex priuatione. priuatio autem p ne-

gationes enunciat. Ex quo patet quomodo
simile est in generatione rationis que est veri-
tatis apud intellectum. sicut in generatione en-
tis apud naturas. sicut enim ex oppositis p af-
firmatioes et negationem sunt generationes et
corruptiones scilicet entitas et non entitas. ita
in ratioe veritas et falsitas. et sic oppositio que
est contrariorum predicatorum est secundaria
et accidit p illam que est inter contrarios mo-
dos enunciandi. seu inter affirmationem et ne-
gationem. quomodo malum negatur de bono.
quia malum non est bonum. et bonum est bo-
num. In vnoquoqz autem genere illud quod
fm se est verum magis est veruz qm illud quod
est verum fm accidens. Ergo contradicto-
ria et contraria formaliter et per se primo oppo-
nuntur fm modos enunciandi contrarios.

Ultimum dubium **A**n verum sit
quod dicit philosophus concludendo in tex-
tu qd contrarie non possunt simul esse sicut in-
complexa contraria non possunt simul eadem
inesse. Et videtur qd non. Quia subcontrarie
sunt contrarie in proposito vt patuit in secun-
do dubio. et possunt esse simul vere. vt manife-
stum est. Solucio sic. quia philosophus in fi-
ne textus loquitur de contrariis proprie vt fa-
ciunt oppositionem distinctam a singulis alijs
speciebus oppositionis. licet in toto textu pre-
cedenti accipiat eam generaliter. Alij dicunt
qd contrarietas extendit se tantum ad oppositi-
onem contrariam et contradictoriam. quia sub-
contrarie non sunt simpliciter opposite. et hoc
modo exemplum textus in quo exemplificat
de indiffinitis tamqz contrariis debet intelligi
de eis que sunt in materia naturali. in qua in-
diffinite propositiones etiam repugnant et le-
gem habent contradictionis.

Commentum libri per hermeneias Aresto-
telis similiter et aliorum librorum veteris ar-
tis studioso ex diuersis doctorum dictis maxi-
me ex scriptis venerabilis domini Alberti doc-
toris magni summi philosophi pariter et theo-
logi profundissimi. in alma ac florentissima
vniuersitate Coloniensi p famosuz viru She-
rardū harderwiche de rota artiu magistrum. et
sacre theologie licentiatu actu in eadem regen-
te. Finit feliciter. Anno MD cccc lxxvi.

in dubio...
quod dicitur...
et sic patet...

Canon...

in fine...

Ad p̄dilecti filie. et si iūstū et sanctū est. quod penit̄ a p̄t̄.
p̄t̄. t̄r̄ negat̄ etas; prohibet̄ insuſſicientia h̄ ingent̄
charitas. **S**up̄t̄ oculi palpat̄es in tenebris; horret̄ natu
re phisicūsi monstrans manus peragere inuentū. **H**orat̄
tamē s̄p̄ charitas adoe ne parat̄ laboei. unde t̄r̄ colliḡ
ſuctus; quē nō putare in vobis q̄ ſcriptur̄e de d̄n̄i volūate
melius eſſe dote; ut blandimentū aliquid facere. **H**at
berant̄; niſi ad aliad̄ ſuccedentes per t̄ra ſermonū ta
heatur tantus hic labor. **U**inat igitur d̄nellū hoc charita
tis q̄ iūm̄ iūribile vial; ut inortalis moreret̄ p̄ nobis.
Dem frustra h̄c ſperat̄ auctoria in tante i poſſibilitate ma
ture. niſi deus et rationes ſharaū adſint; q̄bus deus paruit
int̄ ab aliq; ut etia d̄i penit̄ret̄ eorū. q̄ parimū m̄nada
ſpondent̄. quāuis penit̄re nō poſſit.

uix feminatū modū. q̄ nihil retinere noxat̄ abſconditū t̄mo
ante garrulando m̄aſſeſat̄. q̄ ſat̄. aliq̄ de his extra cenō
by lūm̄es p̄diderit; ſubgat̄ q̄uiffimā penā; ut doctrina la
cendi doceat̄ in pena. **D**e vita multā ſanctorū
patrum; quos in heremo reperit̄. **C**ap̄ x
Eſſet̄ vobis q̄d̄ nō m̄n̄i iustitanda e oga quā
audienda de aliq̄b̄ ſanct̄ ſim̄is viris; ut bonorū
exempla obedēte humilitate q̄ carente in diſcoj
ſarvatis ſervitū. in ſid̄ am̄to ſtultū q̄q̄ diſſim̄t̄ vānū.
Uat̄ m̄t̄us doceat̄; et reſta memoria geſtorū ſtorū vite re
liquorū m̄ſeriat̄ et ſtultū. **D**ū igit̄ e heremorū contra ſapient̄
am̄is ſtor̄ patres degentes ibide in terris velut in alio an
geloſ aſſiſtentes aſſiduo labore ſtineris. arduisq̄ viciis m̄o
modis. at̄erſiq̄ in m̄ueneris m̄lanitatib̄ pagrādo viſim̄t̄; de
ſc̄i vira morib̄q̄ m̄m̄ſim̄ q̄ licet̄ t̄r̄e ipe eſſe i libellū q̄p̄q̄
q̄ vobis ut lucerna. ſat̄ in candelabro ad mediantorū religioſ
et vite; nihil itā arū ita ſtudioſum aſſectabat̄ a m̄d̄is q̄
q̄ in eis qui iuberet̄ poſſet̄ m̄ueneri. **A**ſſeto nō m̄ra tantū
charitate tantūq̄ humilitate quā ſite ille m̄t̄es habebat̄; ut
adhuc arūſ ois laboris et q̄uodm̄s obit̄ ſtineris; heremicoſ
humane nature tam deſcribibilis et m̄ḡm̄s in paradiso p̄u
tate bene ſuertes. **M**itū auditi; ſi felix obit̄; ſi ſtorū
hōm̄ oia charitas trāſſormauit̄ in reaturā d̄ſim̄s; ut
caro penē t̄r̄ neſſa arūſ; hat̄ e ioh̄an̄e d̄nat̄; q̄ q̄d̄ eſt in
m̄do. aut e t̄ d̄n̄i p̄ſentia odorū. aut t̄m̄p̄ſantia arūſ.
ſi ſup̄bia vit̄. **N**am ſi ſimplicita et humilitate oia d̄ obit̄
et humilitate m̄it̄ebat̄ reſiḡyō; ut q̄ ſi ſerda philoſophorū
vidēt̄ in eis certifiat̄ op̄m̄io q̄ om̄a ponit̄ i h̄oib̄ m̄ueneris aīā

solam. Na abbates et pres nihil orno velle sciebant. nisi qd
subdit: et subdit antea conabat iussa imple. qd foris emissa
et absurdā quodammodo iudicis conabat ppheticē de voluntatis
mandatis.

De vanitate scientie mundialis. Cap xi

Sancta fatuitas q̄ natus ad labores hōies i mudo:
mereris trāsichē ad gloriā creptos de penis. No
hōr fatuitatē doctissimā athenis plato didicit: no
aristoteles. no anaxagoras. no ceteronū stultorū mudi sapiētū
turba pcepit. no certe miser ego hieronymū fatuorū sapiētū
imitator: atq̄ scā ebria lucrenū q̄q̄ et meas miserias dete-
gū. me atq̄ vicesimū ānū entis attingere: vobis romana
in scām p̄legat magistrū in orbis pene liberabū artib?
Modū scā scūs scholas mirantū: nodū acutis quēnse ad
scē veritate potā. disiphnā. No academie. no certe romē
huic dote fatuitatis resonauere gymnasia: q̄ scā reuiz heremū
Verū no sine labore didisti tuā sapiām fatiā plato: quon
mudū venie no poterat mudi sapiām insequere. p̄ diuisiōnē
nationū et gentiū regionūq̄ pres in finitū exūmō i mūne
risq̄ pagado laborib? Uerū in fatuissime respicere sine q̄ est
sāmā bonū ad qd se nature mouebē inuento in orbe vnūso
reperre finitū quē scā rustici hōr fugientes inuenere i heremū
labyrinthis. Annde et tu fatuorū sapiētū p̄cepit aristoteles:
et fueris absq̄ dubitatioe p̄digū grandeq̄ miraculū in tota nā:
cū pene videt infūsum q̄q̄ naturaliter est capax humanū
geniū qm̄ sapiētia mudi: stulticia q̄ apd deū si cōpūas no t̄p̄it.
si intellectus no captiuat ad fidē. si et ad xpi seruitutē no mudi
nat? Quē videtur est scandalū paganicū stulticiā nobis vero

Deprensus in mēbris produū cor
pūs ad terram ex quā erit. tanq̄
cuquis fronte senem. et uacire pene
pedemū vester p̄dilectarū in domu
no filiarū. et dūarū dūsa virgines
sacratissime custochū et relique ad
agm̄ nouas nuptias sub obedētia.
pudicite paup̄rins. et religionis in domo dñi adiuuare
proposito: minū sollicitat p̄ deuotionis et charitatis af-
fectus? ut tremulenta manus sue paup̄er venustatis
oblitā. deo viuendi no mudo spiritui no carui. et quod
adiū ē no sibi norma et regulam ex chris et apostoloz
vita collectā: et scōrum eā patrū anachoritarū. quos
per septem annos heremou antra nitūens. no sine ad-
miratione et infortunione reperit obseruationis et imitati-
onis digno comendādam p̄mo i presentis libello edocet
officio salam paratis mentis ad bonū: vcluti lingua
iani dudū solebat voce no mortua. Vnde affectio: o de-
siderū in dño comendādū: ut que desicente per senium
et rōiem emat sine legua doctoris dicitur casu timetis. qui
promphus ē. p̄sumptuose et no timide abulāns in via
dei in qua tot latent aduersa. quot momenta sūt tēporū:
exposat vā pietas. vt depicta sibi pericula et fomenta
remediū amprensū produū sū ad malū i p̄mordio iuue-
tutis rationalis et animalis animi. ac cernēs gradatur
per nra. Vnde prudens cōsilū: vt pro voce scripturarū:
et pro facultate trāscenti du masurū comūet. Vnde
et sancta exhortatio: et y digna audibōnis beneficio.